AUTHOR

NO. 1169

TITLE ב׳ בשר דבר

COMMENTARY ON JOB

RR

IMPRINT

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

CALL NO. LUTZKI 1049

DATE MICROFILMED

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

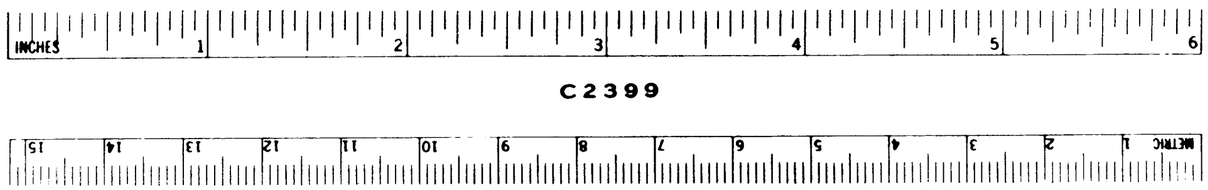

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
A SUBSIDIARY OF XEROX CORPORATION

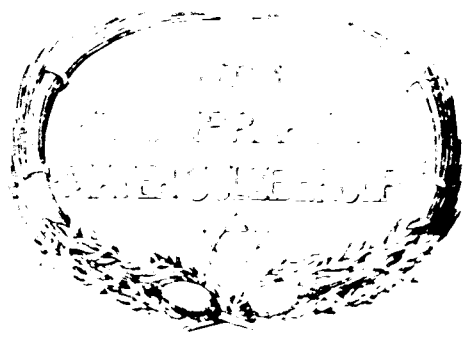

Halberstamm Collection

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

[illegible] אוש היה באיזץ
[illegible] אוש היה בארץ עוץ איוב
ורבי האומן [illegible] ארץ חרן ומלוכה תבל ושביבה ניהוח על ימים אוקיינוס

[illegible]

ספר

פשר דבר

על ספר איוב מחובר
ביאור נאמן ופירוש נבר
שאחד מאנשי הדור חבר

[illegible]

∴ הקדמה ∴

ספר זה קראתי **פשר דבר** יען חברתיו חובר חבר · ברוח בם
לגמת ולהבר · · · · · והרגל הקוראו בו הטיב ובדר · ומו
בתוקות כסף לדבר · מענה אחר מענה על אופני דבור דבר : אשר מלבנים הי
בדברי ספר החקים · שהמפרשים שקדמו ~~[illegible]~~ בדרכיהו מתים · בזה שלו
באור בשפתותם · בזה התבחו אלה הנעים בשלבותם · בדרכי מוסר ובדברי חכמים
בחידותם · ~~[illegible]~~ מלם מבטנם הוגיו בעברים לשונם האריכ ומענותם · ומ מהם הרבו
רוב הבלים וחלומותם · להוגיו הכתובים בדברי אלהים חיים ~~[illegible]~~ בדרך
עקשים ובאור שחת רשתם · הסבו עיניהם מדרך האמת · עד שאנש אמונם לבו
ומם · אם ארח אחרי עקבותם · ומען ומאמר הזה ושאו את ליבותם · כי שגו בראותה
ולא שמו על לבותם ∴

אמנם לא כן אנכי עבדי · אך אולך במישור ואראה על הכתובים כאשר הזה
אותם לפרש כפי משמעתם · לא אטה ימין ושמאל · ולא ארבה לבאור
בדרך בחש רמז או סוד · כי אם בדרך פשוטו · כי מדברי נעלם הוא מאנשי בורים
גה · ומחדשין בדברי חדש אין הקרא יעלו מדי פשוטו · וכן אמרו פשט בקרא
בתיב
בלאי קמשמע · ומו שפירשי הדרשה תבחש · ומן הפשוטה אל תמרש · ובל
מענם ומענם · ובאור מלותיו ראשונים ∴

ולהרחבת ביאור · אבחר לשון הנעים הידוע לנו · ורחבת ידים עמנו ·
אין איש נעלם ממנו ∴ ובתבלית

ובתכלית הענין אעשה מגרת עמק סביב, ואולו מותר בלתי דברו,
על מה הטבעו אדניו, ובל מאזן כחי, אושה את המשעות
עם הדרש שבאלו הם גם. שלא יסתרו בה את זה. וכל מה שלו אולל אעובנו
על פשוטו, ואעשה עלדרך הפרשיות כאשר נכתב. וכן פעמים רבות כתב
הוא גם אין הדרש מתישב אחר משעות הענין. ועבה הוא גם את הדרש, ואחר
בענין הדבור על אפנו. ובעלב המאסף עשר. כבה אושר בראש אשר, עשת כל
אחד מאולה המתנבחים את אשר יחלף ויעיר. ובכתובים הבאים איה אז אגמור
כל אחד ואחד בדברי קדשו כבתים לאור ❖ ואלה הם מקרי בלתי את עלים
ובמענה אלוף הפותח ראשון. יסרתי על מתכנת הלשון. שעשתי נטה ב
בפעלים אשר לו טובים יפעלו לאנשים הצדיקים לעמן נפתח
להראות תוקף לבם לעני השמש. ולעמן היות אופם ארם לקחת מהם מוסר השכל
באומלן אמונה ה׳ ויראותו. ולפעמים בעבור שגגתם אשר שגו הוכו ביסורים אנשים ❖
ואיוב יעקב יבו ואין לם לעראותו בחמת כחו שהוא יאמן בה. אך יאמין
כי אין בעת וחשבון בענה העולם אפם הכל נעשק אל הערכה
הערכה מיני העולם כמו שמני הקור והחום הקלן והחורף. היום והלילה הוקבעו
בחק קבוע שיתגוללו בעמן אחר בעמן ההבריות בכלם. כבה מעותיים פעמי בני אדם
בפרטיהם. לפעמו את אשר יפעלו **ובלדד** ריעו השבע כי שוא דבר פיהו. אמנם
הכל נעשק לפי מעשה אדם ומלות מעשי גבר. ולעומתם יפעיהו המקראים, אם
טובים ואם רעים. והאמים את אמם הוא כי מעשיו ומעשה בני גולו הם הרעה ❖
ואיוב החזיק עוד אחריו. כי הוא יכון באשרו. הוא ולהוא לחיק תמים
אל

אוכ אותו שפה ברורה, שאין שום משפט ותשבון בין בעולם הזה, ועשה ה
התנצלות בעדו, ובאותו אותו כבן מיעל הסר מאחרי ה׳. באין לו אמונת אומן
ולבן הראוה עונש אמונת לבו ❖

בעורק מעדכין נס

וצופר ריעו השלשה הסיבהו לרוח אחרת. וברר שלו כמו שאולת קשורה
בלא נער ושבט מוסר ירחיקנה. ככה כל עת שנעזב האדם על תחבולו
הולך וגאל עליו. עד שלא כאקה עין על ברכיו להכין מנעדיו. ולהטיב מעליו. ומעבר
עליו מופה ומערת ה׳ חומה. אז ישיב אל לבו דעת ותבונה ❖

וכשמועע איוב דבריו חדה אופן כי יבין בנפשו שאין רע במאורעיו. ואין
אין בחפציו. שחבוט על כל מעלו. והרגל עצמו נדיק לאולם.
לא החזיק בחבולו. והאשים לריעו הואל והתאמצו לאמר שמקרה בני אדם בזה העולם
הכל בקרו המשפט. כאלו לא יאמינו העולם האחרון ויכחישו עולם התגמול. והם
כמתמתנים בנפשם אין עולם אחר כאו גם הוא הראשון והוא אחרון ולבן העיר
חותנו לנגדם. ובגרוש כחו הכה על קדקדם. כי שוה המשפט שוה הנדיק. ושוה
הרשע. כמשר הלו רעיונו ותגה במבחנו ❖

ואליפז לאלו ענה. כי עתה רוגזה. לא כמשר חשב מראשונים. כי הוכיח בדבר
המבחן. אך פיהו עוים בתמיות לבו. בבר מיעל יגוק בו. ומהבינן
הוכיחנו המורה. כמוסר שבטו. כי כל הלבבות ה׳ ארש. אוכ הוא נדיק במעלליו
או אין חורש ❖

ואיוב בדברקו נפשו אמר מי יתן ושמע אלהים. אז על פשע יוכיח. לזה הכאיבו
הואיל

הוא והוא יודע תעלומות לב. ורואה כי אין עמו שוא ותפל. ורוה ואון ועול ❖

ובלדד הקשה אליו עתה לאחר. הוא והקרוב מקרת הרשעים. אוב איפה
אין אומר ואין דברים כי שחטא. ובתחלה בא עליו השבר שלבית
אלה ומשבר. וכמה הי׳ לו לשוב תשובה על גאונתו. ולבטח על חטאתיו. ולהפיל תחנתו
על קרחתיו. אז היה לו מבטח עוז בחסותו ❖

ואיוב כאמר מאלף קולו בבגדו שכן עשה ועלי אלף רבונך. בתפלה לעני כי ישפך
בבכי ובצקה ולילי. תמיד יום ולילה. ולא הועיל לו עם כל זאת. יספר
בקינותיו איך שנשלם בחרם עולם. והי׳ אדיר וקצין מושל ורועה. ועתה נהפכו לו מחרת
והי׳ לאכל בעדו וכל טובו לשחת ❖

והשיב נפר. זה יוכיח כי רשע אותם. כי כן משפט הרשעים. אם אמנם
עד לשמים שואם. אז יורידם לשאול מטה ולא יקומו עוד לנצח ❖

ואיוב בתובחה מעולה על פניהם עתק. אם איפוא אותם תאמלו באמונה כחם
שהכל משועבד בקו המשפט כאשר תחנקו עלי גבריכם. אונו תאמרו לי
לפה תמיד לצדיקים מקרה הרשעים ולרשעים מקרת הצדיקים. ולא תעלו בעתפלל מעני עלי עבדי
ההמונים כי תחקרו ותבריו אותם בנפשכם. ותבינו לי מעט מה רשע וטובו לו וצדיק
ורע לו אך זה כי שאין משפט נאמן חלק בגה. העולם) אולם הכל כפי המעשה המאר מאשר המעלה
ומעלין עוה אולם. והאור לו אמתי כמה מעט לבשרכם בהה. ובורון שהרשעים
שהם רשעים באמת יאבדו. והצדיקים שהם צדיקים באמת יקומו. כמאמר
מאמרי מאד הנפלא ומאמר. שהשחיתו דרכם לפני ה׳ נאבדו. ונח ובניו הצדיקים. ולוט
ובנותיו הנפלאות בזמנם אברהם אבינו ע״ה נעלו. אבל האמת תעמד בחשבון. הוא יראה
רק לעינים ולא בהשכלת לבם ❖

ואיוב

❖ שאמרנו מאמרים

ואיוב הביטו אליהו בכליותיו, שהראה לו בכל קלני העולם, מהגלים והחומסים,
והעכברים שאכל בעוים, שאין אדם בעולם יכול להבדיקם, על גודל השמים
והם יעמדו בכל חילם, וכל טובם עמם ❖

ובלדד ישאון לעצמו ואמר, יש אלהים שופטים בארץ, הואיל וגם בראוי עלה לא יגבר
בעיני יעלה, ואין בריה שיעשה טוב ולא יחטא. ואיך יאומן כי עלהו
כמשחתים בלתי דין ומשפט. הלא לגדולו אין מספר, ואיך יעבדם, ולא ישר קושט, והואיל
ויש משפט בעולם, הדין שזה מן העליונים ומן התחתונים תהיה אחת ומשפט אחד להם
לכלם בשוה, אולם אין לאדם כי לשום עין מבטו על עצמו לא על גולתו, כי אז יגר
ה' שופט צדק, פוקח עין על כל עלול גבר) ❖

ואיוב עתה הפוך חזו, הואיל ורק ה' יגבה בעל גבוהים, לו יפם אל השלים
בחזון עלה, בעודם בעוייתם חומר ועפר ישובם, כי בהפרד עיותם
והיות טהור כמלאכי עלה, אז יאספו אל מחנה האלהים לעשות כמו בינו, ומגר חלית
גבריו, והחכמה שאין תשגיו, כולו ירגם לאמר כל החקירות אודם בארגל אוכן חקירות
ההשגחה עמוק עמוק הוא מי ישגאנה ❖

ויעיהוא קרא אחריו עלו, ה' שופט צדק ושגיח על כל בחזיו, כי הם מעלה
ויבין כלם, וכמה שלא תגל הוא ה' בעבור חטאותיו והתעשאו לבחזו אף
לקטני הגדרים כלם, כן לו יחדול לעלם להשקיל עליהם אף שחוזו רם ונשא, לשום
להם סדר נכון ומשפט אמתי בם חקים, ובמתק שפתיו לקח אתם לבו ואמר אליו, איך
תוכל להאמין כי פועל אמת ישגיח את כל עלמי התחתונה, אשר כולם יבין אמונה, אפס
בחינות יש בדינו, ויש אשר לו יאשים אמל בעולם הזה, והוא הבכר המצוה והמעשים
ההורסים סדר העולם וישובו, ולך נעשו בדר הטבול ומתוך על החטא אשר בבקש
בכתוב כי עלוה האדם חטא שפניהם, שהיו קהל ועדת ארצים, ובאלה

והוא אוכן לנגד הדין הגדול, ויש שרשיו בעולם

ומאלה לו שוחר ושלם עליהם לעיני השמש, וכן בדבריו תקנת יריאין. שלא הוא לה
רואה שחטאו בשגגה ולו שגו על לב, אם ישרא בשבט אנוש ובעונתי בני אדם
או בהתיטו כי יחטאו ביניהם הבאים, הנם הוא חכם ויש בעבר אהבה. כתוב
לאמר אות אשר יאהב ה' יכיח ולו יעזבם ורדת שחת. ועוד משל חכמים
באורח הבטן גם שאין אדם עיק ומעל בלבבותיו או בהשעותיו לעשות יתברך, ואיך
יצאת אחרי עקבות האנשים התנעים, האשרים בהשות תאבם אך בשעות ה' עליו כי
הדפו, והשית עליו הרעה בהבראו, ואל אתם כמו בן אמרת, ויחשבני לאויב לו. הלו
אין הנוקם יקום כמו בני אדם אחר הזה, ועשה לו מעולים ומקלקלות, והואיל ואל האדם
יגיק בעשיו לעותה כבוד הבוראו, אוכ לזה יקום אחר, ועוד מה עשה לו טרם הבראו
אולם הבטן גם הואיל לה נטע בעת השכל בתולדת יצרו, שיאותו לבם כמין מעשה
השכל, ויאמר מעשה עול מעונש מכל, וכל נתיבי החכמה נאותים הזה מאוד, ואיך
נאמר כי לא יחלאו מעשה ישר, מן בעיני ה', ויטיבו לבם ושלם שבר אב ומתלמים
בתמים, ולא נאותם לבם רע לבלתי טרדם בלבל טרב, ויקרה רע בתוקל עבדיהם
שהם עובדים ולכן אחרנית מאחרי ה'. ונחב האריק בעדרם ואין לאמר
איך נתירה לחקור על עמוק הדין, הואיל ואנחנו כצור מגשם קיר, בבבת תבנית
לדינים כמו הדנים והחחות, לו נגד אנה יסעו לחנינם, ואנם יחנו ויטיבו מי
טרם, ואם יהיו לברב, או לגשם שוטף, או גשמי נבמה, וכן אם יהי רוח לח או קר
או לח או חם, או עכושי, או מגוג, ואין לנו חכמים אותה לעמוד על עתם ורגעיהם
עתי שיגעינו ואיך יגביהו הבנו והשיג מבר יותר עמוק ורחוק מהשגנו.

גם ה' העיר את רוחו, והבינו איך עדק הילדים על מדר כבן והיותר נעות
וכי תעיד עיני ה' אתת לכל גוי ומי מתמורה ונרנו ראוים עד בוגי
כנים ואשר תלה כל האדם על בושה.

תלוי

תלוי באמרו ובדבורו יתבר. אולי כן לא תמצא אין לך דבר אחר, כי על מה אדוני הטבעי שתמצא
שהאדם, ויש מה האמרים הרוח תסבבנו על כל פאותיו, ובולמה לחיות עומד באמצע, והוא
כלבד סמוך העמדת הארץ. אך כיון שגם מקום רבב יש לרוח, כדבריו בהתעלות הנה אין
הרוח הנה הוא יתר כבד מאשר הוא ריק מאין איך כל עשר ונפל עצור, ואם אין עליב
אין עובב והראהו הוא בה איך כל הבכרי בעדר מסורר, יתקשרו ויתלבנו גם עם גם
וגם לעומת גם וגם יעצור את גם והבן אולי שאל להעלות על הדעת שיהי כן ברכב הל
בה, עם לבוי הארץ נטוי הילכיה. העבדים והעכדים לעשותם עדר אחד, ומבר היותר
נאות, ונעבב לחומרי הנפשות הדקים הנפלאים, ויהיו קל כעדר לפניו בה, שלא מצינו
שמעשה הגויות הגדולות מעשה עמות לבותי היות להם נתיב יושר ואורח מסולל, כל
אחרותם, כבן בעלה וכבן בעלבב, אך הוא בה היצר סמוך כל דבר, והאביל ומשל,
אחרות רואה כי לעניים, מעשה קטן שהוא טוב. כמו בסבות תחבולותיו, טובות
משופעות, ועלו לעניים רבים ולמרי בורות, וכן בהקדם מעשה ברע, וכאשר
החטיאו הבורא בה.

אך נתן איוב תודה לה', והודה על חסדו בעתו, וכי הגיד לבו חק מהותו
בדד ולא מבן, סכל ולא משכל, לפני כן הובאו איוב בכתבו קטן, לחורות
ולאור שלא יאמן מאנשים בימותו עד יום מותו, אולם כמבא אל המסה: כאלו מקיל
המחבר כמיר קרה לאיוב שעשה מריבה עם בוראו, וראה והבט איך
נהי איוב איש תמלמות כבוא עליו השבר, כי מטרם הכיקבו המכובות, נתן תודה
והכיר כי מה' היתה זאת לו, כאשר ה' נתן וה' לקח כי השקן לאמרים קנאל נגר עליו
כן, בעבור כי הרעה פגעה אשר רעותה, שור על שור, שבר על שבר, והמנרה בא ברק
מנרה, לא בהתעדה, ולא על סדר המשכה,

ואחר

ומן אם נגרה לבכיתם, לאומר, כי כל נב וקטנה, נחה ונלחם אל נב שבנגרה ל' הבכרה
שהיו נכבדים, ונתקבלו גם הקטנה לנגרה אל היו תעלה כל יום כל הלא עם הנעלה נגרה
בבכורים, ובלעה ל' הרוח הגדולה, ולא לאם מעל שאל עמוד השמל ומוכר לה המצוות

ואחר כעבור אותו ה' מלאות שנותיו, אז נמצא לבו בגאות שאו וגבהות, כי
כלה היו והעצים הנעבדים לו בארצות המלכים. וגם לזה הנה הוא בכתובים, ומצא שלא יחטא
ויחשבתיו כבגוע בו ובית האדון לאור, על זה עשה ה' כבה אותו, הלא חלק אוכל לו
בשר ודק לקחו בחל מהרתו, כי הוא ה' המאה האומות ומלמד הלבבות, מעשה ידי
אדם ומלוותיו, המשתמים והמסתעפים ממנו, ומי יודע כי בחטאו חטא על אשר הל
בעקבו, מה הגדל לעשות, או אולי שיהיו לו עיני רואים, והם יכירו כי הוא יראו
אותו ה' בחל לבבם, ומאחז כל אנשי ארץ ומשוק אחריו, או שהכיל הוא בלב אשר
יחטא, בדברים הבאים, והוא כבר שומר ומשות תמיד לפתוח ראשון, והרגיל אותו
ומצא כן בקרותיו ובגדיו אלה, או שהוא כבר נכנה, שיבואו עליו מלוכים ו
ונגעים על חב טובו, ויספו עליו בתאותיו, ויכיר בהם רע ומר, וכמו שהבא
בספר חובות הלבבות, כאדם אחד ישב אותו הכוחל שהיה רעוע, ובאו לבב
אוחב והשתמן בחיקו, ובזה גם האוגל כי הוקרה אלו כבה מקרה רע, וכמו
קם מושבו לעלות מעלו ההשתנים, נפלה הכותל על מקום מושבו, והבין לאחר,
כי גאות הרעה הקטנים משתן הכלב, המוטתם מהרעה הגדולה מתפלת קיר, ומלוכל
היה סבות מות, כבה יפל אל מי נבר בדיק ואיש אמונים ❖

ולפיכך אמרו בבתרי יב שנשה כתב ספר איוב, לפי שהוא יקר עדיק ובדיק
גדל לאמונתו התורה, להאמין בשם ומרגש, כי הכל ביד ה' בחרה ובמשקל
בחרה, והם ברשו ומלות אינם הנאמר באיוב בהקראו שמן יש מי יתן אינם
ויכתבון מלי, ומלות אינם הנאמר בנשה ובזה יודע אינם, ומקרא זה נאמר שם
בבקש נשה, שתשרה שכנתם רק על ישראל, ומצם הוא יפלא בנבואתו שלו יקום עוד
כמוהו נביא, ובאותו עדל ברשו בברכות ג'.

שאול

שאול על אופני ההשגחה גם צדיק ורע לו נע׳ . ומה נעימים כל דבריהם . ונפש
כפיים . כי גם פי פיוהם . כל האור מוסב על גדרי בלתי האלה . לפנים פרט דבר
יאיר מבין פרטים . בחברי משכיות לבם אנשים . כי ישר דבר ה׳ וכל מעשיו באמונה ❖

ועוד מרשיבן שלת ומחקו . ובמשה כתב חלקו מחוקק סמון . וחלקה לשון חלקת
חלה . והתרה נקראת נחלה . בכתם מרשה לשון ירושת נחלה . וסמון לשון מרמה
ומקורה . כי התרה נחלת משה מרמה ומקורה . אינם ימיתם . אם בה פלן ומלאת
נחלה . ונתתי כלם נגרים ושוטרים . והוא המחוקק הנאמן שגלה לו הוא מחק
מאתנו . בהגלות לו שלש עשרה מדותיו . שקרא לפניו והעמיד על האמת ❖

ובסימן ט״ פסוק י״ג . ת״ט . האורתי בגלת סבר . לעשות כשר בין בינות
שונות . אוך הנראה קרוב מכל קרוב . ברוך קבלה ותחבב . שבעת מיום
הי׳ על שבעת אנשי גורלנו שהארץ תסב מן המזרח אל המערב יום יום . וכשתפלך בסבבתם
למזרח הנם שמה תזרח השמש אל ישבים . ואיש תהפך אל המערב שמה תשקע חשך
הלילה . ואלה הם אומרי אומב המרגיל אולם . הפך השקיטה . כי לא תלקוט האולם . אוך תמיד
הולכת וסובבת . ויש לה מסבה . והוא השלם הקיצו בה פעולות הסבובה :

האומר לחרם ונגל כבר כאורתי בפנים . ע״י שתבאו האולם בין השמש והירח ושמש לקוי
הירח . ונטה שמים וכוכביהם כמשמרתיהם לבדו . ומריד השפע מעל יריעם ובורק על
כתפיהם ירקם לאור אולם שהאולם עם הים וכל אשר בהם תסובב תמיד . אולם כן אין
הים נשפך על אולם אבל שה״ ברוך על הים . ברוך אל . לאמן שלא שטוהו
על המעשה . עשה עם הוא הנקרא מרכבת השמים . או הבוכה הגדול . אשר כי
יראו הסבנים על הים מהלכים ומעמים מרחקים לקבה מרוח או קרובים לצד לפנים
כי הבוכה הגדול הנה נכם מול עמוד הגבוהים . ולכן לקח אותם כמלותיו עושה עם
כסיל ומעמה . כאלו יאמר הוא כה הכין העם לעמוד

ובלתי יק אלו שהיו כבשת ותעלת את הרוח והרוח אחה עב הים מגלים . ובלת סלה
כח הגדרכם ההכרישה . אל שבו למקומם . ולכן ישנו הים עלותם ורדתם מת תקיפם

ובלתי יק
כי המלך
הירם הלא
סקרת עלמ
הים ורבל
ערבי אל
לוט כי
הלבנון מלמ
הים ערב
תעלתי .
ונשל כמלך

לעשות כל איש איש הוא רחוק אל הכסיל שהוא ברוש, או קרוב אל הטיב שהוא לשון
ולבד אולה שהעשב יגע ולא ישמר, ואלה הענינים יעמודו, אל"כ יש שם סמה העתיים
והנם בה הבורא ב"ה ❖

ועל בחמות בהררי אלף ולויתן אשר בים רבו המדרשים, ובקרטו בפתרי עב"
ו"ה, ושים עינך שם בעין יעקב אשר הביאו בשם הרשב"א, וכן הצדיק
בעל העקידה, וסבר ועשה ה', ובדרשים רבים משלמי אמונים ישראל, כולם יעיר ויאמרו
שהדעת על תעלומות הנפש, ומעשה הגוף, אבל אין הענין בדעת, לא נראים לי בבריהם,
כי לזה יסתיר הכתוב בפתרי הסתרה מענינים אלה, ולזה הכסיון הקבושים העלומים
מכסה תעלומות, וכמו כמן? הכסה עליהם לבלתי הגלותם, והלא גם חכמי התולדה
אשר לא מבני ישראל הם, הסתיקו עליה ובלו אותם מי מקורם, והשאיבם לא הרגם
לחוות בעיון, ואין בזה מעוש בכוב אלהים הסתר דבר, ולזה כתבו וחזו, לענים
בסעולות מבדם, אבל הי' להם להרבות הדעת, ולתת לפתיים, ערמה חכמה ומזימה,
ושלם אין חשוה לקחת מעל ומלקה, מפקן אותר שהי' בידי הם, אשר לא נלבו הן
כי בעלותו, הולכת אני כלם ידים, והנם עלה לו בן חכם ולב שעשועים, שמחם
ואהבתי אותו, יקם והגלו בעזרו עדר, והשכלו בעלוכת מחשבת, להיות כאחד
מחוכלי הים מהיר בעלוכתו, מה עשה אבא גה כי לו בורת אין אל קיבות הבית
הכל תהנית בתרן הבגל ומרם, בחבלים, מעשוטות בעלים ומחותרים, והרוה לבון
גה, בחרבם, ובקונתם, והגיב אליו תעלות כל אחד מתעונתם, וכי היועם כל
כלי, לתפלות אחת נעשות, ומעות שביל בנים רבים, וכבה עשה הבורא ב"ה עם
אדם הרשון נעל גן בעדן, עם כל מעל ה' התמאר ונהרי פלגי ומן הראתי בה
מראות אלהים, אשר עשה בגבתי מרומים, עהו הביאור הנכון באמרו שם לעבדה
ולשמרה, הכונה לשקוד בחכמתו

ולהטריח

ויעזר גם
בזאת לעשת
כל מריבה
ומריבה
שמו ומחלת
אחרת
בהבינם אל
אחת זו
יותר מלבות
השנים
להבין ולעשת
את כל לרוח
הבן ומעלי
העתים
והי' גם
בשל אילה
ובמרבים
הענינים
להבין
בתרגומת
מרבבת
השנים
בהלוך מבר
בלבם
בדר ברוק

והטריפה הצינון והשוטה בצינון, והתלות השלתי בהמה, לבוא מה תחלתם, ו
והשכל אותותם ולשאר אותם ההשגות בגבורתו, לולי משכלם, וכמו גם ישיגו הלבבות
אורח עולם, העתידים להיות בסעודת לויתן, ובשאר הבר שלואי לבתם הפלאים
בתחלתם וכיוצא בזה עתה רבים עליונים, בעצה משכן ומקדש, כמה יראו תחבולות גבוה
מעל גבוהים, ולבד מה שאותם הלבבים נבראו להיותם חיים וקיימים, לו יהותן עדי עד
כמו בחלות הצומח לעשות לחם מסעד ליראין, שאולם מהם, ויחשבו בהם תולדתם ו
ההלמים והבריאות, שיהי' גם המה חיים וקיימים, לבוא המות מהם, וכמו טרם שחטאו
אדם, ואכל מעץ הדעת, היו כמו כל עץ הגן בבר השוה לכל נפש, הלא לשאר, כלום
אדם גופתו והתחיקו לחיי נפש, לחת מחי' לעץ הגב [ביום עריות נאפל], והמיים מעל
לנפש השכלית, ואין גם יותר מלאו, מאשר הפלאו יולד בראשית, הלבוש נפש החיה
הנבלל מקלבות הגוי, והתקשרה בקשר אמון, להתרועע יחד עם הגוף, וכמו שחבר
שניהם הבר נעשה, כמה נעל לעומתם מי תעשה, להחיקם יחד, ולולי חטא אדם הי'
עומד על מלבו, לא הותק מעון חיים, והי' מוסיף חכמה ובינה ודעת, באמת מחבר
מעשותם, ובהיותם בעקים קמים ונעים כמה, אלבד מן הגיר העליון לבריה פיה.
מעפתי עיני ראות השכל, לתר ולחוש על אמתיהם, והשכל תכיתיהם, אמ כמהלך
כל חכם ונגוש משם, ותחת כי הי' נר ה' על ראשו יהל, שרק ה' מעל
לפני אמתם כמו נעל מהחוחות כלות ומרון כי' ונלאות, ברכין מורר לא יעל
השן שבל הנכון, ואיה ברק ישמן אור אלהים, עד התלעו והתגלל מדרגה אחר
מדרגה, מעלה אחר מעלה, לאט לאט מעיר שם מעיר שם, והשגב לו אות המגל
ואת הלביה, וכמה חרבות פחדים ובהלות, יאחזוהו ויעמידוהו מאות הדרך, ורבים
לא יחכון ומנוו הנתיב הנכון, ויתעו באורח מתעה, אוק אמתם כאשר יעשה ה' הרשה
באורם

הנם

הנה יסוף את כל הצרפה, וראוה החכמה חכמת אלהים אשר שם בעולם. ושכל
תחתיו, והנו חכם. ויבינו את שני בחינות הנפלאים, יכח עליהם ריעו עושי הנזר
יתגיקו גופם ויסיגו מבע, יאמרו אוש אל רעהו, ראה נא כי טמונים בדברים אשר בהם
ויאורו עיני באור אלהים תנון, ונבנות ונחפש מסוף העולם ועד סופו, ולזה תהי
המעובה הצרופה כפשוטה, לא בתלבושת התמונה לאשר עלמה המתעיים
בתחבולה אחר חקרים וחקור במטמונים להוציא בתי נעלמות בעלמו לגלגה אורו
שם שהיו המעובה ונקבת האור תבל, ונקבת הלויתן, אשר האחת והיא הכחמה
תחנוק את הדרק, והאחת הנאמר תלבן, להיות שיוכלו האודם אל קנו השוה, מהקור
ומהחום, שיהי תי נקיים, וכל הנמצא שם בבריאה גם חולכים ומובבים על הנקוד
הנאת יתב אשר לא תמוש ❖

ובניתי בית שער חונה, ובו חלונות, אשר כל אוש הבוחר לעמד על מקום
הנבחר, יפקח עיניו ינזל בחרכים אלה, משם יביט את כל בית
נפאתו, ובאותם ירוח את לבו בהשקיפו על משקוף חלון בית ❖

וקראתי שם הקבר והחבור על הכתובים **פשר דבר**
טעם אחד כמשי בכרתי לשבראונים שיהי פתרון הדברים משמן
וטעם שני להות כי דברי חול בהשתמש בשלות משרתם הוא הדבר,
לא חש ולא קר כלא מעלם, כרה הפשרתי המיאור, שלא ונאת
מהשמעות הדברים, ונם באות לא יבנו היקים, מלעשות מחברת שלולאות וקרסי ה
הענינים, והמה כשלבים משולבות אשה אל אחותם, מצנם אחר מצנם, אחת תצנם
אחר תפתיר אחת תברחש אחת תתקור ❖

וגם

וגם לטעם שלישי כלשונו (בפירוש מן מאמרי חז"ל, ועשיתי חובות
להם. כל זה שמילתי, ומה שלא ידעתי לבין, או
שראיתיו סותר ומשנה הכתוב, הנחתיהו ולא גרתיהו, ואת פשט הכתוב תשיב לא
עזבתיו, אחזתיו ולא אמרתי כמאמר הקדמוני)
בתחלת ההקדמה הזאת.....

ועוד זאת מן הסודיים והנים, ופעמים שמתי אות טעמי במסגרת המחברת,
ומה שבאמרתי תוך הכתובת וזה אם יקרני שהלכתי אחרי פעמי כמאמר
רשי ז"ל, או שהיו בהשקפה הראשונה, ונתיר באותו אל המחברת, לפנות
לב חלקי הדרש בטעם סמכי, אז ראיתי כי נכון ויאיון, ולכן משמתי ידי
ופרשתי בו פרוש אחר, ומשנה ראשונה לו שהה מקומה. אז
שהשנים טובים כאחד, וכל הבוחר יבחר ∴

פשר איוב א דבר

יאיש

הי׳ באדם עלם, הראשונים בנו ערים ומדינות, וקראו שמותם או שם קונם עליהם.
לגבר עולם. וקראו שמו האו ויהי מנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך (בראש׳ ד׳)
וכן כרש ומלכים. וכענין, ושמו הבנות שהאיש עלם הוא אשר נולד לתרח אחי
נחור אחי אברהם הנולד בס׳ בראשית (קל״ב) והוא בנם אחי הנולדים הנאמר
וישם בה הכרים נרש והי׳ איזה גם מיוני חלוין. או שהם שתישבו אלם עולם
ואל״כ לא נולד שלם שמותו תלם (אוניל הרמלג) וכן תוקם ושם יקרתי (תלים קל״ה)
ולא כלתם באין בו דקשות והי׳, אך בכמי כן לבו שוים ותמים, וישר הוק
בנישור עם כל גמר עשיתו, וכלל דברו בדבר ובישר והטבים וחנן הים בחנינה
וחסד וירא אלהים יראו וחרד ליראות ענין וסר שרש חטא מרע. לא כאנשים
יראים כשהיצריים יגרש הרע ועורר אותם לחסדות הכל המעלה לא יעלמו מן
לעשב מנגד, אלא יעבדו ויאשרו ואחר כן ישובו ויראו את ה׳ יחלו אתכם לאמר
אות עונם, אולם איזה רוח אחרת עדו תעיד הי׳ מלא אחרי ה׳ ולא סר מל מלותיו
ושור הגיו מלרב בטלבות הנין בעבור אמלם יראתו, ובבתרי טו. אשר רבה על
הארץ וסר מרע איום ותלן בשונו הי׳ מנהגו של עולם אדם שמע לו מלאכה מעטה
אושר לעמל בא עמו לתענוג ואנה כבר בקמטי ונמלן בשוה ותתלק רק החלק בלבד
והמעט, ואיום ויתרה מלא מכל לעמל המלאה כלה, והי׳ רק בדינו ובנגע עם
בני אדם בדבר מעט רבה. והם גם ברשו כל מלות וסר מרע שמעמתו מכל
מה שנראה רע ומאום לאנשי העולם אנל שאין בו איסור, ושניהם נאמנים כמשמעו
הנרמז, שהכתוב בא לשבחו ולמאוד בכל מדה מעולה שהי׳ טוב ושר עם אלהים
ואדם.

ג והנה

ג והלא אנו בעוב שהי' עשיר גדול ולו כבודה רבה אשר לעני רבות השביעה
והעושר יסתבו לבעוט ולחוב בה' אבל אוב הי' מתבונן ביראתו ה' והבי' עלות
אלף בני בניו באשרו אולי חטאו בניו מרוב משתה ושמח והעלה עלות מספר כל
כי אמר כל הללו מחשבה אשר לא טובה עברם בלבבם. ולא רצה רחמו מאתו
אך בכה יעשה אוב כל הימים. ונעשה זה נעשו לבם אחר פסח וחג שני
וחמשי. ואנו כמו שכתוב בשד"ר אח"ס סי' תקפ"ו. וכמו שעשה איוב כשהגיעו ימי
משתה של בניו הנגישם והבי' עלות בעדם. באשרו אולי לא שמו על לבם טובה
הם ביום ואחר כל ה' לא הביטו ואולי כן נעשה בשאחת החג.
והחל הכתוב לבאר לנו מעלת איוב. ברוך אמר ומנהגו תוך לבבו ויושר מהלכו עם
אל"ה ומה אנשים כל ימי חלבו ::

::: ומעתה החל תחלת הספר :::

ד ויהי היום ויבאו וגו' בעמדו אמר מספר לגבורי השמים וכל מלאכי הש"ש גבורי
כח עושה רצונו לשומע בקול דברו לכל אשר יצוה ויבוא על ארץ. כמו שר אנחנו מאמי
שהשם יורד מעל ומשלח על כן נראו השמים בשם כמו אל כאלו הם שבון שבתו
ולפיכך באו בימים ההמה בני אל"ה לפני אל"ה. ויש בדברים שאותו היום ר"ה הי'
שבו הושפט כל באי עולם וחן עליהם מי יעלה לכל השנים לה: ויבא גם השטן
בתוכם ולפי שהוא מלאך כשיתד מהם ואין מי רע מאוה כבעלם אנשי מחשבי בעלם
אפי' בימו ואנו נשל לפי דרכי אם אם יעשה ומעשיו אבינו אבן כל
האולם. והוא כמו המעריב מערבת המשפט הנראו מלשון הגמ' (פסחים) כי
כל בן הוא חוץ ויום האבש סר ולך שובה בדרכי לפי. הנה השטן
כבעל לנוף נעשה כבוד האבן ה' בבאותו. עוד לשטן לו ולחשיר עליו הטוב
הנגיר מאתו יתעלה ובעל עלו בן ומשפט אלהינו יתברך ועל כה שמו אשר יוצא
לו שטן וחלה חלה שיתנו ידי היולד בכל נולד. מחלל ורע מעלים מחיים
ומלבה רבי פלוים.

אך הקב"ה הגיבו האמת לו בחבו, ואמר שטן לש"ב ויתבון. ובבתי"ל לו אמרו
שהשטן אמר, רבש"ע שמתי בעולם ולא מצאתי בדיק באדם כאברהם. הנך
ראית שאין בעתו אף על הרגה אפי' שהוא מאוד רחמי ומלמתי טובה הי' מאד
מאד. אולם רצה הוא שיכונו הבראתי אות לבם לאהבם אות חסד ולראו מכבוד
גבולתי ורחמותי ולכן השים שהוא בא-ז עשוט באדם והתהלך בה בהשגון
התהלכתי נוסף על ההתאצלות. ונמצא מאנו על התהלך מחוץ האלהי בנאמר
ויתהלך חנוך, התהלך נח, התהלכו אבותי. ואולו רצה השטן לאמר שהשגיח
על יושבי הארץ אם התהלכו בדרכי ה' ואם לא. ולכן כפל מעתה שהוא בא
עשוט באדם שהוא לשון תפלה כמו שמו הרע ולעמו (בראשית יא) שאותם המאמטים
בארץ אחה הבלי חומרתם. והתהלך בה. שאותם המתנהגים בה בגו בארץ הולכים
לפי דרכי תמתם שאינם משתמשים בתחבולות העולם, ואשר אמר גם הוא
השטן, הוא הלמד הוא המלאך הנאמר, הבינאר הנאמן כמו שכתב הרמב"ם ז"ל
בהלכות תשובה שיש אדם שהרבה לפשוע עד שאשמותיו גדלו ומעלה ראשי ומן
השמים ינידהו ולהשיבו, ואולי גם נאמר יבעמו מן הנראות שהלשון הרשע הי' מתיחס
ונהו שאומר הנה יחיד ומשמין להמנע אותו מן התשובה ומלה ומעמיד על חוב
פשעו וגם נאמר אשרם גם בשכר מצות עבירה. והבן. ונגה מנו הוא הדבר
הסיתו והבריח אותו בדרכו. והוא השטן הנזכר על ידינו לשטן. והתהלך לבאר
שמתי ובאו המלאך המרה המחרחר ריבו עד לאות תוכאות ש ומן השטן
החנם ירא, הנם יראתו תלוי בדברי. הלא אתה שבחתו והיית מגן בעדו ולא
אשר לו ומעשה ידיו ברכתי. ולכן יראו נפשו שלא יגרע מזון טובו אשר עלכן
ראותו ותמה לבו נוסדים. אמם על תוצאתו: אלא ואולם לא יבדק כשתעד ותשיב
ידך בו לאנוך מלאו ברכתו, וראה אם לא יברכך על פניך: פרק באדם עבר הנבל
מחרף הגדול כמו עבדתי ימה ונצאה (בראשית לח) ומנה ברשו בבתי פ"ן שהעמיד לו
איוב הבינאו הבאבים על נרנים, נגד. ברשו נגד כמו נגשן שבבני נאמר גם גשנו
יד ובאמתחות רעותו על ידיהם. סמוך להם. כמו

ל כמו הנני שלח את מלאכי בפירוש. (המשך ב') - עשיתי בעמו ומרבה עליהם לכל תקן כמו ראה.

כמו ראו נא חלום יואב על דבר (שמואל ב' יד) ולא מאס לקחו שבי, ומזה ברשו בהאמרה
הטרים מצם עלם הבאו מיד לאחר חרשות המלך. היו אוקרים ומיד ה' נגף ומצמה
האלקים עד ותקל שבא. כמו עלפני כל אחיו נפל (בראשית מ"ה) שפשטו ותנו מחנות
שבאו, שהי' מולבי מלך מצרים הנגבר (בבראשית מ"ה) אחי שבאו ואחי בגדן.
יש והנם רוח גדולה באה ומגד דבר ונעבה כי כל דבר שאינו חי הכתוב יבנה כן
בולמה הפרשים תמיד הכתובים על אופן אחד ל וינרש אחי מעילו ובושהעלו
כמו כי כן תלבשם בנות המלך הבתולות מעילים (שמואל ב' יג) ויגד אחי ראשון לשון
תלישה כמו אל נדיק ומשליכ (ירמי' ז') כמא עדמים יגאתי כל טובי הצאן אנשי
רע על בגן נגבה ובעבור הגדן עדמים שם כאשר הי' בתחלה בבואו מעולם.
אשום שמה אל מקום שאשום כי לא ישוב עוד אל בטן אמו ה' יתן לי שמחה
בתחלה ובדלנוס מלך ומרלנוס לקח. והבן איבה כי יד ה' עשתה זאת. כי באלמו
שבר על שבר ושוד על שוד והמנהג לא תתעיב שאם תהי' בעיר איך תקראנה
לאלה ותקבלנה אבה ידעתם בעדי אחתי ואולם מאחי ה' היתם זאת. ויבש
כל זה שעשה השם. לטובה עשה. ולכן נתן תודה יהי שם ה' ומבורך: כב
גבל גדת לא נתן תפלה (איזה אנטוגדנס) לשון סר טעם ומגד כמו והנם
טחים אותן תפל (יחזקאל ג') ולא בסיב גדל. ויסף לון הכתוב עוקם יחזקאל. כי
לא יראו אינון בודאי בתכבחתי השם בכל אשר יבא לו ו'.

ב.

א ויהי היום ויבאו בני האלהים ביום אחי השם כולם ישבו על כאו והשאכתנבאי
כשיתיצבו אתכם ומשות יבנו באשר יפקדם. השטן כמו אויב וכן תחת
אהבתי ישטנוני (תלים ק"ט) נגה השם עדיו לו אל אחרת שטנתו עם בני אדם
אשר כן יכלוהו לבי ברכם עניק שיש אל סיון הקדש: ב אי מזה תבא כמו
מאיזה תבא ושאו תמלא בגה השטן מאיזה מקום אתם ג ותסיתני לבלעו חנם
כמו ויסת אותו בדר (שמואל ב' כד) נסיתני. ובלעו והשחיתו. כמו אהבתו כל מבלי
בלע (תלים נב) ד עוד

בלא חסד ורחמים אל בלעתיו כמו ותסיתהו לשאול המלך מאת ה'

ד עוד כתב עוד ר"ש. אלא שכל אם יבא אבל הבתים נתנו על תיקון ושום
אות יבא נגד הנו המבקש בעצמו. ועוד יתכן אמר. שרמז עוד בנין בעצם עדו
ואות לו יתכן ואשר המסר את נפשו כי כן יתן אדם את כל אשר לו רק להשלם את
נפשו. ובזמן לא תרשם בדבר המתנן. כי יאמר אדם אני אלוף ולא תגדר בי הרעה
ה' אלוף: ובחר מסה כי יתגדר אל עצמו ולא יאמר מסר. אלוף כמו אלא. שלמין תמים
וכן כרם רשם אלא בפה ויבא על הענין ואלוף לא שם הדבר לראשון. ובדרך
תיקון מלכים הא הלשון מגדל כמו ברק נתתי וגו' (מלכים ק"א): ה' חרש התקבר
המיצו חבוק. ובדברי חז"ל ברכה גדרו והפשעו על גדרו: ט' ותקאר לו אשתו וגו'
לאדם יקלב ונאבל יגדל. ויאות. אם ע"י בני אדם שומרי גדרם. אז שוכרתי יש מן
מן השמים. ומי מותי כמתי: י' בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו. אמר
בתוכו ישתוקם לבו על מעשי אלוה. אשר כן חלק. בשבר יבא כי האל בדין תמים
: יא' ואדעו יחבו. ועתה מודע לפא יחד כמו הנם המלכים נועדו (תהלים מ"ח) ענב
לו (איתן ב' בעמודים) כמו נגדו לו כל סביבו (ירמיה מ"ח) עם הזה לשון מקבר
הקרוטים עם הנולדים. יג' ושבו אתו לארץ. לא נחמדו עד שהראוהו כי גם הוא
ירעו לבם נפשם על כאבו. ושבו אתו לארץ. ואין בדבר אלו בבר ושבו רק המשמר
על פיהם כי זה ישרה לאדם. בעוד שבשרו עליו יכאב והוא אנוש בתוכו. ומה
נאמר (בגין כה) אין הנחמים רבאים לשבה אלא מה נקרא. ואין הנחמים הראוים אחר
בבר עד שנפרדת האבל.

ג'

א' אחרי כן וגו' ויקלל את יומו. נהגו אדם כשיר תקלל הרעה ירעם בקלל
בברי תהו בבר שיחו. מגדול הרעה עליו יאמר יקלל אותו יחד לחם בנו פיו
ויעדר על מחברתו אביו ואמו. אשר מבטן מאותו לעולם. וכן ענים אחב ג' יאבד
יום אולד בו ולילה אמר הרה גבר. בגבה ז' אמר ר' יוחנן אמר לאדם לשנה
מטרון ביום. לילה נתן הרמון ולא הים. תקיבל על הלילה שבו הי' תחלת הרמון
הרה כמו עשה בגוף לנגבה ומעאורו הרה הריון גבר ד' ואל.

עוד הקל לו מלך ברחם. ומה שה ארם ויתן לסתרו בעבר עוד אחר שיבקש עליו הטבע

ד ואל תוקע עליו נחרה. לא תעביר עליו עוהר היש, נחרה, כמו אוקה תקעוש
לבב יהוה: ה יגאלהו. לשון שיעבוד ולכוך כמו יל מלבושי אגאלתי (ישעי' מ"ג).
חשק עלמתי (פיינטערס שאטען) יבעלתהו. לשון בעלה כמו והנה בעלתם (ירמי' ח')
ו אל יחד בימי כמו יחד לבבי ומאוה (תלים פ"ו) לשון התחברות והתקוחבות:
ז גלוב כמו שבולה וגלמודה (ישעי' ט') (אין באים). ח יגבהו. כמשהו עלה כמו
ונגבה שם ה' וכן ויגבה בן האשה הישראלית (ויק' כ"ד) והבגדים ראלו חסרון ט"ל נגב
ויקבה. הסתכלתיך עורר לתן. העצונים עורר להקל אות ויתן וחבורים שנתחברו. ורש"י כמו
איש הרשתן אשר יתעוסטו יחד ויגלו מה התבבנים. הסתכלתיך העצונים כמו
(דברי' ל"ב) ותם עתבותם לא פירשתים העצומים להיות. עורר שרשו עור (ער ווערען) כמו
ערוני שבר יעוררו (ישעי' ט"ו) ויתן לשון. חבור וגבוון שלו לוה כמו ועלוה הגר
(ישעי' י"ב): ט כבבי נפשי. [גייגנט שיעדר] נפשי נגיד שלו. יען לאור יבפה לאל
שרשו עוה ונפלה ההא מהעתיב כמו יבש יבל שרשש עשה עלה, בעבעתי שחר
בעהרי שחר: י כי לא מעה. כאלו הי' ברכת חיות ההוא לפגיר אלתי בשן אמו:
יב נאלם קדמוני ברכים. ברכי אמי שהתאמלה בה והנאתני מן הבטן. ומה שביקרי
אעבק. ומה לא יבשו והייתי עמ בחסר מחי: יג כי עתה שכבתי. וטוב הי' לי אז:
יד עם מלכים. כאלו הייתי מלך ובניתי חרבות עולם. ומשיתי לי שם באדם: טו או עם
שריק הייתי שוה עם שרים האוגרים כסף ובהם טז או כנפל ומה לא הייתי כנפל טמון
הנפל בבטן אמו שבחשך בא ובחשך שבו יכסה מעולים לא ראו אור. או כאותם אשר
בהולדם לא יחיו ויפלחו עם לראות אור החיים: יז שם רשעים חדלו רגז שהם יראו
לבריות. וכבר אית בבראשית רבה ר' יוחנן ורש"ל אומרו תרוייהו אמר מה נגזרה
מיתה על הרשעים לפי שכל גזר שהם חיים ובריאים לעולם ומתמלאים לבריות שנא
שם רשעים חדלו רגז, ומה נגזרה מיתה על הצדיקים אלא כל גזר שהצדיק בעולם
הזה נלחמים על יצרם וכולן שמתו יניחו שנא ושם יניחו יגיעי כח: יח שאננו לשון הקל
כמו שאנן מואב (ירמי' מ"ח): יט קטן וגדול שקולא בבבא מציעא פה אלא ר' ברא
ר'

ו אל תוקע אשר יתלחשו ויגלו כמשבעות להלגיו עליהם הרשעים מנו שבים
ולוחלת הזה הרעל בהשכל אל הקדוש

ור׳ ישמ׳ אמר לא ידענא כל אלו כל המעשים שלנו בטלים הבה נעשה גבול לעולם. וכל
הנביאים כתבו בגלוי נעשה חפצי בעולם: כא המחרים הנביאים כמו ותחתי לה (ישע׳ ח)
ויחקקהו לשון חפצי או חפצים כמו יבאשו ויתפצו (תה׳ ל״ג) מעטרים יתם מעטרי
אולמות. כמו יש לון מעטרים (ישע׳ ס״ו) כב המשחיתים אל גל. הוא שהם עשו אל גל כמו
אל גל (תלים ק״ו) רק יאמר לך הרבה בינך: כג לגדר אשר בתוך נטעה. כבר היא
שמה לאיש אשר בתוך נטעה ולא תבא אלין מתוך שובו. ומשל אלה בעצו בסמך אבות
לבתי בלים ומשל שרשו סמוך כמו אתו מסך הפתח (שמות ל״ו) [פירוש האמת] כה
ותתן פנים שרשו נתק וכמו לא נתק אחלם (שמות ל״ו) כו ויאחזני לשון ביאה שרשו
אחזו. גדתי לשון פחד ויראה כמו ומגורתם אבי לבם (ישע׳ ס״ו): כז לא שותי
לשון שלוה. נחתי לשון נחת ומנוחה כמו ביובה ונחתי (ישע׳ ל״ב) וכל אשר בלשון מתי
לא שלותי לא הייתי בשלוה מכל מלחמה ולא שקטתי ואם לא שקטתי מכל כרה ולא
נתתי אם לא הייתי בנחת מכל טובי. ורע כל אלה ויבא רגז אין גם באות מא
על. רגז [אוזרוא] כמו לזה הרגזתני (שמואל א׳ ק״ח) [אבר טריב באהל] כמו
ותבגד בין (חבקוק ג׳) [illegible] כח המחרים הנביאים כמו ותחתי לה (ישע׳ ח)
ויחקקהו לשון חפצי או חפצים כמו יבאשו ויתפצו (תה׳ ל״ג) מעטרים יתם מעטרי
אולמות. כמו יש לון מעטרים (ישע׳ ס״ו) כב המשחיתים אל גל. הוא שהם עשו אל גל כמו
אל גל (תלים ק״ו) רק יאמר לך הרבה בינך: כג לגדר אשר בתוך נטעה. כבר היא
שמה לאיש אשר בתוך נטעה ולא תבא אלין מתוך שובו. ומשל אלה בעצו בסמך אבות
לבתי בלים ומשל שרשו סמוך כמו אתו מסך הפתח (שמות ל״ו) [פירוש האמת] כה
ותתן פנים שרשו נתק וכמו לא נתק אחלם (שמות ל״ו) כו ויאחזני לשון ביאה שרשו
אחזו. גדתי לשון פחד ויראה כמו ומגורתם אבי לבם (ישע׳ ס״ו): כז לא שותי
לשון שלוה. נחתי לשון נחת ומנוחה כמו ביובה ונחתי (ישע׳ ל״ב) וכל אשר בלשון מתי
לא שלותי לא הייתי בשלוה מכל מלחמה ולא שקטתי ואם לא שקטתי מכל כרה ולא
נתתי אם לא הייתי בנחת מכל טובי. ורע כל אלה ויבא רגז אין גם באות מא
על. רגז [אוזרוא] כמו לזה הרגזתני (שמואל א׳ ק״ח) [אבר טריב באהל] כמו
ותבגד בין (חבקוק ג׳)

ושן חבקה ויקרא אל ירגזו בעשתמן

מענה שיפן: א. הנפה. מן הרבים כמו הנפה. או הוא לשון נפעל והוא לשון
מבחן. או מבר בהתקבצם אלה יפה הנפה [שמות מן וואל איינע רעדע מיט ברעדע
ובכן] תלאה לשון גזרה כמו עלאו יגרים (שמות ג׳) [פירוש מיר רעדט מיט אומוק
ועלה המלן מי יחל. אל אין בן מי יכל לעבר בעלן: ג הנה יסרת רבים ופשרת
רבים. ופסבך הנה הוא בה׳ לנסות אתך. והראות לכל כשל. אחלן אמונתך:
ה כי עתה תבא אליך. ואיך עתה כשתבא אליך תלאה. וגם תכהל: ו הלא יראתך
כסלתך. מלשון תלונה לכמו וישובו באלה׳ כסלם (תלים ע״ח) יראתך לתקותך [illegible]
תקותך שהיית מאמין ביה באלה׳. וכל תקוה ברכיך [illegible]

אולם בהשמלם אל אלם בעדיך

אי כשתבא אלינו כמו כל. הרואה נלעגת מסלות הארץ ובן תקותך ותם דרכיך
אמר אולים ואדם

עם בני אדם תעיד לך ולא תאבה לקבל: ז' גם כי יבוא בן ובן הוא בן אביו
ואמת אחר מיד המעיד לאחר ואחר וכפירי אמין הם מקרא ומאורי הוא הגבול
והמחל הוא הבינוני והכפר הוא הקלן נתלו כמו נתלו [בין שויס גרישקן] המנים
הגדולים הלחיים נקראו מלעות. וקראו הם נעקר מהיות מלעות. והוא כמו הנאר
בלות ברזל כפים לשרש ולקצות ולקצות ומקר אות הארש יאל ובני לבי יתקרבו
ושרש יקפרו לו כפים הנוגיא מקל חנם: יב יגלבו כמו ויתגבו באלהים לשלל
אבר מעט כפי מקרי יגלבו כמו ויגל יג גלגלים מתגבות, וכמו כמשק סלפים
בגאות [תלים ל"ט] מחזיקות נאמר על לשון בשרו הנבואי. לבי. כמו במחנה לאמר [בראשית
מ"ו] תרגמה [מן טרגום שלנו] כמו נבדים ויבקש (שופטים ג') מלו מקום קרוב ומן
לשון הרובים מאורה נבוכים חלק ב' מאמרו על ענין הנבואה אמר שהנבואה בבואה
לנביא אחר מתחלו ראשון רחת וחיל. ומעל הרגשותיו. ומעל אשר לא ירחק ענין
הנבואה. שהי' לפעלה מן הטבע. ומעל שלא יפיר נפשו מעם גויתו בראותו מלאך
מרוה ונחל. או בשמע קול גדול בקול שדי בהדבר. ובן הנמה ה' זות אליפז פה
בתמונה מלו קסמר הרוח תסער לפנים בשרי כאבדם הבהל, שעמד בעמדתו: יח
הן בעבדיו לא יאמין ומלאכיו אשים תפלה. אי' בם המרמן. ובן ברמו בחנוך ה' שהבינים
לבדו נוחבים ומתם בעבדים בחרים ובעבדים ומלאכים. טרם שיתמאו שיותן בבנים ולא
מקבלים. לפי שמשמעות לא יאמין לא יעשה ומה נמה נמה נאמן ביאריכו ימים. והמלאכים
שים תפלה לשון חללות הרים גלפטל כמו שנמה הנבי' אשר לא שמר אמתם ה'
ושב בדרך אשר הלך בו. ובן הנבי' אשר אמר לו שיבה בדבר ה' הכני נא. תפלה: יב
מלשם ויתהלל חרבם (חבק ב') ומלך שאומרים בני אב אחר. אחיו בן אשר הנאל ואמר אליפז
הבטי נא הבה האנשי אשר מעולם אבדו. בם הנ' בחכמה ובעשרם השל בם בחי
גוחבים. יש מלך כל שבל העבים הבטחים חומר ומפר ומרבים ומרגלים לקנים על
יאכלם התולעת ומרגלים לשון כתיב ובמיה כמו מרגם ומלך חיתם (תלים נ"ג) על
שנל כל בני אדם.

אז בברכו ופעל. הקדוש ברוך הוא [איינ זאג]. כמו עם יאמרו
(ישעיה נ) אז שהוא אומרים בתרגום ושמו עמו כמו עם כמו וכמה (איוב ט) וקמה
ידכאים לפני עם שיבחו בעבור שהעם נייס שהוא לעולם: ב יקחו אשה כתיב
כמו וכתיב יקחו לבו (תהלים ק"ו) מלים [מיין אשה מרקע] כמו ושמו ושמלו יחד
(ישעיה מ"ו) אבל משיב על לב עמו ותמרון ארצה יאבדו? כאלה נסע. כמו והשא תשיר
(מלכים ב' ב') יקרא [איהר פיר טרעפליכקייט] כמו מה יקרון (קהלת א') אז שהוא מלבן
ואדם מתרחם (שמות ל"ה) [איהר פיר בינלוכקייט] והיא הנשמה הנעשית בגוף: ומתן ולא
בחתנה. ומתן שרת אחות ולא בחתנה כתבתה המשכילים הנאספים אל משכן יה והיו
לבעבור שלא הגיעו תעלומות הכתבים אל אור השכל ע"ל

• ה •

ויהי אם לא יקרבו אל אלקים
פה ובמקום רק כי אם

מושך מענות אמן. א. ויהי רק היה מנוק. אחרי תתאלל כי הדבר אמלאה. ש
• ב. מ ואחל יהרג מים. כמו מים בסוק. ואלו בעבלך אל יומם
בעבי אובדעדר. תמיד רעאה [בעבי איפעדר] ולמה לא תסבלו על המסה. ובמדבר
אותם אויל ואים יראתם אלהה. ואמר [illegible] הראה בן לרגל השמל. שאם תמיד אתם
מעשי תעבה לך לפני בני ארם: ג אחל נחרל. מתחבר בשמו. אז הלל שמלו יחד
שאלם. ומאבה לשון רלה. ופרש אותם ולא הלל [illegible] מן אחרים: ה. רעב יאכל. אותן שהוא
ירעב אחר הון אחרים ואל אותן לא הוא. ואל מלכים שבמי מלכים המובבים לעבור
ולחלוה כל. אשר בהם כאים יבאו ובאו להם. כמו ומלכים בגדעם (בראשית ל"ג) אז שהו
לשון מגל. ומו ונשאו הבנה (שמואל א' י"ב). אל עדרי אמיים גוגים וחמרים ונשאו
הבנים. ינחו. יגח אותן מגדר שלו. ובכל כן על כל אחד ואחד מהחומים. ומלכים חמ
גוגים שהם בנאים אחר חון. ומאמר ובלר כמו שמלתרח (ירמיה ב') בנמיל [illegible]
חולף. טובים והרים: ו כי לא יצא מעפר און. לא אחרים בא און [אונגלק]: ז כי אם
לעמל יולד האדם מעוזב לפעמים. ובן הלל [פיינדלן] כמו רשף [illegible] אם
(שיר ח') [אדר פלאמען בלאזן] כמו רשף ניצוץ (תהלים ע"ח)

ולמה אין לבטל
מלאכת המלאכה
מלאכת אלהים
מלאכת אלהים
מלאכת אלהים
מלאכת אלהים
מלאכת אלהים

ובאורו וכבני רשף שמתלהטים ומבעיה ולכן כבה האורם מצותיב בתלמיד ומנעוה.
או שתכלה לו הקרחת מר בינרך ומאמר ולא נגעו אליה הוא כמו המצוקים אשר יצעקו
ואינם. עוד יש התצוקה כמו בחלום יצוק (איוב ל) : ח אולם אין מגרש אל לב
כי רוצה אני שהוא מגיע אל יושבי תבל אחרי. ט הנותן מטר בהיותו נתון מטר
בעבור תפלות וראוי. כמטר תורה ארוסטו על המטר שיש בו סבות מלחמות חוץ
מהטבע אמרשלפצוים שהחזר אך כי ע"איים ורוח. וגשם אין ולפעמים יפחד. אבל
בהיות השמים מבהיבתם. יב ומפיר מחשבות ערומים. המלכים ויכר הבאותם הגמר
אל ולהעשים אליה. תלה שהיו יפה מלשון מה [ווערטשיבעס] אמרו ווחלק גוטעס]
כמו הגמל תלי (שבת כה) : יג ועצת נפתלים ההלכים והמצוותם כמו אינם
בהם נפתלו מאל. ח מפרה [אונבעוגלט] מלא הלבה מחל עצמם ולבם לחתם
ישמו תלי. מפרה כמו הגלי הנר והמפר (הבעור ז) עז. ומלחם קלבה קיה כמו
מלחם ולא יתקשו מלוה (תלים מה) קבלה מתה ומגה כמו אם נפל באל
(תלים עה) : יז יוחנן אלוה על רשעתו ולו יחוה בראשו ומוסר לבי. גם אתה אל
תאמר : יח יתבש [כאר בינד] ביר יקראה כמו ולשבתה לו חבית (ישעיה לב)
ולא לו מלה יגלוך אפס יקאב ויחבש יחלו ויבא ויבא תרפאיהם : כ בעבר
בדרך מלוה. אם מכלה רבה וחומר אשכב לוה. לו נתנך ומם בעבדו בתעניה
נגע. מה שאמר ברעבה בדרך מלוה. ולו אמר ברעבה בדרך מרעבה. אבל לא רב מחלק
שברעב יתעלם בשני רעבון נגע מיתה ושונים לפי מכל אות אשר נגע עליו :
כא בשוט לשון. רכלות והלשון בחרב רבה. והבטוח לבם מרכות הלשון בשלמבטל
כמו בשוט לשון (מלי קז) תחבאו תחי נסתר כמו הנה היא נחבא (שמואל יא). מלשון
אבינו ומלות כמו בשוב מרבות ישמרם (ירמי ה) : כב לשוד לגזל. ולרעב ירעבון
וכן תחמו הרעבון בכל על שם רעב בכפנים. וכן בלשון הלא כפל עניו ולא
ירעבון (מגלה ה הנזכר) : כג אבני השדה חיה בשדה אבנים עשרות עם חבל טבורה
לארץ ומוקש מרגל השדה לך תהי בשלום עליך כי בזו מבעל בשל כמו

ובני רשף

כמו גם אויביו משלים אתו (משלי ט"ז): כד ופקדת עקד [בגד ונעשה בעונם] כמו
ונודע אחריך תמצא לשלם ולא תחטא לו תחסר מאומה כמו לא יחטיא (שופטים כ')
כן תבוא בעלה אל קברי. בעלה מלה מורכבת כלה לה [אינם אור אשתה] עלות
גדול בעלתו [ויהי אין פרוטה בעל שיעה] לא שהעבד תבנה ותעבד בך תעבה
שאינה עשה טרם הבראתם ואם מעלמה לעטה ואות עלה אתה אחרי אחרי
בקאתי ביאולה. והיא נשלה ולא שלמתה אתם כבר לו תבנו לשמתך מאותך
עד עדי שתהי על עבד תעבודה (עלות כמו אל תעלו בחבל מי (תהלים ל"ו)

ומחברתו

ומאמר המגדים ביאר לו אליפז שהוא מנוסה בדעת
שהיה מיסר רבינו ואולם כשלים הנגע בדיאות
אלהים. לכן הובאו בספר הדיאות כי לבו תמים ותבחתו נעוים כאמר כולו
נמסון אליך ומ. כי עתה תבא ומ. ירבה לאור איך תלאה בהגיעך מוסר שדי
ולו מבלת ישורים כפי אולם אמונתיך. והמשיך עדנתו באשרו כי לאולו יהיה כמו
כולו יאור מה תעשה אות אשר תבעה. ולמה לא נלוה ישרים באהבתם והנך
מראה כולו אתם מאותם אנשים שעובדי את ה' ומלן תאותם נפשם והמה
ראוי שלא ימנע מהם טובם ותולם הרבה. אין הם כמו עובדי אמונתם ומרש
ראותם מסרם על נשים עמדו יגעם ונעשר יד ה' תגע בהם. כמו מהם
לאולו ויחשבו עליו תלה. ואמר מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נמנע בו. ומאלה
כי הוא בה חרם לכן מבו עליהם מן. והראות לו מה מלים ואמרי מרמה אשר בידיהם
ומדרשי שמר אשר יתחסו בהם. ומלן כמו. ונגע בבשר ויקנאו בקנאתם ובלאונם
יגבו לו ומקר אלו מנגעים הרעים. ואיך יאבדו כל עשה אלה כל עשה אולם
ומקר תכליתו ואשרתו באשרו ואתם בן לך אם אתם עובדי מלן. ומשריך ישרי
אהבתם ישרי מסה. אז אם אתם עובדי בדרך ואתם נגע בקרב אנש

מענה איוב יב. ו שקט שקט לשי והוסיף [מין אינגלינג אדר אינפאל] כמו פרה
על הה (יחזקאל ז) ג על כן נגרמו לנו ניחתי כמו
ושתי ולמו (מלכים ב׳) ד אשר חמתם [איהר גרימ]. בגרתם בהלות כמו ומין
נבלמו (אסתר ב׳). ירחקו [ריכטן זיך לא] כמו בעד אעריך לך (תלים ה׳)
ראה אין לשון יפה כבדי ישראל שאין מיסר בפה ה׳ הינבקו יורה מנוסו כמו
נאלם אם יגעה המשוט האור [ברעלט] כמו הלך נגעו (שמואל ב׳ ו׳) גלולו מסלו
טוב כמו ויבל למשורה (שופטים ט׳) רלא אתם באמן לכם
ונוסים. לא תלבשון כי אם האור ולא הבריאו יגעו אם יש לכם מסלע לאכל אבל
אין נגע לבי אל ה׳: ו היאלו תפל [אינגעשמאק] ראה אם יאכל אדם בבר תפל
אם יש טעם במרה חלמוד או מיטעם לתאות נפשו ריר חלמוד [אייער באטטער]
ריר. כמו ויורד ריר על זקנו (שמואל ב׳ ט׳א) חלמוד כמו חלמון ביצה בלשון חכמים
או במאמר יש טעם ברוך הבריאה כמו ותחלמנו והחיינו (הושע ו׳ב). כי רוך
הבריה אין לו טעם אולם רק החלום יש טעם בחלון מאחרי שארבע מחות לפי
החלו. אשר אחרי הפנים גופרתו? מאנס לנגוע נפשי הנה עתה כמו כאשר עלעלה
מבני ובאבי. לבי ומאלי. נגעי שרשו הוה [שמרץ] כמו מבני מגרים (בראשית ג׳)
והבלע תאר הנגע כאשר ירבו בו המבים אז הוכרח לאכל בבריים לרפאות אשר
אלך מרגש לאנשבהם? ז ומאז ויבלה כמו הואל נא ולין (שופטים ט׳) יתר הרחם
עיר כמו ראה ניתר גוים (חבקוק ג׳) אז מלשון נתר ובאותו נבל הנה.
ומבלעדי. להפלים חלי חיי כמו בלע אותו (איכה ב׳) ז ומלבה מלשון חגלה ב מלבה
בתילה. לשון חל ורעדה והפחד בא הנערה כלשון אתרגום ואשתקל מתיל ורעדה
אשר ירעדני עם שוט ושוט תהי נתתי. אם לא יחול ויכתב מני הנחת. או
שחוזו לפי ענין. לשון הלוו [איך וולו לאבן] אל ירגה לאשר אתחנם

אותם בחיות בעשה אלו יחמל. כחבתי, לא ידעתי כי על יב מדרגות
[עשאל] יג ותנשו [ווירלוך גוטס]. יד לפי מרעהו חסר. כמו אותן הסמו את
לבנון (דברי ג) [ווכי נעגהעלטיגן] בלא כל אחד מכם אוזה לפי שיעשו אות
רעהו החסר ולי כן גם זה השמע ותאה כי אין שבר בעבודתן ולכן גם הוא
נעבד יראות שדי: טז כאפין נחלים יעבורו. יאפין נחלים מעבורו שהמים עברים
בהנה כמו לאפיים ולמאות (יחזקאל ו): יז הקדרים מן קרח מדשאים מעבור
חנרח וכל שמש ורח נגרו (יואל ב) ובאורו כמו הנחלים הגדולים והחלבים
מתחלתו מן הנרח מרוב גשמים השוטפים עמר ומשן ועל פני השמש ויתערבו
בהם ויחשכו בעבורם. עליהו ותעלם שלג. לשון הסתר כמו ונעלם בחלמיו (בראשית ב)
שאינו השלג כמנהג עליהם בתחלה לא נכר מראה לבן שבו היטב מרוב חשכם
ושחרותם: יז בעת יגזרו נצמתו ואעלם בעת יגורם לשון תגרה [ביינען]
ישתמשו תגלה בו באורם מרגב. ואור תמך ופי מדרש בראה שהם מרים
כמרגב נצמתו ובריתו כמו נצמתו בבור חיי (איוב ג) או שהוא מלשון נר בוער
לשה אחרון בלא ה יום הכפורים כמו בכפרי עי אסור משוך בשרגיב. כלומר
מעבנים והוא גם לשון חופש יגורם. כמו יגרהו-גרמה תשחק (בראשית ל) ואם
הוא נר הוי נצמתו מלשון נצמתו הגדרן אסיפת הגדרן בכה יגמתו ויהי
רוח מעשה אחת ובעדת החוף יתמשו ויכרתו ואין שהיו רבי תחלתם
נבנבה מאות עובדי מלכים. ומיום איבד את רעין לאותם חיים. כי גם תחלתן
נבנבה מהם ונבנו יגלו כמו כי הישמים ישמיעו (משלי ג) יח ולפתו [אויפהאלטן]
ישמתו כמו ולפתו שמשן (שמות ט) שאחר העמודים ומרוב גדלותם בהאחז
ילו בתהו עליהם בחוץ ואבדו מעלומים. מרת הגשם אשר תרקם בעיר ומזה
יקרם יתרחבו והרוח הסגור מתוכם גם הוא תרגיל תתרחב ומזה
ובעבעו כמו אבעבועות והרות החוגב חולה סביב מגיח לתם עד יגשאו אל
האורן לעומת השמים יתקבץ לו אבן ומגן יגשאו על בעבי רוח

יסיגו

ם בחלה [ביין אנגעט] לעומר שבאו חלי. כבה בעת הגר כשהיום מעבאל חלים הוה

ואפלה אין
ולא מיר דר
הגרלה בכה
הוא כלשון הבנתי
ובכה מלחתי
ולולי מלשון
חגלה סולרי
בו גם הוא לכן
שבלבד החיים
היתרה בגעטה
ולחב חתלה.
בתולה בכולה
בחלה הגדולה
שבהם חבלים
בתולה ואינה
אנגעס כחל
הגדולה ותהי
בגות נחשק
ומעלו יחמול

ביתכל לשון
חסר מלקם
ולקחו יעד
שבה מלשון
גם הוא יחמול
שהי יקבוק
יעלה כי הוא
הוא שאין
לו שבר בחמל

יסיעו לאלף אחרת ויהיו שם לגשם על פני האדמה: יט והנשאר אחרות תעשה ולכו
דרך ארץ נודדה או הלכות שבאו עם לו ואון נמלכו יגעו הנים (בראש' ז')
כי עברה כמו עד לבם ויחקרו כמו מחקרה הלבנון (ישע' כ"ב) גשו כי בטח בנו
אדם שבטחו בהם כל אחר יבוש כי כמו עליהם: כאל כי אתה הייתם לא
לפי הכתיב בה הבינו כי אתם הייתם אשי אשר עליכם שאתם מאהבי
כמוני הייתם לא, אך אתם כאתם הנים שבאו ואינם, ולפי הקרי בה פ'
כי אתה הייתם אומים לו לאל הנה שאמרתי כמו שהנים יעלו בתהו ויאבדו
יפני הסבתי שנמתי בכה תמאו חתת שמי כמו ובמתי לא תחת (ישע' נ"ז)
שפ' לא תשבר ותבטל. ותראו שמנו לבן אתם בודים ולבכם בבחי' אשר
לא נכונים המה: ו' ווה שגיתי בעצתי מתוך אמתי: כב שחנו [שענוקי]
כמו ותשחנו אותם (יחזק' ט') כג מרגיש [טרוגנקן] ונראים כמו כבודר ערוך
(ירמ' ק') כה מה נמלטו העברות הגבול לגב החומה [מרטיין] כמו וחל נמלט
(איכה ב') כו מאמי נואל הערמה בבחי' כמו לא אמרת נואל (ישע' נ"ב) כז
אנ' על יתום תפילת אני ראה שאנ' על יתום תפילתו. ותכמו [איהר גרואבט] בור
רמה על ריעכם אל לשון מעוה כמו ויבנה להם כרה גאלה (מלכי' ג' ז')
הלא תקרו מעוה כבוא רמה על ריעכם: כח ועתה הואילו התרגלנו
בי וראו מכאובי: כט שובו נא. ברחבם אל תחשבו עלי עולה ושובו
עוד ותעלו לבני בה בעמתי: ל אם חכי לא יגלו הלות [איינן בעוד פיר
גיבר] ולא אעלה שפתי מרמה:

כו הלהוכיח מלים האמרים תחשבו להחשיב אמרי והוכיחו רק בטלים:
ולרמה ותם שבל לרוח אמרי נואל האמרים של אין הנואל מלא אמתם אמתם

משך מענת איוב יא. הלא נמי נבחר נמן כמו כי מלאה נבאה (ישע' ט') אל
ושמן נבאו מלחמה על יד האדם מדותיו ומלבו כי

כי כל ימי האדם הוא בולחמה: ב. נעבד ואכל. תמצא: ג. מנוח. על אין
פרנסה. או לשון מנוח כמו שותם תמנה (מלכים ב) אבל מלשון הכתוב כמו ויכן
ה' (יונה ד) [מיר ל גנעמט אבר גו גבריט]: ד. ושבר עבד. שאלו עבד אם
מנוה מתן יבוא הרבה ובלבד [אן חזל] ובהפכו נמ מלכי בבאו ובאכלתי
מ"ח) נעבד [דאנקעמט אבר ווענן מגמט] כמו ולא הוא נובר כנף (ישעיה יוב)
ה. וגם התכבד עמך [שבאל] יגע. בעל כמו הכבדו יגע היה (איוב כו)
ומאס. לשון מיצרה. ומאוסים כפני רוחי. או לשון הטה והתכה וכמו ומאס
והאולך תחת אור הנעלה כמו כאור נתרים הי' בל מגנו: ו. מן אחת ס
[ווסבר שבוהל] ס"ח לא תשורנו לשון הבטה. כמו אשורנו ולא קרב (בובר
ק"ב) יב. ישא בשאת משלכי. ומאן יחי. כמו ומאו ברכה (תלים ק"ב) כלומר יסבול
משלכי לשון נגיעת מלאכי. בשיתי בבור הנגעים. כמו ולפני ה' יפלו שיחו
(תלים ק"ב) יד. וחתתי. לשון שבר. כמו חתתו ונשתתה (ירמיה נ"א) ומחזיונות
[בשים בולבדרת]: טו. מחנן. הנאו בשם [אר ווירקונג] מות מלכותי. אבחר במות
יותר מאשר אבחר עצמותי. יט. נמה לא תבטה [נדרסט] כמו ואל תמחה לא
נמה (בראשית ג) לא תרפני [לאנט מיר נכט נעק]. עד כלה רוחי. עד שנכלה
רוחי ונחלותי. מאסתי. פחדי. כלומר לעולם אחיה: כ. ומלאך. הוא לנבוכ. כמו אין
מלאך ואין פגע רע (מלכים ג ה') ואתי. עלי ומלאך [בתן מיר גלבסט נור לאסט] כאב
ומה לא תשא ועל מה. ושחרתני. ותבקשני. כמו בקר להם. ושחרתני ❖

וזרק איוב חלק תשובתו על אלפז. אמרו. כי לאמור יהיה כעם לא תשאר
כן. כי אלו יתוארו משל כעסי. בבקר אחתו. ומשל פרחי. בבקר
שנ' ישאו ומלכו בשמנים יחד. אם נגעי מלאכי. מחול ומים יכבו. ולא בבקר
נשחתו. ואני נלעג לשון. כי התחבר שאינו בגדר חנם. הלא אין כעסי ושור יגעה
בעבור להם מספוא רב. ובלתו חסיל יאכלו.

ראה

ד. כי רוח אלוה הוא ולא מהרה

ראה לאשתו חלו הוכיחתי לארבע מאות אלף עמדתי בכם ועדיף ומי יתן
שיהיו לה עד לורות כמי איך תאור שאין מנוחה הוא הם אבנים בתי לאבל
על נשא הישוה יקבני ואתה הפסת אותי לבבי באשר הוכחתי לאמר שאין כעוז
בהיות שהרבות שיח נגים מי שלא יהי תיק לבם כלוני היום לעשות והיום ההוא
והלאה ירשתי שרי וכפי בשעתו יפיק בעורך וכי נגי מי הוא נגי אבי וכהעתיק
הבנתי מאיך שבעתיך לאור כי מדת הדבר ומדת הנקם איך בעלים תנה ואיך יעלה
על הבעתו כפי על נגן הנעלם אשר יהי בו הנעלם יכבה עליו הלם בארורי
בעבור הבלי עוונותיו אשר עשה ובאשר חי בחיי בחיי יכלה מאפס יעלה ואי
איפה רחמי השם שברא כל חי לשעשועיהם ולא להכלה להם ואם יבא הוא בה הנבל
מרשעתו אחריתו שהנעלם יתעלה לזה בריאו עשיתם אותו ומעלה לו טוב הי לו שלא
נברא אמה שנברא והיאומן שיהפכו רחמי ה' לאכזרי עד שלא יקל מנו ויסרבו
בלתי הונת לו אל רגעי בוש ובלה כאשר נגלה איך שבתי ואמרתי אתי אנוש וגל
והמשיך מדתו יבור כי רחמי זה לא תבא פשעי כל אדם לעפר אומם ולחתני
ואינני ואם כל טובתו הנעלם ביום חיי הבלו הנלבים והקבים הלה לא הי לו יתמ
לבוא בעלים אתו על עלוותיו אם טובי ואם רעי הלא יד ומעלתם יתבע מאשר רבא
בהתקבל ל' כלה מנן ולא יכנן שבפר אומם בתחתי הארץ כלו ואשר אלוה
כפ בעדתו יבבי הנחלים בתחלת הדעת כלו יכחש בתחתי הארץ. אבל חלילה
שהי כן בעת אומם באמת כי הם גלם אשר בעצם שאומם בגיל גאור הי וכן
נראה באחרי הספר מעדנים ה. אמם הוא הסיב האשר הבא מעב מרעו
וגם לבה נשא מאו עליהם והמשלם לאיש. ואשר אלמתי נגי. ובסוטה ג' אר
שמואל בר נחמני אר יונתן כל העשה עבירה אחת מלמתי והולכו לפני אומם
הרבה שנגי אלמתי אחרות מרבה. כמדת שלא נבר נטוי ונתנו אל טבעו
ובעשותו רשע רב הנה נתנו נחלתו על נחלתו הדרך והאל נבוך ונפקד בה
וכן היא הבן הנלז העבר לם אבגיל באשר

מאורה לחנך ואות נפש אוהבך עלינו בחוק כף הלוז ומנלבו תהיה מבואר כפי
החכם הרב אלבו ונקבונו מהתיקן בה. ומשהלו הגבל מוכיח על ונראנה.
לפי שהנשמה אוהב אות הנוי לוים אשר עבדו מנשים ולפתו אחותו ברכם ידון
בהיות לרבנים רוח שם יכלו ויאמרו כי בן ברוך מבדם. ולפי שאיום האדם
אות הנוי כמחשבי בעלם התעמל. רק לפי גדלת ביאה. שיאמרו אין עולם בביאת
נה. הוא הראשון והאחרון ולפיכך המשלם לוים המלה בהיות ישמו מנוחים.
ויקנאו לנוים אשר ישאר חרות לדרי כבה יחלבם ומנוחו מבחי אל בחי יחוקו
ומנוחו בכבוד. ודם כל תחתיה יתבלו ובעלם בכלו שבו ובזו מנוח לחיי עולם.
שם מנוחה לא ימצאו ואמלי מבני רבאו מנוים כמשמעם שאיום ביאה
שאין תחיה לנוקב הנוי ונשמר לו נה שהוסת מאמרם שאמרם בלם ותבקנם כמו הבלם
בלבדה ולא יחשב הנוקב הדבר. כמשמ אמרו במדרשות הבאו אליה. לכן
לחלתהו והבינתהו האמנם הנשמה לבבך סרה. על דבר הנדר. שלא יגלה ויתר
מן האיש ודבר. שמים לא יגלה ❖

• ח •

מענה בלדד השוחי ❖ יב. עד אן כמי אנם ורוח [מהמ] כמו אל תבהלבמת
(נהלים ג) כבר [מטמ] כמו כאן מים כבריים
(ישעי יג) יפרו בלהב [מראסמן וואוט אבר ניהמיל] ז כי עתה יעיר כמו על ה
לעיר ינאו (ישעי סב) ובמות [מר שוטמרן] ושלם [מר ווירט פסר גלוסמן] כמו כן שלם
לי אלהים (שופטים יא) ח ומגה. גדול ומבלי כמו ושלוי עולם השגו חיל [פסר גרסמיל]
(תהלים כג) : ט וכולם כולם עתיק. לחנך אבותם כמו ויכונו אות המנהלמרשלמן
יא הצאה הגדל ורחוק כמו כי בצאו הים (יחזקאל מז) גמאו

גוזא כמו תבה גוזא (משלי ב') וכן וכלי גוזז (ישע' יח) [ראתה ארץ שבר שלל] בלה
[לאמר אבדה מארצם] וכמו בלבותיו וגבאיו [אמונה ומשפט] (יחזקאל מז) ומלא [המזבח]
אחו-לבחים כמו וחרשים באחו (בראשית מח) ב"ב באמו [לא נתן האלהים אבד
אמן ומאוס] כמו לראות באבני הנחל (שמות ו) ינקלו יכרתו. כמו ונקפתי מלחמות (זכריה יב)
ולכן כמו טרם כל תלוי [הייתי] יבש [עתה אין הייתי מעגל לאנט מאמר עמשט בגלות]
יד יגונו יכרתו. כמו ומנוטותם בבניכם (יחזקאל כ) כמו. כמו באלהים כלם
(תלים ע"ח) [האלמנות] עמדים [שפינת ומבל] כמו ולדי עבדיך (משלי ל"ט)
אין רטוב. לחות [בייבש] כמו מגרש הרים ירטבו (איוב כ"ב) לפי שמא כלומר
אין החוש מגיע. ומגיעתו [אין שם באמונה] וכן ומצל כמוהו (משלי ל"ג) ל"ז על גל [בגיבש
ומאוס] גלי הים כמו כל משבריך וגליך (תלים מ"ב) וכמו גלים עליו תחתיו
(איוב ט"ז) ומבלי יתאחזו [לשון ויין] כמו עד שרים מבלבים (נחום א') יד
אם יבלבון מנוחו כאלו יכחיל כמו מנוחה. ואמר לא ראיתיך. ומעמדי. אבדה הנטור
לעמדי אחר. לבחתי אחרי. לבחתו. ונבל גאולתו בה ? אל אחר כמו אחר כל. יקיאלוה
ומעמדי. שלבח בה יבש. אחר כל. כמו אחר. עוד. לבחו כל לבחים

והואיל בלבד האותי לבאור ואיוב שהוא חוטא ולא יטל פיש מלל רבתבן
לפי שאין הלש יצוה משפט ואין מקום שבניו נאחים בעבור
פשעיו כמו שנתקש עולא לרב שמואל בר יהודא בבבא לא ומה על בפרשת טובל
רוחו המוזבל ונעשה העמוניה חם הנקבה על ב אומתו גאולות לל בתל אל רבי
אם כמה היתם עיבלכ בהמה חיי עכ. ואם אתם איבה אחר שחטאות
תשחר ותבגד אל יל כעת שחר ותתחנן לו ותהי בק ומר כי עתה עזבנו ידיר
רחמיו עליך ולא תחסר מאומה בנוטי לבנך. אך אחריתך יגדל למעלה עד שראשיתך
תהי מנעדר בעבור אחריתך. כי שאל נא לדורי הראשון. מפני שאנחנו נבלי בעת
ואין לנו בחינה ואינה לעמדו רק ומשפט לבנך.

אם

אפס לפי הנמן נמה אירה לראשונים יורגל לך שאין בכך כלי סבה שהסבתו, שאלך
הנמא לא יגבל כלא בלבד ותעזבה בעמדם באבך ובכחם לא יעמדו כל אחות שוכחי
אל ותעות חנלך האמור על עצמו שלום מלך נפשי לעאבד ונעלם תוכיתי ובימו נפשך
לבית עבדים אלך בהי ארץ רעבון בהיכלו. לא יגוף כאשר בא עליו אחרו, נה ימים
כבירים שהי טוב אלך לפני השמש, ולא מצאהו בחתי הנמן ארק תמיד הי ימים
ונאתה כשרשי הנמחים עלי מים ובתוכי הי חונה בימי אבני וחבלי, אבל עתה
כאשר תעהו שבט ונכתי בחתי עד לבה, עד שלא נכה מצמו, ואולי יחיה
בו מנוחה לאשר לא ראיתיך, לפי שבמתי מאתי אלו וטרם שבאו עתו לא מצאתה
הרגה כמו התנפלה בעמדה בתגנה ובתוכלך גדולה לא תעמלך ואדם שטוב הוא
לפני אלהי בא אחרו לכל הונן וטובו כמו הנמח הבש שלה תחתיו נמח אחר
ועתה גם אתם הייתי הולך מגל בתוכלך הנלחתיך ולא שבט אלוה מעמה בקי. ואריך
לך ה' אלך לבעבור שתנחם על הרעה ותשובה אלי, וידע כי הוספתי חטא על פשע
אל פלאתו מאשתך ונבראתו לפני אלהי והייתי מעלים ומרחים אך עם לבבה הן
אל לא יהוה תם ולא יחזיק בידי מעשים ואם תרגם תכל לאלתו הקד שחק כבוד
בידך כח לשוב ועד שוקיך ילבשו בשרו אותם הנחרים בקר

ט.

מענה איוב ב. אוקי יעמתני כן, כאשר תאמר את יבלעם מנוחו וכחש
בו וגו' ומה יצבר [נוסף ומל גדלתי מעצמי] ג לא יענני לא
יודה לו שהמרן עמו ואלך על אחת מני אלך לא יענני בדין אתם: ד חכם לבב
הוא יוצר להאשים אמש בדיבו. מי הגבה אלו ושלם ויהי בשלום: ה המעתיק
הרים [אר הפר מעצמם] כמו ויעתק משם (בראשית יב) אלה

אין? ההריס הגבוהים הוא מעיין. ולא יצאו. ולא הגיעו יושביה. אשר הפכם
באפו-בעת שירגז ועוד האלף: ז' הרגיז אלף מעמו. ״הרגיז [ער בייזגלט]
ועוזבי כאו עובי שהיו נכונים עליהם יתעלמון ביטרם מי לבוא בעתיך
ישני קיא): ז' האומר לחרס. לשם וכן בטרם יבוא החרסה (שעטי״ג)
שהשם לא ינוח כאשר יבוא הרוח בינם לבין האלף והוא הנראה ליוי בשם.
ובעד כמה יחתום יחלף ויסתום כמו או החתים בטרם מאבו (ויקי טו) כמו שהחותם
סותם ומחתים אמ הכתב בספר. ויודע כי אם תראה שנות בחוח ורעות ומחבות
לבוא. ובהמשי רבה ברשו על אלה מנאמות הללו בדבר נרחב לעמנו
המעתקן הרים ולא ידעו. מבר בסודם ומיו כב אנם טרם הושחתו. הרעל
עליהם הרבה הרים והפכם והבי עליהם מעמות כמי שיאבו ולא עשו תשובה.
הנם בחיות ברק מעמות הנראה שהנבה המשל בריהם. ולא יבעו אנשי מעל
כאלו יאמר לא תלכו לעשות ולא שמו על לבם. והשיב הכתבי עדיב מי הבלה
אליו כאנשי סדום. ושלם. ויהי בשלום המשל הה' בהרגיש האדם. והם הנאנו
ערבים ולא ידעו ומה הי' סופם אשר הפכם בדם אפו. כמו ומלקם אות
הדרים הגל. הרגיז אלף מעמו. שנהבה האלף לבלות תלבים בהם עוד בשם
האמה. ומעמו יתפלגו כאלו נשחתו עמו. וכן פרשה כמשר הבשה לבו נפל
ברעב והי' לו חשק אכלה. האומר לחרס. הנבה אומר לאמר שלא ישרה לו.
ואין בדבר כמה טוב יחתום שלא יתן אורך. והי לפנים שלשם הי'
ושלשם לדרום חשק אכלה. ח' נוטה שמים כי הוא נוטה שמי לבדו ודו
הים ובמשלה. והוא המרבה על במתי ים כי בוא מים פרשה ורכבו בים. ברק
עליהם אות הים אשר נמו נגדו כמו חומה ימין ושמאל

יפה

ישראל, ודרך על במותם לבמתם בהנם ולשבעם, ואמר איוב כי גם
הוא לא יעמוד לתשובות מחו לעמו, אך עם כל אלה תפב על עצמו, המאול ומאוס לו
כי הוא בדין במעשיו ותניף בריבו. ומה נהיה נאות מלכנו בלתי לחתו ולמלכו
בגוי חנף, ולכן עשה משפט ומלך בעורא (קיב) אשר אבאר איה, ואמר אתה היום
נגה אותם היא הקבוצה בעולם, ומעריב ומרבתי, ומאדר הבנים כפי הדרש הגאוה
אשר גדר אמר ותחלתי יגיתי העולם שיבואו מריו כן תבואים ובן תקנים אם
לבדן ואם לדע הכל שוה, הרעה תביח אותם, ואולם אם אמר שם משפט אמתי בעולם
אמלכ לא יהיה מהיות גם מבל אלה ומבל יום גורם, בגולתו תל המשלם. ולהיכן
איך המשפט כל האדם לא יעשה משפט, ובהחברות סגרות הדעים אחרו תלמיד
בארתן איה, עלם מעשה עם לשון נקבה כמו מושו ובואו כל תגיו (מואל ב) שהמה
לשון אמלכה ונקבה כמו ואת החלב אשר על הכסלים (ויק ב) שהם עשוי גבעת
הבהמה בכם כל שהאו כתם בגוים והנא עשוב הדינן שבקעות ארץ, וכמה
הוא לבבם ומעוב השמאלי, ואמרו גם במרכות גל כל הוא אשיו, וחוק התנן
ונגזר מתן בעולם, וכמה הנו לך נמנע הנר התנן נגזר, וכבר הדעתו המעמיקים
כי אלה הענים הם סבות התעלמות כי האחד ומשך והאל בוחה, וחנגל אמר
כמה מעטרו לפני, וכמו יכבד לפני, ותרם משה איוב כי הקרמה הנגלה בבר
הוא, ואין החוקי השמש הסבה בלבד, וכן עלה על בעמו אנשי המחוק עד הדעת הנה
ומכן תשב כי הוא הנגזר ביסוד מלבות הגלגלים מסבות כל אלה חוק הלמל
אלה החוק הנקבעי המצמם האור מסבות כל זה, וכמה שאר מעשה עם שהם
נבונים כבבים כלם ומכן גם בזה לחגורת הנלות כלי, ולשון הסברים עמוד ב
השמים שהם כל כמה אשר מי תנעתם ומשיבתם מנור ומחוק

יבה

לגמול. אמרו כל לאיבדר מחות בלעם, ומי הבלור אבל נמשך מן בלעם ריבו על מלכון משפט
ולמי. חשב כל מלכון כמלכו, ומי הבאמים כמשם מלכון ריבם בהמלך הכ כבלך וחבמים תנין
ולמי [illegible] ותלה כלה לפי חנם ותחלם

עבת המושך ומן הבחורה כי בחזון עטה חיים ונשמים וחברו תמיד הנה הכובבים
שבמעוט בחיים, כמו עצה תמים (שמו קו) כי רוב הכובבי' הקיאתו נמושמים
הקיאם לפני לא יראו אותם עד יראו תבריאם כאלו הם נחבאים: ב יב הן יחתוך
[עדי עדי האשט] מה יחוה הלוחה כמו בחתך תמרה [ווייט איין ניפלבר] (משלי ל ג)
ומי ישיבנו - אתה יבא יג שמחון - מלאן שחיה והשלה. רהב - [פטאלן] המקנה
כמו המתלבטי רהב (ישע' נא) וכמו בנה אל הבריח המתיהרים: טו לאמתם
[ווארהייט בגאנטוואדט] לשונמי [זי מיין ריכטיגר] יז אשר בלעה כמו בסערה
ישוקני. כמו יקחני ומי ואתם תשובון עוד (בראשי' ג) יח השב רוחי
אודעה בעפרא! ומי כמוכם ותחם (ישע' לב) יט יודיעכם יגידו אתכם
לשפל כמו ונעמיק לך שם (שמו' כה) שפחות ואמי נתן לך שם: כ ויענו
[ווינט מיר איינדרוקט] כמו ונעלם ברכים (משלי כח) כא לו אבד נפשי - נפשו
כג אם שוב היו חטאי [מיר גוט געווען]: כד אזניתי אבה - שמעו
אז אזניתי אויביה. האובים לגזל ולאונך על בצר. יטעם [שמעיט מיר נעמן] כמו
ויטע על הסתום (בראשי' יט) כז שיחי [מיינע געדאנקן ווערן] פני - חתן כמו
אבקש פני (בראשי' לב) ואבינה אמרי [מיינע ווערטר] אבינתים לו. גמל (ישע' ח)
כח יגרתי איך בעלוהו [כמו נגר אוכל (ישע' [illegible]) כמו כאשה עזובה
רוח (ישע' נד) לפיכך [דרום] כט אחשב [ווייל איך אוט דאס ווייסן]
ל והגיבות בבור אנף [מבור] כמו ותבאי לך בורות (ישע' ס): לך יסר כמו
יסר תבאתי תבלון. [ווייל איך] כמו חלף הלך ולא (איוב ב)

משך מענת איוב. א. נעטה [פר ווייסט] והוא לשון ארבה כמו ואיתן בוגדי
ואתנוסטה (תלי' ק"ט)

נפשי

[פרש"י. [מיינע גאלדען] בחיי [אין מיינען לעבען] · ואעזבה [איך וועלטע געבן פרי לאזן]
ואעזבה [אזבר איך מיר רעדן] ג הקצרתי כמו הגהרתי וכמו הוקיע מהר פארן
ומיאורו גרסה גהרך · ותגהרתי כבודך · להשליך מלחמה: ז על מעתיק · אחם יודע ·
כי לא ארשע: ח עצבוני עשו ויגעו בי · כמו בעצבון תאכלנה (בראשית ג)
יחד סביב · [אויף אונדאויף] ואיך יכון רחיק לבדנו והבחינו
תכבני [גאטאן] כמו ותותק עינו הרעה (בראשית ט) תקפיאני · כמו קפאו תהומות
(שמות טו) יב תכבני · כמו תכבני · ג ופקודתך שמרה רוחי
שנינו ל שומרים · אשרי רוחי · וחיי · ואשר הלא כחלב וגו' חיים וחסד וגו' ומשמרתו
ביקר רבה אור שאיר כל מעשה תבשיל שאין האשה רואה בה ברגע הזו שתראה
אולי שהקב"ה שולח לשלה מתנה ומושה אותה חלם שיבוא הולד והי' לו מזון לאמו
ויחיה והרי זה חיים וחסד: טו אלה ל [אונדזע שיר] והוא כמו אל וכן רופי
אולו (איוב ג) וגם לשון אוי ואבוי: טז ויגאה · ראש ויגביה החל · ושנותיו
היסורים כמו כי גאוו הזדו (יחזקאל ז) רב כמו שחל תקבר כמו המנוחה שהכינם
לשחל · תתפלא · מלשון מופת כמו (שמות טו) מלא תפלאיו מעתיק עדי: ד
עדיך נגדך · שיעמד ב · כי מעתיק הם · ותרבה כעסך עדי · חלפו יסורים
מחולפים · ונבחל בשאול ותחלואים: יט אוכל לשון הבאה כמו יבל ש · (משלי
יח) נב עפרים כמו עושה שחר עיפה (עמוס ג) לשון אופל · בלמות [בעגלהיים]
כמו חשך ובלמות (איוב ג) סדריה [אורדנונג] כמו ושמרות בשרים (מלכים א
ב) והם המנוחות שלא תשגן שם אור השמש בקבר שבה המלאים ומי כמו
אופל ובלמות · ולא סדריה · סדרי ירח וכוכבים · אז לפי שהוא מנוח חשך הכל
מבולבל ביון סדר נכון · ותפלא · הוא שם מנוח המופת והקווי שבו הם
הוא חשוך כמו אופל ❊ תשובות

מאד נבחרו מלחמה מכולבלות

ותלאים כולו כמו מלא מלאיו

תשובת איוב על זעקה בלבד השוחי, אשר תוכיחו לפני כי פשע
ודברי ואשים, דבר בא עליו הקרה הזאת, ובעון גם הוה שתי
בעונם, עולי כל מדיק האל יעוות ומשפט, ודנים לדשתי, כי הדשים עליו מאות
שנים ומאתים גם הוא יגבע שאון אדם יקום נגד פני עלמן ולא ימצא לבדו וחנינה
אם יעמוד הוא יתברך בדרכה חכמתו ואולם כחו יתפיק עליו עד כל היום,
דר שלא ימצא תחנה, ואמר כי יכול לחשוב בחכמה מדעיהם האמת שהיא
בעצם רגד, שבין אדם נפלים בגדשתם שאול מטה, ואם לדם יבדיל לנוס,
והשלם, ואיוב שרש הנגעו רוחו באמונתו אשר יאמין מחמדה הקמה בעולם
הלה והראותו בתחלתו, ישר לבבו, ותם אמונתו שאמן הוא כאותם המרחיקים
בבוראו ואמרו הכל מנשר לכל מקרה היא, לכן הקדים באמרו, שהוא יאמין
אמונתו שאמן שהוא ה' עושה כל, אך הכין בלפניו, כאשר ישר האמת,
המקראים אשר ישיגו על פני תבל אירגון עתה אחר עת יכמו שיש בין בעלי
השמש והירח כבואל הירח אל תחת השמש שזה בשוה, אז כבוא האמת בין
השמל והירח, כשהלכם שישובו לתחת הולכים סובבים כמו כן תבואו בעשות
האמת עי כמרות הרוח, התעוז והגבור בשחיטת האמת ועי התקנה בסבבה
וכן כאשר ביטל לנטיות השמש ונבאים אשר בהם איך יעמדו ותמיד לא מלבותו
יכיר אותו ומבריהם, כח הבורא בחכמה ובתבונה שיגיעם ויגיעם כי כל ההולך
סובב לדיק שמי לו מגיע יכחו יגיע ואותו הוא כלתי לך ותלתי יגן אשר
יסבבו בלתי תלויה וכן נראה מעלאות האל שהיא גבוה מן האמת והזמן
כמו בשמר כי רוח האמת הסובבה אותו כבדי ותגן עושה בעדו לבלתי יסבב
לך גבולו ואמנו שרוק עליו לבל יסבור חנם וכן בראותו לתגורתי ובבלתי הנלחם
אשר יקראו עם וגם השם הזה שותה לגנב שלה והוא!

והוא הסבה להעלות יאור נגרים בגמתו ובעלייתו. כי כן בחנו המשוגים ונמצאו
על הבחן, ואשר ל"כ דברו הנגרים לפנל טוה. ובהביטו לפיל וכיסה שני
רבורי העולם, אחד מושק ואחד בוחה. אחד חם ואחד קר. והתבל שבעות
ברוך שלא משנו אות מקרא אות אשר יקראו באיבל. ואשר אזבה שלא מתקה הוא
כדבק המתקים. האוזרים העולם ראמן והוא בברוך עלות ועלות האיל ומל
תכבים עפרים הליחים. ויש מאחרים והם עפרים בחם. יש אשיי ומל
ברייה. אחד מושק ומ בוחה ואלכן יתקבצו ויחד יתרוצצו. זה ירה כי מל
להם גבוה ומל גבוה. ומל מנהיג ומסדר. מחלק ומשנה:

ועוד אחישוב באמרו כה עש. האיל בו מל התולעת הנקרא מל שהיא
ינקני אדם. ומל וכיסה הנם יתבי בשמים ומלאכים

ורל בחנו ובמשנו אמר אל התולעת הנקנים שבנגרים שתבנית גופה
נתני. גיבני. עקני. עקבי וחלקי. כלה. כלים מלים שונים אלה הנגרים
ואלה המחבונים. אלה המשלים ואלה המשיחים. הנם ומקים. נמצאנו בלן
סרגל ומשקולות. ישרים ומלים. להתקרב אל התולעת ולהתחבר מל הנגר. כי לפני
לי. לבוחה לי. עד שנמצאו אל תכלית אחרת לדבק שהיו חושב חכם שהקבלה
יחד מל תבנית גופו. וגם הוא אשר הכין לה מחתים ומנוים. ומכני שחלקים
שבה מחלקים. גה שנה שוה שנה. לי אשר מלים נפרד מרעהו. ואף
גם בזאת יחד מאלבים. ישיב לי אמר אל לבו בעת ובחנו. חכם בוראו
מבלעדיו. יברך הכנים. גם חנים לחזיתם כן. מל כלי תבנית אחת. וכן
נאמר מל כל בראו. מלה שיש להם יחד לאשר יתחבו ויתלבנו. ומל

אחר אחר לפני אחר מכל

מתקדמים כמו הקל מל אשרי כמו כמו וכיסה שני מלבו

ועל זה שנתנו על כל יצורי עולמים, מן המלאכות הקטנים כמשמר. עד כל גדולי
היצורים כלם מהאדם עד לשמים. שלבתם שחברתם איך שהוקלו זה לעומת
זה ונהפך זריק זה נשר אחד ותעב אחד מחלקים בתצלומיהם ומתלבשים בקלות
עמו עשיהם כי יונק אותם השלבים והקבלה יחד. וכן בהבנין על שני מאורות
אור כל וכיוצא שני עשרה התוך שבשמים. אשר העולם מהמה קבוצים וכולם עליה
ובלבד יקרוו [ביר כאוהל נשרה פאהל] וכן כל כוכבי הלשים ומילהם יחלו
ולא יגעו לתת ולא יעמו. לא ישלו במהלכם. יגעו ולא יעשו אלא רגע אחד
כנוגע לחכם תוך. זריק שהי להם שנע שיחו יגעו כלם. לפי שלא יתנשר בם
נוגע כלתי כח המעמד אותו להגיע. ואם זה הכח שונה בו. איך הוא מורכב
[לא נאמן נעלם] מן הכח התנועה ההיא המורכב והמשוקל בגרמין. ואם זה הרבה
שיגיע בבר אחר. ונכנל זריק. שהי אחד מרוקמים היחסמות. בשין בו
המרכבת מאומה שאם אינו כן. שבהם גם אלו. ומגיעים לו. היה מיחב ומלא
חלקי חומרי. ועל כחינו לאותנו זריקים להגיע בהשתנים. שיש הם בעולם בבר
אינו מורכב. שאם אלא אם אחר שהי כלתי מורכב מי מהם הנמנו כל מאלו
עולם המורכבים חמה. הלא אם בבר מורכב יתנשר שמנגד. מכלתי בא אחר
נשתנה. ואיך אינה הנו כלם. אלא נשיג באמת. שהם אחר הפוך אינו
מחובר אינו מורכב הוא המראה כה הוא חלקי המורכבים כלם. והמשק מעתה
בהשתכלו על חבריגה שרב ישוב העולם. ואולמי הנחבריים שהם בעדים
הוא הראה איך שהמשל שמשה גדולות מד אם חלק בפלאי החכמות הנעלמות
בהם שלא יתנשר כן אפס שחובה חכם יסדם גם הכונם. שבכל בבר
המעולה והמחוברים בחכמות מדברים שנתחלו

והמה

אותם

ב תעלומות
מדברים
מקרים שהי
שלא יכלם
מקבלים
אחר על
אחר נכון
לעומת חכמת עליונים ותחתונים

והמה אנשים אחרים. כת החכמה והחשבון היה אשר הלך לפניהם ומשמשם לאמת
מדעיהם. כי הבינו בעלמו חשל חכמה אשר בהם אין הגון כי חדרים חדרים
ומקום וחול טיט וסיד עלי ואבן. אוך בהבנותם חשל חכם ונטה עליו רן הבריל
[בריאו בלשון שנור] והעמידו בדרך נכון ומשהו על הסדר טיט לעומת טיט. ואבן על
אבן ועל לעומת עלי. והגבלים אל חכלית שוה נעשה מדרן בנין אחד. ונגרה אחרת
על חבנינו אמת וכן התמונות והציורים שלכ הנייר ברוק משאול בעמקי איך
יכין את המראה ואיך יציירו לדמות ולהשתוב לדבר אשר ירצה לבונו וכל המצן
הרצה למצן בנעימות יכין תחלה בדמתו. ומשים בהחשבתו לדעריך בלבולים נפרדים
ושנה יחד בנעימות. כמשה להעלות ומשה להורד בנגינתם למעל ולרצה [illegible] שיר.
וגם השוזר יכונן בעתו ומשים על לבו לדעת ולהשג מדשה יפי נעים נעימות
ונכם הנו בכל דבר הנחבא הנעשה והמחובר. וכל אדם החונן יבחן מעשה חכלר
חכמה. ונדע מעשה אחרון אשר עשה בשמים ובארץ ::

והארץ איוב ל"ז בדברו. באשרו הן ידבר על. עוד דברים רבים נפלאים
מחם ה' ולא אראה ולא אבין אך אם אחר שהם. אז שחשבון זה על הרוח
והדברים העלומים בו שהנו יחלק ויחלש ומשים לתולמות ציורים רמים. ועל
זה אשר הן יתחלק כמקום ויכה ומי משבון בדברי שמעל בכבר מנגנו
שאשר הכל ברוח הלא כל המנגנים והחלוקים הבאים על באו עולם בדברי שנו
הרוח. ואלה לא ישיב אלם כמו שאמרו בהגעל נמנו. כל שמרמנן אותנו אל הלשון
לא בקרה מטיבים לו. ואל הדברים הנעלמים בעצרתם ישחתו ונפלו ::

ודעת איוב בזה שרוב מדרגי העולם מן הטוב והרע. לא כלבד בהשגחה
כמשמעו לפי מעשה האדם ועלוותיו

אלם

כת הלק ונבחרתנו ערב לעשות ודברתי בארץ אלה שרגון לאשר על הכבר ובדלק אשר בלי אות נשלם מלוגה

אפשר כי גם הפה תלוים לפי הדעת והגן כי הבורות בה הכרם כן בתכל עולמו
ומדרי ינראו לפלגי הגוף לפי הנקבים ומתות הגן. יפגשו לאשר יפגשו
אם טוב שוש רע. אם לבין ורשע הכל שוה כדרך סבבה הגן. מים עולה מן
וחרבי נר וחם. וכמו אמנם לעשות מלבר על שינוי העתים כי בכה סדרים יגר
בראשית מראש ועד סוף אך גם בשאם סדר לעתות מלגדיה שהם תחתם
הגן. וכמו באשר הישנים בנבה יו אותו מלאך הסמוך על הדרון. לילה אמו
(ויאמר הכל לפי דרך אותו לילה. ואותו הגן הנדיק מדרכי יתעלה
שמו) ומביאו אתו הטלה לפני הנבה. ואומר טלה גו מה תבא עליה. מן אי
עשר. גבור או חלש. חכם או טפש ולא לכ"ל. והי גם בדרת איוב בנים
על ומר מה והאריך לעתה באשרו אך כי אינכי אדוני כולו רמה שלא
יועל לו הדעה בהיות הכלם נגל עליו. אשר אם בדבקתי ואם אדעה [מדרגת
איך נבט באנטאורל] אם נראתי ידעני. [איך בשלמה חפל אונם סדר ווירגיל
ווי אנטואורל]. מה לא אומרן כי ישמר לי. אלא בסדרה שאני מן ומדר
בסדר המתחלל ידתתני. אם לכם. אם אומר באשבול בתי. אמנם הנם תמא
ולו אולם לסבלו. ואם לשפט. אין משפט לדה. אם אלבר. [ואמן איך איך
ומלמד בדרמטיאל] כי ירשיעני. כי יאמר אלי. מה תעבר. לאשר כבר לוחות
כן. ודרכתי כם מיני המלאך אחרת היא. מנרה אחרת היא בעולם. לאמר ולדע
לכל אני מאמין כי תם ורשע. הנה מלה. כמו שבר בתחלת אומרו מקמלות
ומודות האדם. ואם שוט ושבט יפגע פתאום. אין לגוזרת הנגיפה ולנגע
אדם נתנם ביד רשע. ביד השטן. והשב בדעתו המתעתעים בנפש אחשן
רשע ושונא את הקדוש יהרסם ויבגידם ולשון

ואלה כי
נגע רחמה
לעלה סמל
לעלה
אל ואמרה
אל נגע הה לנה
אמרה כי
בלבד כמה
אלוקים
בלבד
בלבד
בלבד

ולשון רש"ל [אין איינע אנדערע הייגע] כמו אם ישנים ומיישיר פרי שלמי
יובל בתו ובן יכסה ולא יחוש להם. אם לא אפה כמו ואם אינה כן כמו
גבריה מי המה שיעורו משפט. אך זה יפה תלבוש שמים ואיזן ביום הבריאם
מוכה ומה נקם הכל נכון ובלשון [מה איזט אלס שאנהן אין ווילט פלאן בי
מגריטל] ועתה גם לסתר דברי בלבד אשר בכם אליו ראוה והחזיק אותו
כבן כיעל. ויען ויאמר אמו אנכי אראש כלומר אנכי אמרתי ראש בני
בברוך שלא יבטל מבני כבר כמו לפה זה הכל אינו להיות בטל הלא ומלא
לא ינקו מלי. שם בטל אל אם התחלתם ומן אז בשחת תשבון. כי לא אל
כמון אדני. מי אנכי שאל לעזות אותו אולם מי יתן ויסר מלי. שבטו ומן
אבדה ולא אוראנו. אל תרשיעני [בשולמיג מיך נבל] הטוב לך מן ומלא תכ
רשעים הנפשות הזה יבאה לאשר עליך שאותם עזותה והשלות הנלבה
הידלים ורשעים שהרשיעו והסיתו אותך. בברוך מלכאל תבוא לפשעים
המבריה יד על פני הלבוש ושבעת הנבוא בין בנו ארבע שאון דנו בארלך
ומן אות הכיסי אינם ימיך הבזעת שיחות וחלם לפהר לעזוב נעשה חמן אמן
כי עתה תבוש בהעשה אותה כל מון ומל זה אשר לעשות שבר בלבד. ומלך
לשון עוד חיים וחסד עשיתי עמי. זה ירה כי אתם אל חסד ואולה לפני
בלבבך. ואולה התשוים לפני עמך ואיך לא תקנא על הרעה ותכרות לחסדך
מעמי. ולא גול חטאי ועוני. אם חטאתי ומן אם רשעתי ומן ולפה ארחם
הנלאתני טוב הוי לי אם אגוע עד שמין לא תראני. וכאשר לא הייתי אהיה
ומן שיש עדנה בהמשך המלבים

מענה צופר הנעמתי • ב • הרב דברים ואין ענה • איש השפה יצדק
לא יכון • כמו מאנשי לעגם (שמות ו׳ ל׳) ואיש
איש שפתים [איין פון רעדנער] יגבר • [גאל בעדעכטיגט ווערען]
ג בריק דברי כזב שמרמה מלבך מתיש • אנשים יחריבו • תחלה בשנים כלבך
להחרשם • תלגים ואין מכלים [ביינעסט ביך נכט] • ד ותאמר אל בך ואני
איש טוגמים דבר [ווערלעך] ה כי כלים תעשה • [דו גהערט טעפעלס
גאלד פון דיס ווערלעכע גוטע] ודע כי יפה לך עשה בנו כאלו שכח הרב
מצונך • יפה שרשו נשה כמו נשיתי טעפה (איוב ג׳) ז החרר אזה תעלה
האש תוכל לפנים חוך חמתו אזה • ח גבהי שמים מה תפעל • בחכמתך • מה
תדע • מבינתך • ט ארכה מארץ מדה ורחב מים • אם חלף אם
יכליא כמו כלא יחלף (ישעי׳ כ׳) ויסגיר על חשך לבלי יפרץ • ויקיל בבריאה
המקומות אל ברצונו ה׳ אזה לקבוץ חולה לאסוף ומי ישיבנו • מדעתו
אלא טוב עשה • יא כי הוא ידע • יכיר אנשי שוא ורשע אין ולא יתבונן כאלו
לא יתבונן לב שיבקש להאריך אפו • יב ואיש נבוב • כמו נבוב לחו (שמ״ב
ב׳) בהוא לשון חלול • אל האדם בתחלת יצירתו חולל כאלו אין לו לב ואחר כך
ולבה יקנה לב • על ידי מוסר השכל • ועיר • כמו יעדיר • שהוא חמור נעד
הריו [ווילד] וכן פרא אדם (בראשי׳ טז) יולד • עולב • אדם בעצמו מרחק אמו
הנה הוא נעדר הרי [אלס ווילדעס פיללן] יד אם אין בידך הרחיקהו • ברשע
עלו בתחבולות יט ונשא כאדרבא אחרו ושמו ברכה • בה שטר אמנה ושטר פסיק
ואל תשכן באהליך עולה בה שטר מדע • איתה

איתמר אמר יוסי בר חנינא מנין שאין מוציא עד לפני יום מותר להוציא יכין ומילך
אסור להוציא משום שנאמר ולא תכין בשבילך עולה ומה נעשה בבריה
במשמעות המעשה הגדול והנבוה לבדו שיתקבל אחר כל מעשיו מכין ועד
גדול כשר אבל אי אי כי ההגל בן בנים נעשה טבעי עד שהיה
כבדר אין הבן ומאמר כל יגיעי לא ימצאו לי עון אשר חטאתי ובעונתי מאז
ומתן דבר ההגל הוא להשחית שטר אמנם יפסיד יפסיד ומילו ימות ויפלו
השטרות ביד יורשיו ולא יצאו בזה כשלו ויבאו בהם לידי עון ועולה ובלשון
שאינו מוצה פן יבאו בנין אב התלמידי הוטנים אשר לא ישכילו ויפלו בעוון
ההטעה ו וכל הדברי ההוה אבל הם בעצמו ואין ספק שבפרי הקיבוץ להנהר
בהם: טו תשא כמיך משום [כפן ביינעי גשבעשל כרייט] והיית מוצק [ביינר -
הילפטיג אור פעסט] כמו דבר כלומר יצוק בו (תלים מ"ו) יל כמים עכרו תבר
לשני הרעה: יב ומלבדיה יתר מאור לבדיה. יקוק חלב - בענק. כמו גבב אין
מה חלב (תלים פ"ט) יתם מלבדיה. יקוק אור בענק. תעופה. ישם לשון אלפל כמו
עשה שחר עיפה (עמוס ג) אפלתיך כבוד תהי: יח ובטחתי. תוכל לבטוח
וחפתי. תעשה לך מחפורת לשום שם סגלה בענק ויתם לבטח תשבת ואין
תפחד. שיגיבך מאד: יט ואלו פניך רבי - הבושך לפתוח לבם מתנת
ואלו כמו אחל משה (שמות לב): כ מעבר נפשי - ביאבון נפש כמו נפיה ופלא
(דברי ט"ו)

ובמתיק לשון נופל - אמר לאיוב. כי הוא לא יאמין שעשה אמשה ביד
רמה איך ההבל אשר חורגל עליו מעדיו נעשה לו מבעל ואלה
הם מוצים נסתרי אין לו אלין לא נודעו

כי

עון וקטרת (מאו ווירמט פר ראשי תיבות) - שלק תעה - וחברת - ושמאת שנלמדת מאד ואלהיו
מעשיה לבטח תשבת. כמו וחברת הלבנים לשון בושה ולשון:

כי האדם בתחילת הלדתו נולד מהשכל ובעד הזה מפיגתו אדם. ונשל בהפסד
הנעדרתו בעלמי הרעים. ואדם הזה אודה לעולם בלי שום מגיבר בין איוב
בלי רבון. וגם תאוותו אותה נרדם לסגיר הזה. והוא בה' חכם ומביאל חלי ומורין
בלילותיו לעמל ומשם ברכו לנגד פניו ויביט לאורחתו ומגלין להסיב לוחו ולחשר
אשורו. ומעתה גם אתה תקום אחריך בתקים מחקים ותרפאך מזום
חשוב על כל ברכך מעמל ומר גדול. ואז תבטח כי ייטיב לך ותשכב שאונן ובטוח
ולא תהי כרשעים שחלותם אבד מהם וכיון כנגד לזה שאמרו אלם בברכות
(ה') אם תאוה אדם שיסורים באים עליו יפסקו במעשיו ⁂

• יב •

מענה איוב • ב • ויען כי אותם עם [ביט איהר נהר לייט?] ועמכם תמות
חכמה [שטירבט מיט אייך בייז ווייזהייט אב?]

ג ואם עפ"י אנכי יכם אינני פחות מכם: ד שחוק לרעהו אהיה. הייתי
כאיש שחוק לרעהו. קורא לאלוה ואהיה כאיש הקורא לאלוה על שהוא נשחק
ויעניהו-שיענהו. שחוק צדיק תמים. לפי שאין נשחק להוא השחוק בחיק תמים
שהחזקתי מרעהו: הן לפיר [איין פייגל] בוז [פון איטל] לעשקתי
לחשבותי שאנק ושרק עם בני אדם שאין אין בתוכו. ופחתו-אומר איוב
עתה יהיו אחרי בלפיר בוז. להביט אחרי עקבותי והלמים לי. איך כיהיתי
לבוז ואשר מלפניה היתי לקחתי ונעדר השאנק והשרק. ואין דבר מלים אלי.
עם בני אדם. כיון ומעתה יגל הייתי כנגד בעלמי. יגל. כמו לא אמרתי (ומעתה)
כמו שמעתיהם מורעי ומשוטים. להחלשים שאין כח ואין לבם והנה אשמו.

ראה איך גם אתה לאת רבקאוורך חשוב כמה אותה נבדר בעלמי בעלונים מעך ובתחתון מעך ואתה מבלי תדיר לעשות בים הלא להבינם ונחתם לך ומעין לבדלה גבלם

לפיר בוז ... שאנק לשון שבר ואיב כמו ובפיר שניהם מי יודע ולי"ה כתב כאלו נכתב להפיר ובכה בחורה אומלין בשבר מדגל מדגל מלמעלה מלמטה כמו ירגל ה' שמע עשמ

ן ישלו אוהלים. לשונות אין רואה תקפותו השונאים הם בטוחות
ובטוחות, שלוות, מרגיל לך. לאשר הבטו אלוה בידו כלומר בזה הם בטוחות
על אשר הבין אלוה כל טובו כמו שיעלה מכן מידו לכל אחד ואחד:
ז ותרב-ירה לך: ח אשית אל-שדי. וכמו בפרשיך אשיחה (תלי' ק"ז)
יא תבחן תעשה, כמו ובחנתי כבחן הזהב (זכרי' ג'): יב בשרשים [אלט-
פעטר] כמו גם שיש בון (איוב ל"ג): יד הן יהרס. [דר גאט ברעכט]
ולא יבנה-שלא יוכל עוד הבנין, יסגור על איש. בלבה עינך. ולא יפתח.
בלתי ישועה: עוד הן יעצר כמו ועצר את השמים (דברי' י"א): ויבשו
כל שונאי ציון, ושלחם [ווען ער וועט אויס לעסט] ויהפכו אל בשתם: יז
ותשיבה. [ווירליכט שטערקע] לו יב שלטון, על השונא ושגה אותם, שגגת [איין
אנווישענהייט] עושה מעשיו בלי בטחון ושגה [בער אב פירט]: יז שאל
[בעטן ברויכט] ופרושו שאל מדעתו מקרוב שאל, כמו אם תשאלון ואם תשאל
(בעדבר ל"ו) יהוה [מאכט טאן] כמו לא יתכבדו הולים (תלי' ל"ה) יח מוסר
מלכים [בס פיינס אדר צוויטן] שהם כמו נשרי חטלות וכן עתיקה אות
מוסר מתיסר (תלי' ב') כתב-לבל ישלטו באחרים. ויוסר אשור בתוכיחם. יבבו
עליהם באמריהם ומשורים. שיעצו הם לשמעות אחרים יט כהנים. כמו
וכן גור כהנים. לשון שרים (שמואל ב') ומלך. ישרת. כמו ומלך בבני בנין
(בבמי' ו') כ לוויים. הבחים בלשונם [בעדי שעריאק ביא פאעטקן] כמו
ויעמד לוי (ירמי' ל"ג) ועמד לשון נגינה ירח: כאל בוז [פאר אכטונג]
נדפים. שריפה, ומגיח. ותוכל. כמו אין מגיח עוד (ישעי' ל"ג) יעמיקי-חוגים
כמו ותעמיק ויאמר שיעמו לחם (בראשי' מ"ג) שמתשו החנין והמשוב עליהם
מלהכיר להם. יפה לשון יפיון כמו כי יפה היום (שמות י"ט) כג

כג משגיאו לגוים כמו סרחה ומגדיל וכן שגיאו כח (איוב לג) פעמי יגביה ומגדיל
עמים ואחר כך יאבדם שוטח ופעמי מרחיב להם מקום נחלה וכמו ותשטח
עליו הריפות (שמואל ב יג) ויגדם ואחב יגלם בגלות ❖

יג

משך מענה אזב ד. טופלי שקר לשון חבר ובחבל [הטמן מיר פאלשהייט
אן] כמו טפלו עלי שקר נבי (תלים קיט) רופאי אלו
כלכם [אונדיטצע אערצט] כמו אל תקנו אל האלילים (ויקרא יט) ופ"ר
שם מלשון אל: ז הלא. הלבעבור אל תשבחו עולה. וו. ולמען תבחרו דרוש
ח הפנו אם אות פנו תשאון [איהר וולט אן נעהמן] כמו הנה נשאתי פניך
(בראשי יט) אם לאל - לבעבור אל: ט הטוב. לכם. כבתל. התמו והתלבו
יא. הלא שאתו גאותו ומשאתו כמו יתב שאות (בראשי יט) יב גבויכם
משלי אפר. דרש בתנחומא דבר נאה ומתקבל כפבוריה אתם שאותם לבינים
כאבנים שהמשל עצמו באפר אין אותם אלא כמו המבול לגבי חומר
גבינם שנאמר בהם והחומר הי' להם לחומר. גבויכם כמו בגאוניכם. זה
שאתם תרמו בנפשכם לגבי חומר [לבם לוים בעדגן]. כמו ותבוס לך גבה
(יחזקאל טז) גבעתם [אויפר חלן] כמו על גבי חרשו (תלים קכט) שיבבו הגבים
על גבי הרי חומר: יג ויעבר עלי זה. יעבר עלי זה שיעבור אומות אעבר אדבר
על זה אשא בשרי בשני. אם אדרש. ולא אעבר. ויקשה את בשרי אם אתענה
[אנפי אנשים מכם. הגיש נפשי. ושות בישרי הבטחה יז ואחותי לשון הגבה
כמו אחוה עד (איוב לח) והאלף נישק בשרי זה: גם הוא לי לישועה. אמת
אשר אריב עמו. כי לא לפני חנף יבוא יח

בסרטיפס
כמו גמכל
לבשן לוחר
שטלקס ורחה
בדינראשלים
כמקר שאינם
טעם שנה לחודיך
על גבי חומר
גבעתם גבעה
חרשו כל על
גבי חבשו

לבעבור עלי עם
הלבן סגיות
סי ותבר בראשי הבטחה
אמר שנה על כמו שמים

על זבולון
בשרי בשני
עמי ושאר
עמי יאמרם
אשר אין בי
ראש אשים
בקשה אמר
בלב לבך
הלא יעשה
טובה בשרי
ואמר כל
אין לי תחלה
ויחלצו

ובבורי אפר. לגבי חומר לו אויב ביאו בעה. גבעתם. בגנבים תבעיתם לכם לבבתם עולם יהיו עשלו. אפר. נעשלו. אפר

יט כי אתם אתרשל - גם הוכרחתי להתחלף ואמנם : כא כפק כמו כפופיק
~~אלא אמלך עמי~~ ואומתיך כמו ובאמיתך כה הדלה עבדך [איין פיגענס פאטר]
כמו אשר תקפט רוח (תלי׳ ז׳) תדקך - ושבר כמו לדקן ארץ האדם (ישע׳ מ׳)
כן מחרות [בעטריבנעס] ותרוישנ עזרתי עזרתי רמ״ל להבין אותה על עזרתי
עזרתי : כז בסב [אין שטאנד] רמ״ל בכבוד שרשי תלי׳ הם כפרוש הרגלים שלו
הגלך נבון עליהם [הוס טייפפען] תחיקה [טוסט איין גרובען] כמו מוסר
על המחוקה (מלכי׳ ז׳ ו׳) עקבי הכבלים והנחושתים המוקפים על כפרוש תלי׳ : כח
והנה ברכה כלל שמי׳ בו ברכה יבלה [פיל] כמו לא בלו שלמותיהם (בבר׳ כ״ב)
עלך תלפות נפן [איינע פאט] כמו עמי מיכלם (ישע׳ נ׳) ❖

תתחבן לחון על בקרת תלי׳ ויש גרובים ומשם מוסר על המחוקה מלכי׳ ז׳ ו׳

יד

משך מענה איוב . ב . כגלגל כמו פרח ובן בלי הטה (יחזקל׳ ג׳) ומל ויכתם.
כמו ישלו ויבא (תלים ל״ב) ויברח - עם שנין בגל עון התנוחה
ולא יפשוב : ד מי יתן טהור - אדם שיהי טהור הלא הוא ולב הטומאה משוש
טמא אין אחד מכל בני אדם שיתנקו טהור - כי לדברי ר׳ מאיר בברה״ח שאחר
דבר עבר ונעשה חלב אב יסור מנון אדם טומאות הנדה . ולדברי חכמים אם
האומרים שהדבר נאמר על שבטי ישראל וגם הא׳ טמאה נגלה מלמעלה חדש
הבא מטמאלים שנים והנה עכרים תעלבו חדרים מלחים מכל מנון ארצי
ואמר איוב אין אחד שיתן ויעשה מטמא טהור עד שיתלבן אדם טהור וגם
בכל מעשיו הראל והוא ולב הטומאה : ה חרוצים נבוכי לבה כמו כי כלה
ונתבלה (ישע׳ יו״ד) תנו מעשיו חני תיו מעשיו ולא יעבר נבוכי

ל כשל אדם כשהוא רולה להבות רלהו בכח לוקה אלבעלותו בחוקן חוק יהו׳ להוא
עכר אוקרלל - שהדגל לליהלו חסרון ל״ו ה שני החסה

ן שהמלו הקב"ה מלוי כמו שמו מן (ישעי' ל"ב) ויחבל [בשום מר אויף
הארץ] כמו העלות יחלון (שמות ט') . עד ירגה כשכר יומו - שיגיע ימי תיון
עד שישלים שני שבעים כשנים שכיר: ז. כי וגו' ודרב יחלוף [לשון חבש
ויונקתו [איינם שמלינגר] לו תחבל [הארץ נכט אויף] גומו [נין שטאוב] כמו
כמו מגדל ישי (ישעי' י"ו) ט ועשה [איינע בוייג אולם וויא וואן
עד פינף פרישן גמפלאנט ווערן] נגיר כמו תלח נגיר. לשון עקשים (תל"ל
יא אולו מים כמים אולו מן הים. ונהר יחרב ויבש. וחסרו פה כ"ן המאמים
יב ואיש שכב וגו' עד בלתי שמים. רמז אין כל ימי השמים לו יקיצו ולא יעורו
משנתם: יג מי יתן שרפתיני כל מן אפך בשאול ובאשר תשוב חמתך מן
אז תשיתו לי חק ותזכרני: יד עד בא חלפתי אחלוף מן העולם: טו לעשה
ידיך תכמוך [בוא אלמט געהענט] כמו נפלי נפשם (בראשי' ל"ו) יז לארצות
על חטאתי לא היה לך לפנות עדן ולשמר אות חטאתי. יח ותפל על מני
[בוא פאוסט זו באמן] תפלתי תחבר כמו לעלה. תפלתי שיר: יח ואולם הר
נופל ימל. חסר כ"ן המשוה וכן בדיק הויות כהר נופל ימל כמו
כמו אבלה נבלה האולם (ישעי' כ"ד) עזר ישתל. וכצור ימתק: יט אבנים שחקו
מים כאבנים אשר מים שחקו בהן [בדי רייבן] כמו ושחקו מים (שמו' ל"ד)
תשטף סמיחיה עפר ארץ. הוא הפוך כמו סחיפי מלשון עטר סוחף (מלי' ל"ח)
וכך פרשו בחיפי על מים אשר עפר הארץ תשטף. אין שחסר מלת עפר והוא
כמשמעו ותלו ואשר תשטף הסמחיה שאינם נשרשי כל כך עד עפר הארץ. אין
מלשון ונסחו על בתי ידיכם (ישעי' ג') וכן פתאם תשטף אינם מחברות הארץ עד
שנעשה חבל כעפר הארץ ותקוות אנוש הארבות וכן תקוותיו אנוש הארבות
מקוה

א שרסר הסיפוק ובמלת בחלב תשטף: כמים: סמיחי עד עד הארץ ואם
יש הילקים שאינם נכ שים בשרשים חגנים בעדקה הארצה

מנרהו כונה הדברי האמרים: ולשון תשלך. נאור נכה להשיב כ תתקבו
[בוא איבה מלטוגסט] כמו אמר כל תלך [יומתר ט] ויהלך [דר פרגעהט] מנה
פש [פרי עצרט מין ומה] כאל יכבו בנוגעיהם כן יכבו ובן יצמו
ומעטו מקבוצם. לו ידע איבהם מחם אחר מותם ולו יבין לון. יצמו ומעטו מקבוצם
וכלו והכבדתם ולו יצמו (ירמ' לוז): כב אל בשם עליו. כל מן שבשם עלם
ומברן בחיין. כשב יתקים מקומם. ונפשו עליו. כל מן שנפשו ונשמתו בגויתו
תאבל. על גרם מצוקתו ❊

גם כה בדברו החזיק איוב. את אשר אלה בעצבות רמזנו (מאוים
הוא הדבה שישכן מנה בנעמם אחר בנתם ושלחם בלבד. כל
ימי חיותם בעולם הזה) ומרם כל מדר בדעתו. על שתשבו עליו תקבה. דבר
בלעל יבון בו. אות אשר הותל עליו מעמרין. ולו שים על לב. ויגדר בם ומאמר
לו עמכם בלבד תמות חכמה. גם לו לבב חכמה כמוכם ואות מי אין בינה כמו
אלה שיתנר ומרמם על מרכבו. להוות ירא וחרד בעצמו. ולפנות עיניו על
כל עלוותיו. אם טובים אל אם רעים הם. ואשר שחקתם עלי. הירא שחוקבדין
תמים. ואל תראון מהיותי מרמה. שמעוותי. הטו אלה. אך בעותבדין תמים
ועתה אזן אשתם עמדו נתעהו (הנה מעם ט ישר שמירו כלפיר בוב. אותרמי שהי
לו עמקות שאמן. והוא מאומן דם שומה רגל) ואהבה אין רואה חפץ האמת
ישלו אוהלים לשבדי. וגו' וכל הנעמן ואולם עוד אדמה נעות מאלה. שאל
נא בהמות וגו' הלם ראות מאמך. חיה ומרגל שמתקנים בקצר ומי לא ידע
כי יד ה' עשתה זאת. לבכן מחיתם. כי אין בנו בינה. ואך כל לא
יחסר להם מאומה יקן מה אשר בידו נפש כל חי

לתת

כי אין לה
ותמים

לתת לכל גוף וגוף בי מחסורה. ורוח כל בשר איש להחיותם. ולעבר רוחם בגויתם
שלכל החיים נקבי עמתים ואין הרוח יוצא מאתם. ואלו יפלו הנבר בחוץ ויעשה
בו נקב קטן הנה הוא יוצא לאישאר בו אלא ה' נוה על רוח החיים ומאור
בהם. הלא אמן מלך תבחן ירקם לאמר אלא שלא בחנתם לעשים אתם
כל הנאמר. שמעו אזנכם ויבחנו לבו. ותבחנו בם. מעמו מבחר כמו שהחיק
ומעם טעם אכל ולמה מאן כי אין בטן ובישראל חכמה. ואין מאמין שאלה
חכמה. ונבורה ונמל אם ירקם יהרוס וגו' אם ירקם יעלוב וגו' כי עמו עמ
ותרשל יכיר בשגגה ומעמר ומשגה ומולך אל היוצקים שולל. ואל מוסר מלכים
פתח. הנשק הנתן אל מנת לפעמו. יגלה טמונות מעלים חושך. ומאיר
בהם לחשכה. צלמות ולפעמו משגיאו לגוים בתבלה ואחב ומבדיל שוטה לגוים ומחיה
להם נחלות ואחב ומנחם בגלה וכל הנתן וגו' הן כל אלה תהפוכות ואתה
עין שמעה אזנן גם מאחרים אשר קדמו לי. כמעמכם ומעתם אין ומה שאתם
תגידו כי כל אלה מעלולות מעמי גבר. אולם אין אל שדי אמר כי בדברי
מוכם תגידו בה הלך אמר רשע שהכנעו מנותו אלם אין בני אדם כמו
הנשמתם בתבלה והאשמתם לי. אומנם ה' הוא הארץ שגם על הבדיקים כמון הוא
תבקר איר ושבר הטמן. ואתם טופלי שקר. ולו ואלוה לבל שתבבו אנכ בעבמו
ומפני שאין מעמן בכבכם תבחרו עולה. אולם האמת טוב כי יחקור אתכם
וגו'. אז גבמנכם יבעת משלי עפר. ומי יתן שתחרישו מאן ואחבה ויעבר לי
מה שמעבר. שלמה ולמה אנשאו ואנשוק לבשרי בשני. גם אם אמתנ ואחרשל
אקרבה. אל פני אגיר גם הנאלי. לשונה שאנן אני חולל

כ

כי לא לפניו חנך יבוז כסף על החץ להכות אותו עד. וגם באומתך
אל תבזיני ואין איש אשר הי כבבדי רעי המוכיחים אותי שאני חוטא ומשא
כמה לי עונות וגם ידעתי כי לא רבים המה. ואיך תרבני הלא אני חלש
כלה נבל. ואוללת כיש יבש. ואיך לא תחמל על. כי תכתב על מרורות
ואין אם תשוב שבשרתי רבות בהיותי נער כמו שהכיר לבבי באשרו
ועיר כמו אשר יולד. ואיך תרשני עונות נעורי. שהם שבלי בעלם ושבלי מרד
אשר הי חובש עליהם בכבלים ונחושתים על שרשי רגלי הלא אדם נבל ימים
וגם כלים יבלו ובלו ויברח עם שנים כנגד אדון הקדרה האם אין על גם לקחת
עניך הלא אין אדם בך שבלי קשר. כי איך שר להבלו אין אחד שיבלו
טהור בהיותו שבלי אדם טמא. וכל חומר עכר ומרבה לבו בהיותו נבל
הלא שנותיו נכבדי ומעטים ואיך יהי אתה לבבה תכסה להבין כל מעשיו בעבור
הישר אפס שלה עליו וגם עד ירקב ויטיב שנותיו. שהלא אין הבלן טוב
מן האדם אם יכרת ועוד יחלף. אבל אם אדם יגוע ואין. אולם הנה הלא
כמים אזלו מן הים. ונהר לא ישרב ובנהר יחרב ויבש. ואם אמנם עתגדם
לך לגדם ולמנך. וכל יקבוץ בו. בעמק יכלה. היה לך להסתירני עד אם
אפס. ולשיתני חוק ומות שתזכרני. כי אם לא יחל כי אם כל ימי צבאי וחיי
תקוה לי בלשון חבה. ותקיבני לפניך. ואני אזכר לכל אשר תצוה. אוך
אתה זה אבקש לעשה ידך תחמר. ירך עתה אין אתם עשה כן. אולם
בעמי תקבר. אז הלא יעמוד בעמי והלכי ונלכם חיי ואז הי לקשור אתי
תקשרתי. ואיך כהר נפל וכצור הנעתק או כאבנים שנחתו מן ארמון יהי
הארץ נעה שתקותו בעותי האבדתי. ולא ידע אחר מותו. לא

לא יעבוד בעל ולא משלותיו ויבין בלבבו בהיותו בחיים חייתו ושלו התעשה
ומתעבים ומשבון בריתו ויפגע שהמשפט בעולם ועוזל הנני חטא שלא ישבו
ערה בני אדם אחרי רעתם ושובתם בלבבו כי אם ומשבו כעורה הגמן כמו
שובב לעולה סי' ט' ויו"ד ❖

• טו •

מענה אליפז ❖ ב. הרבה ידענה בעלם רוח [ווייב ווייטן לאדר ומאהן ווייטן
ומלא רוח ריק בטנה לבקרת בטן בחוח ריקים: ג הוכח
בדברי לא יסכון - לא יועיל כמו וכל ברכי הסכלתי - הועלתי (תלים ל"ט) ומלים לא
יועיל - דברים אין בהם מועיל: ד - אף אתה תפר יראה כמו אם הפר יפר
(במדבר ל"ב) הפרת ובטלת היראה, ותגרע שיחה - לשון שיחה גרע: ה כי
יולף עונך פיך - עונותיך שאתם לומדים בהם הם מגישים אותו לפיך דברי
ערומים כל - יולף - ולמד כמו ואלפך חכמה (איוב ל"ה): ותבחר לשון ערומים
ונקי בחרת לשון ערומים ונבונים ומבינים מעט רעה - עמומים כמו על עמק ידעתיו
(תלים פ"ג). ו. ירשיעך - יאשימך; ז. הראשון אדם יולד - [בעט מא בער ערשט
געבאיירן מענש] ולפני גבעות חוללת - [בעט מא אן געפאלגק] חוללת מלשון
תחלה: כי שתו חלל: ח. הבמוד לזה שמעת - [האסטו מאא גאוטס המולכסן ראוט
גהערט] ותגרע אליך חכמה - החכמה לה ומגרע ערכה בעינך בחיות שלא
תתגשה בה ותשיגנה תמיד כמו שתלה: י. גם שב גם ישיש - [גרויז איינר
אוטן] כמו נעתי ושבתי (שמואל א' י"ב) ושיש כמו בגל ושש (בה"ב ל"ז) כבירי
כל מעיר כמו כיאון מים כבירים (ישעיה י"ז) ולמה הגעלתם אותך בעינוניך:

לא הועט מאד תנחומות אל - הלא אמרתי לך בעצתי הראשונה כי רוח ה' על
היתה ותנחומי אליך נבעתים מאד. ודברי לאט עמך - לאט לשון הסתר דבר
כמו והמלך לאט את פניו (שמואל ב' יט) [בראשי האמת אין הייעוד שטיין ביאורים]
רלה בזה דבר בלעג יגרעו לא עבר מומו להביאל זב מה יחיה לבבך [נמצא
ביד אשר כמו ואבשלום לא ויכבה לו בחייו [שמואל ב' יט] שפרושו לא לו בלבו
נמה ירבמן - [בייטן] והוא הפיק כמו ירבמן שבלשון חכמה רמב, שפרושו
תלטוש בעניים רמות [ביהעמט שטאל] : יד כי תעיב נגל אל רוחך - [ודברי נמצאים
ביטל מאמר] והנעים מעמך אין רמות כאלה : טו הן בעשרו לא יאמין - לא יאמינו
בבית עיים ואמן שיהיו בלי תסמן : יז אין כי נחמם ונאלה [איין גריילן] כמו
יחבו ואלחונתיל יב) והוא לשון מאוס - אבל המנחמה ונאלה ושותם כמיס אות תעלה
בכל-כמו בכל עניני (איוב ב) יז אחוק-אוסף לך : יח ולא כחרי, מאבותיך
מה שאמרו מאבותיך. כמלטה ג' אמרת דבר ריב לפאטו אשר חטאי יגדו
ולא כחרי, מאבותיך יהודאל הדבר תמשיו לאבותיו ולא בוש ואשר בדרך מעני
ראובן הדבר ולא בוש עוד היה שבמה להם לבדם נתנם הארץ יהודאל בכה
לאלתם. ראובן על חלק בתחלה בחלוקת ארץ סיחון ועוג. ולא עבר בתוכם
כי חשי בשם ה' תנחומי כשבאו משה לברכם. אשר יחי ראובן ואל יאמרו
ומשה ליהודאל ואין לך בברכתו כל השבטי המתחלת ומשה חוץ מזו. ונשר בתחתה
יחד עב. ונתן אותנו להוכיחו שיהיה על חטאיו ולא יכפון אותו מעשה
תקחנו. איך יוכה עוד כמשמו לה' כמו שהמרו הקדמונים הראשונים ונשאו
ברכה מאת ה' : יט להם לבדם גל אשר להם לבדם נתן הקבה יחשה ושיבה
ולא

ס ווו שהוא מוסף ומעלה באשרו המעט וגם ובן אחר ואיש ומעט כמו שיעלה הדבר שלא עמך
והלך אתם בנחת וכמו אי מעלה לאלה.

ולא נתן לשבור גר בתובים: כ מתחלה לאון חל ורחת כמו ותחל האדם (חולין ז)
ויסף שנים נפלו ומלא ויסף שנתו נפלו למלך בגדי טרוגלן בתלות
ואריך לו ובתלותו נלך ויריב נלו לכרות אותה מן האדם כא על פחדים
באגדו תניר עמה ולבן. בשלום. אם כשהאו שלום בעלם יפחד שהשגבר
רבא לו: כב לא יאמרו. הוא בעצמו ושוב אינו חושב ולהלט מאיר. נפלו
הוא כמו נפה נתתך (יחזקאל ג). [ביון בעלוקין אהלן] אל תרבה. כבה ישמה
בדרון שאוהבים עליו תעלם. חרבה: כג. נטה הוא לחם. נע ינוע להנע
לחמו ושמול על כל פתח אוה לחם ורבה בנפשו: כי נכון בטח ומנוחו ויפ
חשק ויעלה: כד תתנפחו. הלבה והמצוה תלוים עליו כלך שהוא מתיר
לשבע לכרות [לשון לאמר אדר באולם] ובמו וחניתי כבור עליך (ישעיה מ"ט)
כלך שיתעתך לעלותה והוא שוכן בעמלו חנותיו בעורו אל שאול והוא
שוכן בעמלה. ומחנותיו סביבותיו הם כמדבר. כבה תלרות תסבבו באין
העלה לו לכל בב: כה כי נפה אל יבא. ומרב בכבוד: כו יחלו אלי.
בלבור ומרוך עשה. בעבי גבו מגנו [ביט פעמן הולם איום רגל] בעבי
ברשו שבבה כי הנוטר והגבה הם מגנו רשע: כז בחלבו שומן ויעש
פיה עלי כסל. כפלו שמן עלי כסלו [איום פעמר פיוט] פיה. נשל: כח
עדים נבחרות [פרי שטרטע] ונגרות מאון ישבה ופי שמנם להיות
נבחרות וכמו והחבאתי (ישעיה מ"ט): התעתדו לגלים הוא מן לגלים וחרבות
להוותגלים וכמו עד הגל הזה (בראשית לא) כט לא יעשר. לא ישאר בעשיר
ולא תלוים ואחרות תלוים לא תרחיב בארץ ושרשם לה

כמו

כמו כלילה לחנה (ישעי' לג) לא יונקתו תיבת אלהים, הפוך אלהים
תיבת יונקתו ויסור ברית כי השם יתעלה לא אל ישמן בשור ותעה -
לא יתגייס בשור ובלי, ותעה - זה התעה מדרך השכל - כי שור תהי' תמורתו
יתהלך בשור ומשור יבין ואל שור יבאו. לב תעלו שלג תחת לשד הכפלה
וכמו יסולל ויבא (תלים ק"ג) בלשונות יבין וכפלת [ביין בוויגל] הוא המשקל
כמו כפלי יקרים (ויקרא ק"ג) לא רעתם [ווירד ניכט גרינצן] כמו אשנים ו
ורעניים (תל' ב') לשון לא יבלה עדי עד: לג יחמס כמפל בסרו - כמו
ויחמס כמל שכל (איכה ב') לשון הסרה. בוסר כמי בלתי מבשל כמו אבות
אכלו בוסר (יחז' כ"ח). וישלך כמיתו [ווינט בלוטן] כמו הנבו הרשעים
(שיר ה') לך כי עדות חנלך תעבדון גלוגר [אבדה]: לה הרה עמל בחשבתו
ילד און ולבו [עמל] און ובמרמה תכין מרמה לפי

והורהו אולם אות אשר האריך עליו הבורא בעוסר שבטו ושבט
עברתו על כי תעשה לבו. ודבר נגד פני עליון ובה שאמר החכם
ידעתי בעת רוח ומלו אולם אתם תפרו יחזה ותגדל שיחה לפני ל"ל כי יאלל מנקי
אות פיק לדבר עמוק ודבריו נבלה. ואמר בזאת כי אין דבר לאוט עמק, שחשבתו
תעשה על ה' כשקדמה בלי מדעת הבורא. ופקר אליו תל רשעים ואיך יורה לה
מרמה רעה. וכן תהי' דרכו. שיש עינים בחשבים בקיאות תבחתו כי כלי
מוסבים על עניין בה והוכיחו גם שחנלך אות נפשו כי בדין הוא. ואמר
הנאמר לך שמון כי עדות חנלך תעבדון גלוגר בה ובלוות. ושם אולם בעונם
ואת האות שמשר חשב בראשונים כי אויב בדרך גדור הוא ו

ויסורין

בא שבטו שלך בדרך שמו ע לעת הר אל ריי

תעלו עולה
ושמן בריתה

אולם לבאן
חלק ומאה
מרוצה ולא
אותה בעצת

ויסוריו יסורי נפש, אפשר עתה הנאת הבושה כי לא כן הוא כי אם השם
רע הוא, וזה שאמר לו ירשיעך פיך, דברי עצמך ישיאוך כי השם אתה
ולא אני הוא אשר הרשיעך ❖

יח

מענה איוב. ב ויחי עוד [לייגער טרעסטן] כמו ותקנא ה' ביבמתו ארצו
(שופטים יז, ז) ג הלא לבדי רוח [נור בלאז לאזר ווערטן] אין
מה יפריעך [וויכטיג ביך פרעך אדר הערפיג] כמו עלה נפרעת (מלכים ב ט)
כי תענה כן: ד ואני אה עליכם כמו ראשי [וואס מיין הויפט שטלן]: הלא ויד
שפתי יחשך - [מיינע לעפצן וואורטן שולט ווייזן] כמו המלה (איוב ג) לנה לילה
לשון נקבה, ד אם אשבה לו יחשך [שאלנתי נכט] ואחלה - ואם אתחל
עליהם מה מיסורי יהלך מאן ד. אך עתה תלאני [וויכטיג איך מיך] לשון עלאה
השגת לשון חרבה. כמו על הר ציון שמם (איכה ה) עתה [בעזון] עמדי [פרעס
שטערקסטן אלס וואס איך בין] ח ותעמדני נגדו בלשון חלש נגד [הערטיג איך מיך נעבן
גוטן] לדבר הזה. הנעמים הם לדבר כאלו יעמד כי לאור שאנכי חטאתי. ויקם כי
בחטא. הוכיחם אותי [מיין ווערטר צוריקר] בפני עמים. עדות לשון פני. אז בחטא
מלשון אלוה בשר כמו בחטא בחיי משמן (תלים קו) הלא כי גם ריחו הבשר אשר בקנו
יעמדו עלי כמו הנעמים אשר אמר בתחלת הכתוב: ט אפס טרף [בחכמה מיין לעבן
אויס] ויבטחון [הויפט איך] חרף [מיר לייגרן] כמו שרף ויחרף אין (איכה ב)
כל זה אמר על רעיו שחשב כאויבי המתנגדים בו. כדי לגרום עינוי. לגרום לשון
הרע כמו כתבו מלכי (תלים נ) [פינגלן] : י הפרו [צרעלן] כמו פרוח (תלים קיט)
בחכמה.

ראיתי לזה מקום אולי יחבר המעתיק

בחרפה: הכו לחיי - אמרו לו בשתלבוש וכזלו הכו לחיי בשבר חרפה. יחד
על יתלונן - יתנפלו וכמו נראו אלוה (דברי ב') ובלהע [גדגן מיר אויף גבראכן]
יא יסגירון יסגרון כמו סגר אלהיך (שמות ז' ד') שאל לשון נפעל. ירטון [בין אויף
גטרייטן] כמו כי ירט הדרך (בדברי ל"ב) עין אבן עזרא שם ב' בלון כמו אלוף
ויפפרון לשון פתיחה [בן ניכט גאטכן] ויפצפצון - לשון נקל [לאזר ביינגלן]:
יג יסבו על רבו [ביינגאטן הארומם גיק אויף מיר גגדבן] רבו כמו ויסרהו
ורבו (בראשית מ"ט) לח - יבוץ כמו פלח ובוץ (תל' נ"א) מרתיך לשון מרה [גאל]
יד יפרצו פרץ על פני פרץ - אבר על שבר. יחל על - כמו לנגד: טוז גלגי [מיינד
אלבאר] (והמ לשון עד כמו ביוקר בגלגלי בלשון חז"ל פעל) ומעלתיך לשון גדול ולכוד
[גרוסלגן] וכמו מתעלו בה (שמות י"ט) נרגן כמו רגלי ונהרי וכמוהו: יז
פני חגבגרו כמו יגמו יחסרו מיסין שפרשו עכמו (תלים מ"ו) אל - מלשון חסרים [מיין
גוטלגן אנט בעשוולגן] מנבכי - בעמקי חרב בכי. ומל עפעפי [מיינד אויגלן ומאל
בלמות [מאנלהיילן]: יח ומשהבי [מיינד נדנדי] בפרחים [אין בלומן בעזהלן]: כ
מלכי ריבי - ליבון מלכי לשון לקח. מל לזה בלפה עיני ואני מל לזה בלפה
[טרעדן] לשון טפטוף כמו ינלוף הבית (קהלת י"ד): כא ויוכח לגבר עם
לזה ובן אדם לרעהו - תפלה היא מאת מי יתן שיכול גבר להוכיח עם לזה כבן
אדם לרעהו שתהי' תוכחת גבר עם לזה שנה כמו תוכחתו ריב בין אדם לרעהו:
כב כי שנותי מספר - כמו מספרי יאתיון - יבואו לעת נקף. ואמרת לא אשוב אלך ∴

∴ יז ∴

משך מענה איוב. א. חתי [מיין אמעס] חבלה [גפיימגן אדר שוואך] והוא

מלשון הבל בקרוי גלגל

ן אוי שהוא מלשון רטיה שרפה ומכונו כמה. ל"ה רשעים הביאו ומעל. עליו מרובה
ורטיו שהוא יוכיחו אותם על פניו. וחשבו לו כאלו הניחו. רטיו על ומתו

והוא מלאן הבתים כמו וחכל אשר עשה ירק (והלוט ה') יפי נעמה כמו נעמה
[בוב גאנזיכל]. נבריה ו. ערבים ומוקים ו. ב. התלים [ביפעטעדיג] כמו ומבינן
הלל (בראשי ל"ו). ובהפרוזה שהפרו ומצי. תלמ"ד. ע"ד ברחי אין מחל:
ג שיחה נאה. תפלה לעולה הפיה. אתה הא' ערבני עמק הצמיר ו. ערב להקום
עמק שהי' זה הצמח יתחזק. וכמו כי עבדיך ערב (בראשי מ"ג) כי מי הוא
ליבי יתנ. להתכבד על אבי אמת. יתנ [הייט אלאן] כמו בתוכי כמ
(משלי ל"ב) ד כי לבם. לב אלה בפנים משכל. ואין ו. בהם יפל עליכן עליהם
לא תחמל. ה' לחלק לשון הנפשות כמו חלק מחמאות פי (תלי' נ"ה) בחלקות לשונו
יגיר ריקים. יגיר כי הוא אמת ורע. נחב ומרב. אוהב ומחמל. ומינ כנ"ל תלים. ואם
בקי עמ שבני ריעי. שאלו מפני לחמן להם חן עיניהם כמו מיחל. ולא יחן להם חן:
ז והקיצנו לשון [בנים שפיר ומעלג] ומקצתי. כמו אמר התנם (מלכי' ב' ל"ג)
אנוש גנבי ונתמכר. אל כמו מקצתי כמו והיה יחזקאל לכם לעצמם [איין מקסיפלי]
לפני [פאר גדיגקייט] כי שרשו יפה: ח ותכה ופשם עינ. מדבור גדול כמי
כמתם עינ. ויבנו [מייך גלטר] כלומר אבני יבמי. בכל ידום כלם ח. ומומ
[ווארטסאין] כמו כאשר שמו עליך (ישעי' נ"ב) ונגי על חנלי יתעדר. בשמ
התלים כאלה שהם אבק הנפה ותלולות. ומצורר ויגוש עליו לריב עמו: ט
ומאמ בגיל ברכת לעשות לעשות הנפשים. וטהר ומים יסיגל אומלן וכמ להלחם
לאולם יחד. ומות נתקן [מייך אן שלעגלן] כמו שמו אל תפן (תלי' נ"ו) נתקו
לשון עניה כמו משם אותנגל (ישעי' ל"ב). שרשי לבבי [בייאי מיין הערץ
בשבלי השמלק] מה שהלב מרגיש ומתחיל כמו

אל מלשון ובית הכסל. כי האלבים ע"ל שרוקם הפה. מ' ובלבן ובלב הגל נוסף כולב
הינלם. יותר ולרוב הדרבקי' גם יב. כמל

כאלו הסעיפים ומחשבות הלב נגלה. בהיותם מוכנים אליו על עתו. או שהמחשבות יעלו
לבבו והוא כתוב באורח בלשון הצמצום: יב אור נגה עמו חשך: אור קרוב ונלוה אותם
עמו חשך שמגלגלים: יג אם אגלה [באול איך נעק האלען] הלו שאול ביתי הקדוש
יגורו [איין הייס גאטס] יד לשחת [גרוב פאר וועזען]: טז ותקומי מי שאתי
[ווער מיר בייזטיהן] יז כבני שאול תדיעה מדי תקומי [מיינ בייזטיגר
אופשטיין] כמו בני ריק (ירמ' נ"ו). אולמן חגן כמו חרב אל הבריות שהוא לשון
גבורים וחזקים. אם יחד על עמדי נחת. אם כל תקומתי מבורתי על עמדי יחד
א"כ איה אופה תקומתי ❖

והשיב לו איוב שלא מפני גרישתו שיחתו הוכיח בפיאוב אונש. כי
אנכי אם אשבר לא יחשך באב. ואנכי אם תחלתי מה מני יחלק
הדבור והבטחה שניהם שוים. אוק תשק הלאון. ובעבור זה נקרא כתבי ובקני
יענה עצות שאין השע רע. ראה הלא אחרי חזוק. כי עטרם שום בחרתי.
לו חסל עלי. יפרנני פרל עלפני פרל. ובתחלה שרק תפרתי ונו' על לו חמס
בכפי ותפלתי היתה אב גבה. בלתי שיחה גדולה ואתם ורעיכם אוק אותכם
חנופה לשבר בחלקות לשון ומגבירים אות אלהים. אופס בחלקות. לו כתב לבה
אשר עלכן. ישרים ישומו על גאות. ולא יכלו לעמוד בהם בעזרם. וכל נגן על
חנגל יתעורר. אולם כלם תשובו אין בכם חמה. כי הלא יום הרגה אשר
חלפו עלי. טרם הטחתי שברי הן כבר עברו ולא ישובו עוד להיות לי. יום טובה
בתענוגים וחלופים. גאות נתכן מה שהיתי עשיר ורבי עשו חרבנות. ומתם
כאשר הייתי מני הכל נעדר מני. וכל מחשבות לבבי נופלו. ומה ישלו לבבותי
עוד אנכי בלא ואין לי תקלות אופס האשל ביום מנפי.

ובכל

כמו תרגום ונמוב בפ"ו (בראי' לב) אז כמשקל. ומשבר על תקלת האשר. ולב לוקח. ש"ון. הינו
ומשרו לו מחוק לבית הלב. יאיר תשוקה. יהו' ומאר' קרוב. יקרא אליו מפני חלק הגעות שסבל

ואם כבר שבכיתי עד שפני חמרמרו ונפחיים לא הועלו לי. מזה האיתי שאין
השיחה גחמה מכתי ישרי, אולם הכני והלאני כלא משפט ❖❖

יח

מענה בלדד השוחי. ב. עד אנה. כמי עד מתי תדברו ענין כמו סוף
ולא והנון תחת אות הכפולה אולם כי שרשו
נגן. תבינו [מערקן] ג נטיני בעינכם [אויר אין אויגן] כמו ונטותם בעם (ויק' יא)
ד טורף נפשו באפו ריהקב. באפו טורף נפשו אל איוב אומר כל מה שעובר
ולהתפלל על נפשו. הלעגק התקבוה שלמעלה תגיב מדר האיך ויעתק בור
מקומו. יסור העולם יעתק ממקומו ולא יקום כאשר פעלהו אלוהי המשפט, ה גם
יאור תבעט כי לעולם אור רשעים ידעך [פער לעשט] כמו נר רשעים ידעך (מש' יג)
ולא יגה [לייכט] שביל [פינסטרנס] אשו [גיין פייער] כלומר לא יצלח לעולם:
ו אור. שהיה לו ערבים חשך באהלו ונר שלמעלה ידעך ויכבה ולא יקום בעשרו
ז יצרו [ווערמן שטאלץ] לשון עקה כמו מן המצר (תה' ק"ח) צעדי אונו [בייגרייט
גייעפס הערר מעגלץ] ימעטו נכסיו. אונו כמו ראשית אונו [בראשי' מ"ט] ותשליכהו
עצתו [גיין אין שלאם ווערט אייהן ווערפן] ובמצודים קבה אור אולכפנדרי
ארבע מתים אשתו. עולם חשך בעמו שגם אור חשך באהלו ר' יוסי ברחנינא
אומר פסיעותיו מתקצרות שגם יצרו צעדי אונו ר' אבהו אומר אף עצתו
נשלכת שגם ותשליכהו עצתו, ואומרו מה נהדר. שמראשית אלה לא רחוקות הם
מפעולות הכתובים שהאשה היא עקרת בית והאוהל והיו תכיר לו מאותן הדברים
הפשוטים ללכת אחרי מחיתו ולהשגיח טרף חון וגם אשה משלחת טובה
להתעלמה כמו שמצינו ויקח ידעכה לחם ולאה לגלות סודו אליהו. ושומעין

ושומעת זה הצלה יעמוד: יז כי שלח [אנט גדיאוטן] בחשת [אין שטריק]
ועל שבתך כמו נעשה שבתך (מלכים א' ז') כי אומה ויי השבתה לעניים
העניתים זה על זה וכמו עיות בסבק בגרוניו (בראשית ל"ב) ולפי ענין
בלא"ל [נעטן] יתהלך [וואנדעלט] יט ויאחז באגרף פי פה ויאחז אותו
בצוארו. וגם היא לשון רשת כמו הפך עבר (תל' ל"ב). יחזיק עליו נגש
גוזלים כמו ושאל נגש (שמות ה') כל אחר מהגשלים יחזיק עליו ויאחזהו:
כ שמון בארץ חבלו בעניים שמן חבלו ורשתו נטמן באשר שלו יבל להשר
עד שלבב. ומלבדת [גיין הייל] עלי נתיב [אויף 2 גיינען גאנג]: יא
סביב [אום אום אומ] בעתיה [שרעק אומ] בלהות [פלינגעד
פליגט] ובקלבו [ווענדט אין וואנדעלן] כמו יפל אתה. (ירמ' נ"ט)
שלא ירד אום יום לצדה: יב יהי רעב אונן [הונגרי ווירד זיין האב זיין]
אונן כמו הון וכל עצבתי אין לי (תהלים ל"ב). ואיר [און גלייך] כחן ומגום יהי
לצלו ורעתי: יג יאכל [ווירד פרי צרן]. בדי [גיעד שטרעק] חרי עזר.
יאכל בדי בניו. כמו לא כן בדי (ישעי' ט"ו). בכרי שות הגה המלכים הרשעים
תכלה. או הדבר יגמשל טרף נפש ויוקש מתקם. או לשון גזלה הטות כמו אבאנים
בכרי אתנהו (תל' פ"ט) יד יתן [ווירד אויס גדהאלטן] ותצעיבהו [ווירד אויבן
טרייבן] לולי בלהות [בנים נעניגד ווי שלעכטס] יטלא לולי אחרי או
להבלהות הגדלות הבתמשות בעולם: טו תשכון הבלהה - בביתו מלבד הארור
לו כל. או מבלי לו אהל שלא ישאיר לו אך אהלו, ואורה - כמו ונרתי פמש
(מלאכי ב') [ווירד גדשטרייט ושרדן] גפרית על נוהו. יז מתחת ישרשו יבש -
מתחת לו ומעל לו יפל ויכרת קציריו עקרה. כמו

תשלה וקריה (תל"ם) יח יהיפכו עליל בחיקם כמו בלעו איבה הגפו
(בדברי לה). ומקבל [אינם כמו דרך באדם] יגבהו [ווירד אחרן כמו טרייבקן]
יט לא כן ישארו. וגם לא נכר בעקרו [אין איינס גיטר] אשר יגרו ושבו
על מושב נכסיו: כ עלו יומו עליו אחרונים. אחרונים שיבואו אחריו
נשמו על ורוחיו. וקדמונים הם הקבריים בארץ. ואשר נגנים מעון או אבותיו
אותו שמר כמו סמר [איינע מעטעלונג] כא אך אלה הם האויים להיות
משכנות עול. וזה מנוס ארץ אשר לא ירדף אל. [בדר גאט נכט אנטלאט]
והעיר
והתמיד בלבד עם אשתו זה כמקרא. שאין יסורים בלבד עון. ואין
מי שהיו משקה בטובות טרם נתנה בו יד ה' יקצפו
מאולו כבואו עליו איר אל. כי כן דרך המלך עם אנשי רשע. בתחלה מנגים
ודרך ואחר כך גודל אות ודרך. וזה שאור אור רשעים בהגלותם יצעקו ויקשו
אור חשך באהלו ונר. ושהרה תכבה לו מלתו כמשר האריקי. טמן באדם חבלונו
על הענין. וכן היה פתר פתאום וכמעט רגע יכרת אותה יבשרים מרוח סערה
ומשבא ומרחתי בנין עד שלא השאיר לו נין ונכד בעמו יבעטם רגל גם הוא
נמוך בגבורתו ונמדו. לפי שאלה הם משכנות עול ואלה הם רוחות אנשים אל. כמו
אשר לא ירדף אל. והלכיח כל ומבדי אויב עלמו. כי טרף נשלו באמת. ושאול לו מעבר חיים
אות השאלה לבאורו יתק ידו ובלבנון
לשלה סימן טי דלא חבה לשלה אל
ובלבדיתה וגם מי כמוך יחלה ויחלה
ויגור
טרף נמנו
ואיך לא
מענה איוב. ב עד אים עד מתי. תגיון נפשי. לשון תגנה [בטרייבט
אדר פלאגט מיינע נעפלי] ויבכיוני בימים. [פאר
שטאנדט לאנגר פיינגט מיך מיט ווארטן] ג זה עשר פעמים. בעונתם
ותשמחו. תכליון לשון אונטר גבריקן [האלט מיך גדעמנדיגט]
לא

לא תעשו [איהדר שעסט איינך ניכט] תהכרו לי. לה אשר תהכרו לי שרשו
כמו הכרו פניהם (ישעי' ג') [איהדר אויף טרייבט אנדר מיינדר גאטער] שיר אחר תלין
ואל אמרתי שגיתי אף אשר שגיתי אתי תלין משנתי [נאו איינדר איך מיקתונף ווער
ומה לכם בנה: ה אם אמרתי אל תגעו [איינט בנום רעכט מיינען באום
[איהדר איינך איינר מיר ער הנעמט] ותכביחו על חרפתי [איהדר מיר מאכט ומאכיחו
[נו מיינען שמאך] ותכביחו כמו ויוכח אמר (בראש' לא) ל בנו [מערקט]
כי אנה עותי [האט מיר אין רעכט גטאן] עותי כמו עותה ולתי (איסתר ב')
[מיין יאגר שטרייך] על הנחל [אויף גאסן] ז הן אצבעי חמה. אך אם אצבע הקל סרילה
על חמסי [ווי אזוי עלין. [ווערדט ניכט בעשעטוורט]] אשוע אך אם אשוע
אך כן שמן משלט אצבעתי: ח הא אעבור. לו אזכל לעבור ועל נתיבות
[איך פיינדשאפט] תמיד רשים חשק: יתנני ברשו [האט מיך
בדי ברשע] סביב [אום אום איך] ואלך [אונד גהה אל הין] ומעל [האט
בדי חרפה] כמו כל יום יקרתני לנצח (ישעי' נ') כעל כמילן יום יום
חרה אפי. ויתשבון [האט מיך גדיגט] כנגד כאויבי: יב גדודיו [מיינע חלקיל
[ריגר לייט] יחד הנה פעלו ויסלו [האבען געפלאגטרט] כמו סלו סלו (ישעי' ל"ג)
[מיינע האב] [גלאגערט] יג ויגדלו [מיינע בדי מאכטיגט] אך ברו מסלי [מיינע רחלי מסלי
כרעמר ומורדמר] טו גדר פרצתי בעדי הבריח בבריחי [מיינע הוט גדרעגלט]
יד כמוס. [מיט איינען מונד] ותנוחי לשון תחנה [איך פלעהה] יח
[יונגסטן] כמו כבוד עשאני (איוב ל"ו)

אנשה איש אנוש לאולם ויברחו בי המה ירבו לנגדי שבריי רעים: יט תשלם
ואשר בי שתי שרי אויבי שרי ובריתי: כ בעורי ובשרי [אין מיעד הוא אונם
לו.ל] רבינו שלמי [הסעמים מן גמבשן] ואתעלטה בעורי שני [נוים איך ראו
הוטו איבר ראו נמקן בז בעזן האבעל] כד בעט ברזל [פיט איעד איטעדקעד
הרי אתר גרבלן] ועפרות ונלבעומתי לעד לנצח עולם. בעדי [שיקפ אלבעל
חק מלך
יתלבון יהיו נלבים: כה ואחרן ביום אחרון על עפר יעמוד. יוסף
לעורר אותם מעבריה לעמוד לתחיה. אז ואחרון אף האדם האחרון על עפר שהוא
אבן יוסף ויחזה: כו עמדי לשון בריתם כמו כעמדי נמה (ישעי' יג) רש"י ב"מ
הקב"ה
על עורי בחייה תיתי. נאום. נאומר ישמו בפתחי לבריתו נאמ על. שאני הלו
ומבשרי אחזה אלוה ומן בשרי ההוכיח במקומה אני אמרה אלה איך גלו
ועראותיו על הבריתו: כז אשר אני אחזה לי. תגר על המשנותי לאשר שאין
הקבה תעל לו. כי לו לאותיו כבר כח כי תאמר מה נתקל לו. תמיד
תחשבו איך תכפו לו. ושרש דבר נמצא מ. מה הראשון משק עצמו וגם
עמו. ותולו יאמר ראו מה אתה דבר נמצא מ. אורשבר [אור בוקל] שאני
חייב באותם מעשה: כט גורו לכם [פיקטל] כי חמה עונות חרב. חמת
חרב תבוא על עונות. למען דעתו תדעו. ותבדון שדין. שיאמרו ומשפט בעולם:
ושריתם תשבתו על אשר אמר בלבד כי הוא חשב וכה משפטו באותם
ונבדל [מה הוא טוקל עפיו ביעמ אלו התפלל לא ולא עמדה. תשבתו
והוא לריק לו ואמת תלוכה
על עונתם ותמור לעלה בעדנים בלבד הראשונים בקרבו
אוף

אל הכ
ואשר אל
אחר לאור
עד אנה ואם
עתה אמרו לו
מה ואל בר
אלה יסורים
עד כמה
לו ותשבחיני
ואלה בין
תשובה יד
ויחלים זה
בזה
ובשקרים
אל כמו
לבד ראשון
ובין הנבנים
שבראשון

אל אחרון
אל שר יקום
על עפר
ויבלו חיים
אל כשבלה
לא נגבר
עפר מהאדם
מבחוץ אני
הראשון ואני
אחרון ואל
נלמתי תעל
שבר

אל ואשר
כן על התלמיד
אל אום אחר
אחרון הלל
אי אחרון אלשון הנוכל ומבקר הר מבקר באות על עדרי אשר הוכרתי ותשבו על תעלה
שאני הבלקל יתקיים יתרוקן אל נעמו באות
אל אמרתי אל אמרתי בשמו ונכרתו אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי
אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי אל אמרתי

אם אותם תשחר לילה וגו' ולעושתי יאמר הן אצעק חמס ולא אענה. ושוע
ואין משפט לא יועל ליבבך אבל אחרי גדר וגל ויחר אף יעקב בחרון
אפו עשה עמי (לא משורת הדין) וכל זה הייתי חפץ אך לאשתי ולבני
הייתי לעבדי ולשוטרתי אני מאמין באמונה שלמה כי גואלי חי ואחרון
על עפר יקום ואז בעלות הבשר והעצם לא כאשר תבטו בעיניכם כפה
בעולם הזה מנים המשפט ולכן גזרתם אמרתי. הואיל ואתם רואים כי עודי
נשחרתי ואני מרגיש ומעוז שגרתי ולשתי באלקים אבל גוזר לכם. ויראו
לבבכם כי לעתיד תדונון על זה. על אשר הטאתם אותי ואני עני ובר
לבבי ❖ ובדברי איוב בדברי המתרפים אשר יסבו על לפנים ולבי ובאולם
אמר שהשבר ודרגל צאון על לפנים לעתיד אם אבי התחל אל יאחז גם על הגל יאחז
אולי תחל יסרל סוף אולי יעבדון לבלעה כ ❖ ויחולו השבר ובדרגל עד לבבה

מענה צופר ב. לכן בשעה זאת שעיף (כמו מעיף לשון מחשבות
ולכן מעפים שעות (תל' ל"ט) ושיבוש לשון גאולת
טרייבן מיך לז אנטוואורטן]) ובמבנה חושי כי [מיינע זין אין מיר] חושי כמו אמי יחול
(תהלים ב') לא ארפה מלהשיב תשובה לבן שחושבי? ג אמר לאותם אשר
באם טאנדעל בטרייפן גול איקשטאל הערן] ורוח [זיין גייסט] ובינתי יענני
~~יענה בשבטי~~? ד הנאות יעלת עני עבר, הטעות שהיה כן אין המלים עני שם
אובד מלי אולם, לכן הוסיף שהי' אובד על בוקר; ה כי רעני הרשעים יחרב
רעתם לא תעבור בכן אחרי, מרחב כמו למלה (ל"ז יב) אור נרחב ובן הרשעים
מרחב (בחרים ל"ב) ושמחתו חגל הנם היום הזה רק עד רגע: ו

ל אולי בערבי (שאינו חש להשמיע בקרבי יגלה דבר שיהיה אינו לדבר ולא לה שום
ל אולי ידעתי הייסט איך אנטוואורטין

כי הבינו
על מדתו
ובמלאכים

אם בגלל
ונקל יחד
כאשר גבחתי
מעלה סיפון
ל"ל
דרך סבה
שאולה בשאל
בתחיית
המתים
ולדרך אחר
שאמרתי
שלא האמן
ובדרוה
בהלקה
החשוב
שבה אמת
הדבר בעמי
אל כי יתה
בעמדן אחרון
ולכך אמרתי
על יסוד לכל
ופתר דברי
ראשון ל"ר

ן אם יעלה. אין לך אם יעלה. שיאון גבהו. והושו עד לשם יגיע: ז בגללו כמו
כאשר יאמר הגלל (מלכים ג' יב) בגלותיו: ח כחום ולה יצלך [ווערמט]
ורב [שווערן] שרשו רב: ט עין חמתי. שראיתי אותו כמו שמגמתו
השגש (שיר ג') לשון הבטה: תשורנו [ווערט איהן שויען] ל יקר שרשו
יקל. כמו ויקצר ויקלו (שופטים יב) בנין יקלו לאחרי עליה. ואין חוסם
תשובה אוכל אין ומל לו [מיהר צו פאלגען]: יא עצותיו מאון עלומיו. כמו
עלומיו לשון פנים (תלים ק"ו) עצותיו מלו מעוקם תשים חטאיו עלומיו [זיינע
הייליגקייט] ומשו על פני תשכה אין לך כמיהה תוך הנפש תשכה
ותכבה עליו חטאתו: יב לא אם תמתיך. אין לך אם תמתיך [ווי שמעלט ומשל] כמו
הרעה. יכתיבון כמו אל תכתב (שמואל ב' ג') [ווירד ניט איהן שריבן פעהלן] תחת
לשון. כלומר לא יגרעה: יג יחמול [ווירד פון שאנען] כמו לא תחמל (דברים יג)
הבותו ישכב עלי ולא ישבנם [ווירד איהן ניכט גלשטאטטט זיין] ומנעה בתוך
חכו [ווירד איהן אין האלז געזעהט ווערן] כלומר לא יבלע בבטנו אין החוס
והרע. אשר יקאה לעשות ואין לך שתהיה נחת לגזר מות לבבו שבתוך חכו
יעד חוסם ולא יבלענה: יד לחמו מעלו. בעמו. שבתוך מעי נהפך לחמה
פתנים [אטטערגאל] עם חסך על מה שאמר לעלה. אין לך אם עמו ישיב
לא יגיע עמו הרעה. להיות נגנב ממנו: טו חיל בלע [גאט גוט והוס עריסר
שלנגען] ויקיאנו [ווירד ער אויס שפייען] מבטנו ירשנו. לשון רש [אויס שטאסען]
יז הוא פתנים יינק [אטטערגאל ווירד ער זויגן] תהרגהו לשון אפעה. הוא
שתחי לשון אפעה תהרגהו

יז

מו אם ותשיב אל ותחת לשון ישלמנה. יחסר מלת לבלתי לשובב. ויתנדנה בתרחכו. ידבקם ויתנדנה
לנגד מתנו. ויחשבתם להמשיך רעותם בדות. על אשר עבר עליה ואין לה כיון לבו יוקיאו אין כלומר
ודנו אתם אשר בכל דבר ו' לעמו ולעבר בלבבו

.יח אל ירא כי יעלה [אדם שטרבט] בני [בעדן] לא [לקיחת] : יח
משיב יעד מהון אשר גדל יאבה עקב ויעד ולא יכלה הון גדלתו כחיל
תאותו כאשר יגדל חלו כן יחליף ויסיר ולא יעלה [ווירד נכט פראכט
ווערדן] כמו נחלה בהבלים (משלי ג') : יט כי יקל [היט אונטער בחנט]
גם עזב בלים בית גדל ולא יכונו אשר לא עמל בו ולא בנהו : כ כי לא ידע
שלו בבטן [ער וואר מיט אללם גוט אויף] בחמדו לא ימלט [אין דאך עתה
בחמדו מיט גיט נעסטליך גוט] לא ימלט : כא אין שריד לאכלו לא ישאיר
לו ואחל צלם לא יחיל טובו [ווירד גיט גוט לעבן נין בשטאנד היבן] יחיל
מלשם תחלתו ובסופו ברכם בב אור אלמר כל שאינו נהנה מן עבריו
אינו ראוי שיש ברכה לעולם שנאי אין שריד וגו' ואין שריד אלא מן שנאי
ובשריד אשר ה' נוגא עד : יבוא כי הקב"ה שהם חטים באותו
מעשים עצמם כשיריים בעלם הזה, ונתיב עלן חיים הם לחנגיים בם ואותם
לא שמחנין ירי לומדיה, ולם בבריאם אל הביאור הנאמן ברק משמנו, אין
שריד אין מן לאכלו כמו לאכלתו עדו ושמי תנק אוכלו עד לא יחיל טובו
לא יצליח ולא יהיה לו נוח מזר בטובו שהם החיים המאבדי שהי' נוכה בהם
בהחנין ירי לומדיה, והיתם נכנס גאות עומדתו אל בעשותו רע, וא
זעזוד ברש שם נגל שאינו משיר הטים על שלחנו הנם הם כמו גל
אין שריד לאכלו כמו לאכלתו והוא מנר תחת שם עד לא יחיל
טובו הואיל והוא רשבתם, ולא יסתפק בזה שתנו השם . . . והלא

והוא מה לעשות ולאמלך תוך נבי גחון אין הקרים הנשנים שברוך חבר
פני אשה לבותיהם והראשון בנפשם בהיתקים: כב במלואות ספרו [אין
בעשטן ווען מר גייך צוטבאוש גנוג האט] ספרו כמו ובלבי נכרים ואפשרו נשלים
לשון יבצר. יצר לו [ווירד איהן אנגעט ווערען] כל יד עשו תבואתם [אולדר
האנט מיהר ווירד איהן צו נאטען] כג יהי לפלגי בימיו. בימיו ישלח מן השמים
חרון אפו ומטר עליו בלחומו. בעטרל מלחמתו: כד ענשר בהגל [איינדרן
האנדלונג] כמו ומשמינו בנשר (יחזקאל לג) תחלפמו [ווירד איהן פלר ווי אדלר
ברוך באירן] כמו חלפה ומחגה (שופטים ג') כה שלך השולל עליו הנשל
ויצא מגוה. מתוך תקפו. וכרע [ווערפט פלין] מערתו [פלין איינדר ביטטרהייט]
מאותו נשר. יהלך עליו אויבים [ווירד מיט שרעקלך אובר איהם גהן]: כו כל
חשק טמון לנפתו. תוך גניז כל חשק יהי נטל. תעלהו [ווירד איהן פלר
צרר] אם לא נפח שאלן אדם בדרך לתפיחו כי אוף יבער מאלון
מרגון חשק. ידע שרוב מאהלו. אוך השרוב והנשאר מאהלו ירע לו: כז יגלו.
יגלה. מתנשה. [ווירד זיך ווידר איהן שטעלן]: כח יגל לשון גלות [ווירד פלר
טרייבן] נגחת [בלבי שטרייטט אבר בלבי פיהרט] כמו והגרתי לגי אבניב
(ויקרא א') בימי אפל בימי אפל השם: כט גם חלך ומשפט אבדם משל.
נחלתו אמרו מאול. כלומר גזרתי שבאה עליו מאות הלל

תשובת נופר על קאנה אחר ומנתי לעצלה מקרא יוב כמו
מעלי הקיטל ויסר עטרת ראשו ולהמנין אחר

אשר יעזוב איך נתפס לו הרשה. תחת שאבתו שהיה לו בראשונה. יתנו
סביבה וגלגלים עוים עד לנפשו. אשר לבבו זה יחכה שרשע אותם. ואמר
הנאות הרעות עוים עד כי כן משפט הרשעים. כי תקנתם רשעים איך מחבה ומדי
רגע. יכן הגיד לך כל סדר ושורת בין הפושעים ושברם. ואם אתם לבבר
עיני כי אם כמו חזקו. התחזק לנפשו ולאיש היה לתת תובה להשם כי הוא
לבדו בדינו. ולאמר ה' הנביא ואני רשע ואתה עשיתו ואחרי הרשעים

כא.

מענה איוב. ב. ויהי באות הקושיות אם תשובו לאלה תהי בדינו
בתנחומים יבש: ג שאון כמו סערון ואחר שבריו
ולאחר שבריתי דברי כל אחר יבש תלשיג כבלונו. תלשיג נפח לכל יחיד
מהם: ד האדם לאדם שיחי. [האדם אדם בעצם מה אמרתם?] ואם
מדוע. כמו ואם כן. מדוע ולמה לא תקצר רוחי. לעשות מתוך לחתי הלא הוא
יגעת. עירות לבי: ה פנו אלי והשמו. כמו והאדם מתמה לה (בהשתוקקה)
ופחדו והתפהו לפי אחר שיכונו שפתי. ושאו יד על פה. מבלי פה
להשיב: ו ואם זכרתי ונבהלתי. [ואין איכם מדברים שרעדה אחז אתכם]
ואחז בשרי פלצות. ראוהו כמו פלצות בתחנה (ישעי' ק"ו) [לבטחן ואחר
מין פלחה אין]: ז עתה [ודברתם אלי] גם גבהו חיל [נעמן בן מיט מגטרן]
ח זרעם נכון לפניהם עמם. נכון בבטח ובשלוה עמהם. וצאצאיהם לעיניהם
[איהרע ניעק ריטלינגו מיגם בייז גאן]: ט שלום מבתיהם. הם מבלי אחר אחר הפרה
ולא יגעל [מיטראגט נ"כ] לאורה בה ברע פחד ונבתחו יגעל

גם הוא לבטן חגר ומשיבותו כמו לפה עתון (ישעי' ק"ג)

ש
ואמרתי
הוא לבדו
ישיב ולא
יש נפלא
בלבדו
אשר בנדר
בו

יגעתי לשון הקודש כמו כי שם נקרא (שמואל ב' יז) . תקלט פרשת לך לך ויאמר
ואברם . ולא תעבל לאשה ניכר אין פרשת בראשית . יא ושלחו בשמן עליהם
שם עליהם לא עליהם להגדיל ולניבה כבשמן אשר בהולדה . ושלחו כן ירצו .
ולבריבה ירעבון ורוב לאו לשרתם הם פרתי ענף לרעב בחוצות ומרחובות
יב ושאו ולקבתנך וכנור : יג יטבו טובה ימיהם [ווערדן אלט מיט גוטע טאגן]
ובדגע שאול יחתו . בעדט רגע בלא המשך חלי ומרה . ירדו לשאולה ונקברה . ולא
הקדים רגע טרם מותם : יד ויאמרו אל האלהים הם שאין כהם אמונה שאמן
לקבל עליהם עבודת אלהי אין לחלוט קטן בתפלה . ולא ירצו לעבוד בעונתנו הטובה
כי הוא לא ארך ימים . ולא רחמים . והם יסרו עבדות ברכיו : טו מה שדי
כי הם שרוי באמונתנו לאמר מה שדי : יז הן לא בידם טובה . לאמן חייב
האדם אין טובה בידם לא טובה שירצו מסור בידם . ורוב להם לעבדו . לבן .
עבדו רשעים . רחוקה מן איש היא העבדה הנעבדה מן הדם עליהם . רחוקה
מהם ולא אמת : יח כמה . כמה אריכות נתן להם לרשעים עד יכבה נר
ואורם יבעקו . ועד שיבאו עליהם אויבים . חבלים [הערגעלן ווטן] יחלק בעמם
היה לו לחלוק בעמם : יח יהיו . הוי היה שיהיו כתבן לפני רוח . וכמוץ [ווייו
שפייר] גנבתו [פיהרט איהן ווגג] סופה [דער שטורם] יט אלה יגפון
לבנו אין . מה תעשה . שאלה יגפון לבנו אין [גאט בעהאלט באסאן קינדר
ביינד ווענן] השלם אלו וידע . אין בו משפט לבל אולם ראוי הי שהגבה אלם
לו גאולו בראשו . ויבקן כי יש אלהים שופטים באלץ : כ ויאו עינו כיבו
כמו

ם לשון כמו ישמרו אמן וכנור ם אל יאמר מן אות שאמן כי אל טוב ישמרנו
רמז אות ל אשר בסוף חי . ותחם אם אמת שיעלה
בהגבעה הלקים האלה מדה מן אלה ומדה אחרת

כמו נטה בכבוד (יהושע י"ח) שהוא לשון נטיה והשחתה. [ווייג איינן גאטס גיין פון
מערבא ווייטר] ומחמת לשון חטאה: כא כי מה תקנו בביתו אחרי. [ווארום אינט מה שלמה
בביתו אחרי
אחר מותו
גלעגן אין בשם וואס איין גיין הוט נאך גיין טאד גלייכט] ומפני תבשיל תקנו.
נקבץ כמו ויקבץ תקנם לו (משלי ל"ב) שמן הוותר כולו מחלה מחולל לפניו. ולו
פרשתה הרעה בעובדיו חי: כב הלא יאמר בעדו [נאר מן גאט לאמען]
והוא רמיז ישפוט. אמר איזבל הנה לפנינו כי לא ישפוט כי אם הרשע ולא
התחתונים בעולם בגויתם. לפי שהם שלמים בעצמן ונבחרים לעומת כבודו:
כג גם ימות הבט נא ההקבים. הרשע הזה ימות בעצמם תמו נביאי שקר
פרוש אונם גונדן לו שלאגן ומלת [נאר פרי גנעם יאנן כפרבינגט]: כד
עשיתי מלוא חלב. כמו בשם הנטלו ביתם מן השמן [בלוט המלטר] עם לפי
ענות [ביינר מלך פסר] מלוא חלב. כלומר תמיד היו כתו ושמן אותו
ומות [אונד מאסן] עצמות [ביינר ביינר] שלוחה [גאפטיג] לשון שיבה: כה וגם
ימות בעצם מרה הדבר ימות [מיט בטריבטן הארצן] ולא אכל בטובתה מלמה
שאומה: כז ומומות על תחמאו תלו בחטא ותחשבו על שהיה אחי
כט הלא שלחתי מדברי מדקי. מה שאתם יודעים. הוא על פי המלך עשה. ואותם
לא תעבדו אותם ומצותם שהם יתנו לא תעבדו בעינכם: ל כי ליום אבד
כמו אבד אמת היום. וכי: גם לבן אמר הוא. הלא אמר אני אומר. ליום אמר
יתשבק רע: [בעדר בעזר ווידר עטהאלטן ווען ווירליך אן גלייכלינג גיטן גיטן]
ליום עברות ביום עברה יובלו [ווירדן ביז ווען גטקומטן] עלמר לא יראון
יומי רעה: לא מי יגיד על פני מרחק. מי יאמר נגד פני מרחק הרעה אשר

אשר יעשה. והוא עשה ואם עשה רעה מי ישלם לו: לב והוא לבדו יוכל
בטוח בה כן מות בה שניהם יובאו לבדו. ועל בנים [ביים הוקן] כמו הגדול
שהוא חומר עצמותו בגן. ושנוד כמו לאבוד על בלתתי (שמו"ח) [בלתיכם עד]
לבוד עמוקה הוא ומשם כל החיים אשר בידו: לג מתנו הקבנתי. הם
המנהגות אשר בעצמים. שם הנים יעמדו ויתן ויקבצם ויחבלו (איוב ל"ח)
[בחבלים], וכה לפי ענינו. מתנו תבונתו אשר עשה שהם נמנים בענין
[ונפשם ויקבם נחל [שלום בעם בביתם] ואחרון כל אדם ישוב. ראיון שיראון
כי עתה נגלתה גם הנה ישרם לדרך המעולה, ולפנו כפר עשיו כן מעשיו
הרעים באין מספר לחטאתם: לד מעל [אין רשע]
והיה לו ביום יפקד לעמתם. על כל זה שאמרו מן הרעים על גדולתם
ומגדי רעתם שהם חברים נבחרים מרגיז אוח מפני הזמן
עם. אבל בטוח אינו כן שהחבר נמצא לפנים כמה יומם שלומן. ובכל
הבטה
הבטה טוב לו. והקדמון הזה יומם בנפש מרה ולא אכל בכל טובה. ומקום
[בסיון]
איוב כי אין משפט והשבנו בעולם הזה כמו כפר עון לעלה בעונם
[ה"ל]
תשובה וכיון לבעלו ו' שאמר שלא הביב הקבה לשאלות מה יפני מה
רשע וטוב לו וקבר ורע לו (ברכות ה') ∴

כב

מענה אליפז. ב הלא יסכן גבר. [בגול ביק איין מרגש בוטו גאוט
אין גפיהר שטעלן] לשם מעשה

כמו

כמו ובויך עליהם יסכן בם (והלוה ב) כי יסכן עליו משכון. כי יבא המשכון עליו (נאמר)
ומהכתוב כולה בסתם. או הלא יסכן גבר (האיש לא יוכל גבר) כי יסכן עליו
משכון (כי יוכל משכון עליהם ובהם לא יתלה) ג' הקל לשון. [אונט וואן
גלדן כי תקבלו את עבטיך ואיש בגד [אדר גוי נעמאנס] כי תתן ברבוק לשון תמורה
(וואן בוא רעכט עשיגנטס) ד' הפיראתך יוכיחך. כמו התבונה לך שלא יוכיחך
כי איש לפי מראיתך שהוא ירא אלהיך. או האיש מראותיך אשר יראו אלהיך יוכיח
עליך ויגרה לך. גם יבא עליך מאשמה [מיט דר פרט גריכט טרעטן] ד' הלא ידעתם
רבה שיש על לבך שרעתיך רבה בהבריח אשר נשית בעקבותיך ולא שמת
עליהם לבך. ו' כי תחבל אחיך חנם. איש יד עלות משכון אחיך חנם ובגדי
עריבים תקחמנו. ואל איש עלות משכנתם בעבור כסף הלואתך. אבל איש הפקר
אבן עריבים שאין לה ערב בשום לבשו. והעבטת אותם. בעד כי רעתך רבה
ל' לא שים עין2 תשיבה. ועל2 גם באות רע איש לא שים לעיניך. הייתי משגה: ז' ואל
ברוך. גדול כח בעושר ובכסף לו תאוהל. הייתי נתן לו לשלוט על האוהל. ולעשות כרצונו
ולא שחיתי בימיו. ונשאתי פניו [איין פאר נעהמת] ישב בה. הייתי חושב שהוא מתגיל
בה ישעה ואין אותם כתבה בו. עבדו שאחל פרתי על האבל תקל ולא אל
היתם יכל אלהי שלם אלו שיחה בה נעשה על שמו. ט' אלפנתי שלחתי רוחי ולא
הייתי עוזר להם ויש לא יחיה. ובראותו יתומי יארכו [דער פרעבדן] וגם ראיתי
יתומי ולא חושבתם והשגתי להם מאבקי וגם לא הייתי עוזר להם ולהגיל מעשיבם
ל' עלכן סבבותיך פחים. חלים ומעגל סובבי אותך כמו יקם נגד (תל' לבך)
יאל. או חשך לא תראה. או אם גדון בשיעוך ומאיתו בעשיך שלא תראה חשך
הדברים. ולא שמעתי מעם תכסיך. שבאו עליך מהלוה כלפעמים [ויא

[ווי. ווישר פלוס יב הלו אלוה גבה שמים הגבור הוא מעלה וראה ראש כבבים
כי רמו. [בטרם אבלה נר. בטרם האבל ונעלם נרמלי. כי מגדלות הנבר נבי גדלות
האדם: יג ואמרתם גם ישע לי. אמרתם לזו ישגיח אל ישבני תכל אחלי הכבד עליל
ישקוט ואמלטה מן מחנלן אשר ריבתן. כבה אמרתם שאין כבוד בילד
מלה: יד עביר סתרן ולא יראה התבנה בעינך כי הסתרתם לו. עד אלא
יראה בארם מלה וחוג שמי יתהלך [אין אוסף גאנג מעם היוצרים ומונבלים ער נוכ
טוב האורח עלם תשמור האוסף אורח עולם ברכ הון עם תשמור [ווילמס מאו
אכלן] אשר ברכת בו אנשי און: טו אשר נמלו. אשר חלו ונכרתו ולא עתם
עתם. נהר הבל. או נהר גפרית ואש בסמוך יבלן ימוסך שטף ישטף ועל אנשי
אור הבל. וסמוך אור כן שהיו רעים וחטאים לה' ונאספו בלא עתם ונכרתו
מן האדם: יז האומרים לאל אשר אמרו לאל ומעשיהם בהארותם: יח והלא
מלא בתיבם אוכ. ולא היו להם לארות עליון כי הישיב להם רוב טובם
ומלכי הרשעים חתנה מנ. אמר אליהם אל אין אתחלן מעלתם. ואשמור אמר
ופי מלילן מלכי הרשעים כמוהם: יט ישוו כבעים בבבל. מן ובבנו מלאכתם
ומני. אוכלמם הנני. לעגן לו לאלי מרום: כ אוסף לו נכבד מיעון מלכן מיעוס
והנגע תחת שם הכפולה. [ביהם ביבם מיהר ומעמקים שאיוב] ויתרם
[מיהר מלי מרשלים] נפשם הטובים אבלה אם כלא הסכן מן עמו. תמלל
מן עמו ויהי בשלום [מלי מרגלד ביבם מיהר] בעמם [מרבק מעמן] תבואתם
טובה. תבואתם הטובה: כב מן מקום תורה. אמרתם לעמלה הלו שאותם
עובדי ברבל אין מבחנן כי בעבדי עובדי ברבל והמון עם [ואשר אמרתם
היינו כמלכי יאמן לך מבל. אולם ראה עתה כי הוא תורתם כמו ושם

ושיש אמרינו לחבק. הלא כתוב על ספר הישר מאנשי שר המלך ומבדש איך
הוקם להם שר חיל כנ אם תשובה אל ה׳. יש לך מנוה כי תבנם שר על מחנך
ויפקד תחתיך עולה מאהלך: כד ושים על עפר בנך. נהב כמ והי׳ שני בנך
(בייגן גאלדן) אז תעשה לך בעפר מצרים לגנוך. על עפר כמו בעפר ובנך
נחלים בין בעפר ואז בריח פעלמן לגלך תשיב ותשמן לך נהב אופיר. נה
והיה שני בנך כמו נהבך. אז שני יהי׳ לבנך לחר והנו עלמן ראנר
אר גנבך וכלך תעפרים לך. ישנך אליך. גלה [ווירר שר אושבעזנב ניאמנלך]
כד ותשיב אל לוה פניך ותל להגביה פניך אל לוה כי יתן עליך נהרו ואורו
כח ותגר אור ויקר לך ומאשר תגר ותאור לחר מה שיקבלם יקרם לך.
נגה אור ישיר אורו: כט כי השפלו ואם יש אנשים שהשפלו ומלה ישיב
ותאשר גלה. אותם תאשר להגביהם וגם יהי׳ הכח בידך להקים. ושח עדיך [ביר
פיט נישט גשלאגענס אויגן] ושיע על ידך ושים נתנו לך זעלט אי מגי. כמו
מלה אחרת אינני [בשר ניט גזנדנס ווירט אנטרונן ודרחמן] אז שהוא כמו אין נגד
אך מי שאינו נגי ימלט על ידך. כלומר הנשלט בגבורתו אבמנו אברהם. ונמלט
מבני כמוך [בורך ריינגעניט ביר הערן]

והראה לו אומר כי הוא מלה בחשבון אך יש לה שמשמש באורך
כנראה מאמרי שר המלך ומבדש. שנח ובנו הגבורים נמלטו מהם
ולוט ובנותיו בהשחת סדום ועמורה. ואמר גאות ההגדה שם מבני ארך
כי

9 אז מי שהוא שם מינים ומרוחב פניו מצד הנה עלים הוא כמ ר שיעו

כי אם תורת אלהים חיים אשר כן אור לנתיב התכבה. אמנם אם עשו ונעשו
בתי כי לא כל אחד המשרתים כבר ואתנו מנות בכבד שונות ונלעגות אור אחר
אור. כי נגלה מעבדתו והמשרתים נשאר יחדו. הנה ראוי כי ה' שונה בדבר
ובדברים הנבדלים תכונות ביום ודבר. ומשרתו המשרת הלויתמנו ואיך תאור שבדבר אותם
אם היתה בדבר הלוי היה ביכולת לך כל בדבריך. אבל אל נא מחיותך אותם עשיר
ונגל כתר. ותעדת בעשיך לאור כולך הכל והמשלה. ומי יודע אם לא חבלתו
ונעשתו אחיך חנם. או בגרמי עתידים ועניים המשרתים. בעבור הלוותך אולם
חלתו להשמיד נפש האומלים. והגלים והיתום לא עברתי ואותם חשבתי
כם לא ראה אלהים ברשה ישבו הגלגל אמם תשבים מתם לו ואיך לא תלחמתי
עין כי אתי התרה ולא הבדלתי. עינו משוטטות בכל בריאותיך גדול מעשיו
מרבי הגדול ומאותיך. אשר כלם הוה מחרבה. וכל מתים לא עשוהו יתר
מה בחשבה ואשר לא ראוהו שתפכן נפשיך בסבה היותר גדולה. לחשוב כן
תוצה על ה'. והוא יתעלה חוקר לב יודע תעלומות. מי הוא בדבר בעותו.
לרוח שכל כמעלה ומי שהוא רשע באמת. לשלם לו כדרכיו. כאשר ראוהו
בעמלו ומראש הרשעים נעקבו. ונח ובניו הבדיקים וגם ובנה. וכן אדם ה'
תשיב להכריחו הרשעים ולהניחם הבדיקים. וכונן בזה לפי
אם בימינו לעשות ולעזר באמנם הבדר. לא מעלות הרשעים. מה שהם
ישבו בשלוה. כי אולי אמם הם רשעים בעשות. ואיך לא מאמרי הבדיקים
כן הנה בדיקים הם לעדאה עדנו אדם יכב.

כנ.

מענה איוב . ב . גם חרוש מרי שיחי [הייטיר בלייבן מיין וויטלן נוך
מטרחטן ר' יוחנן ומאי כבדה יתר על אנחתי שאלה
אין נוחם עליהם : ג עד תכונתם . עד מנין זכן שבתם, תכונתם כמו זאת
המכונים (עלכ' א' ג') : ד הברה כח יריב עמדי . הברוח כחו ירדף אחרי
לא יעשה כן: אבל הוא שים בנפשי לא תשובה עלוה להעמיק על מעותי ? ז
שם . אבל במשפטו יסר נכח עמו הישר לנכח ולעומת פניו חוזר, ואפלטה
לנצח משפטי [וואלטר איך אויסר מיין גריכט גוטלך] ח הן נגד איך הן נגד אמלך
שהאין פנות אצלו שהשמל תעריב לנחת באור היום מלאיתן ואחור הוא
מדריב, שהשמל תמרים לכלו שם : ט שאול בעשותו נפלן שהוא שאול
בעשותו שם מעשה, ולא אתה לא אחבנו ידטיגל אות עצמו ליפן ולא אראה לו:
כי יעלם דרך עמדי לא אוי אולם לעמוד במשפט לפני ידעתי כי
אלמה משפט כי הוא יבע דרך שמדי, בחנני [מיינד פרובה] כזהב
יהי ובן אלכי לפנו בזהב : יא באשרו [אולך מיינד וויגל באמקן] אחזה
רגלי, לשון אחזה [בעטצן מיין פוס] ולא אט, ולא הייתי נטה ומרמנו: יב מחק
מצות שפתיו צפנתי אמרי פיו אל מחקי כמו מנהגי שהייתי נתן בינהגי
לצפון כלבי אמרי פיו : יג והוא באחד ומי ישיבנו ומאשר ירלה עשה
כי הוא יחיד במשלה, ונפשו אותם לשון תאוה, ויעשה יעשה מה שרלה לשון
כבה עדיך ומרכתי ורגה שיגיע הצלה כן מלי פיו ומאוני משפט : יד

חכמים כמו ומלונו כולם אחרי הם מלבנים תלשו לתי חלק שני ותשורה כל. לא ותלית לא. שמעה מדנים.

אל יאמר לי לא ברבה כח יריב עמדי לעקהראות כחו כי לא לא ישלבלאיך לעמדך הלא לים
כי עיל השגחת חשוחם כמו ואשאומה עדני עליו קבלת ס"ד לשון השגחה

יד כישראל חלי. אפס חלי. או שמשלים חלי בכל יום עמד להביא אותו בשמחה
ועדים וכהנים תבוא עמו כל ברכיה תבוא עמו: יז כי לא נגעתי ימני
חשך. כמו ובדרתם נגעתם (ולי ב) לשון כריתה לפה לא עשיתי נכרתי ימני
חשך הלמות. ומני. ולפה לא עשיתי. לא כסה אפל. לא כסה אותי באופל
האורן חלק מעותי היה הכל ערפה ⁂

• כד •

משך מענה איוב. א. מאד משרי לא נמלט עתים. עתה הוא טוב הי
שלא יעשה השם אל. לא מהר עלו גדותיו. עד
שהפורה הקיאו. ומצא יוצאו אותם המבריח אותו. לא חבו [illegible]. כאלו לא
ראו אור. יפיו כמו אור ישיו כי הוה בחשבה יתבלט לא יעבו מאד יבלו.
ובדרך השדים נלחה. ב גבולות ישיגו. כמו יסיגו. אם יביטו אל החומסים אשר
גבולות יסיגו. עדר אחרים גזלו וגם ירעו אותם הסדרים הגנובים אשר גזלו. ולא
נלמו: ג חמור יתומי ינהגו. [טרייבן ציו ווגן] יחבלו [ציו פענן]: ד יטו. ויסורו
אביונים מדרך הישר אל דרך עקלתון. כי יראו ימני המשרים. יחד חבאו [פנר
ריבן איקלי]: ה הן פראים. חסר כל הנאות וכן מאורו הנם בפרחי [אלם ציו
ווגמ] המשרים לשני מדבר יצאו בפעלם הרע. ושחרי טרף ובעבור שחר לטרף
ערבה. הערבה והדרך החדרה ושומם. בני אדם. טוב לו להכין לחם לנערים [או
בי כלי. שיעלו לערבה. לשון ומרבדים תחת (שמואל ז יט) כלומר יספיק לו לחם לנערים] ד בשדה
בלילו. יקצרו. כל השדה יקצרו. נכרם רשע יקצרו. לשון ירה ומלעיה כלומר
ואז לכך כי גם הנפלים הנבראים אנושים הם בכרם יקצר. קצר יבולם ולחרוש ולבצר
את כרם הרשע אשר אחרו ולבצר עד כי יקצרו נבראים אנושים ולבלים

לשון אותם בחיים שהבעלים מניחים אותם מלבנות. כי הנה שאלו הנבחים מן
אורך להגיל ולהסתיר את פניה כל השנה מהם ילקטו אותם המנוגים ומשוחרים
ו' ערוכים ליון. ידריכו אותם ומלמדים להם מלות. לבוש עד שאמן להם בחיות בנרה
אין פראסט] ז' מגרש מים שונים בדרכים בדרכים מן ההר. ירטבו [מערגן ניס]
ומבלי מחסה ומזון להם חבלי הנורים. ברכבים לחבוק ולחסות תחת הסלעים:
ט' יגלו שובי משבר אור. כמו משוב תנחומי [נאלי מון]. אין היתום. שלגרים
ירחמהו הם יגלו וידעתון אותו מלמעל שוב. ועל עני יגיע על עון עמל ויחבל
ו' ערוכים הלם [לאמן גמלן] ורבים נשאו. אין ורבים נטלו עזר ואלופה: יא
בין שוחקים. מלשון חגל שתי שורות על פני כל המחנה. בין שורות בני
שונים [לוגין אחרי אינגנ ההלמלן] יהיו לשון יהבר. כמו אותם. לעשות שמן
או שמרתם כמו חומתם. כמו בנוי בעבה על שור (בהשגל מ"ט) מקום
המשרים הבעלים יעשו אותו ביתם ועשו המשן בין החומר יבאים בדרכו. הבעלים
ונכנסו. המשרים יעבדם לנאים, שהם לא משתי יינם: יב עדר מתים עצמן,
אנשי חלל יצאו ויצחו עדר בבהמות, ונפש נשמת חלים תשוע לי, על הרוגים
ונלוה לא. שמה תפלה [אמן אנשמעת] לא שם עליהם עוקם כלעגים: יג הנה
הם תמיד בעורבי אור. כלשון מרמז באור העולם, והרשע סמוך. לא בכים מרכי
לי, ולא ישבו בנתיבותיו, לא מצאו מנוח בדרך מלוה, ונתיבו עלמן: יד לאור
לפנות אור הבקר. יקום הקדח, על בדרכים לרגלות לפשעים: יקום

ן' אז שהוא מוסר לעלה. כלשון ערבית היא לן לחם לעדרון כי כלי שבלבו שם. עדיעני ויש אמר
חלבלים ולא בלבד כ"א יחוש בכים ויכעיסם ומלאכתם לרגלו לרגלו. ומקם את הנושים אלה
נשאורו בכרים אורגם רשע בלהמה ובלמה. ומעמה טלמו מעיר פיחשו ובלעדיהם ומל

יקל יהיה. ותלה הכל אל המיר, לחוט כעבה: עוד ועוד עוד. גם עדיין
שמרה עליך [בבאביעטע בקן שמעדר] לאמר כי אמר לו תאורינו לא תביטנו
בן, ואתה פנים ושים. ושים פניו בסתר: לא יעמד חתנו לו, ביום יסגרו
עליעם. ורבותינו אל, שנשא בעה הלשון, חותנותו שבקיעה, אתיר, אבל, לא מפיק
ולא חוטיך, יכונתם, על הגשר, והסגור שבחלים, ונראולו חותם. לא יעמד אור
[illegible] כן לא יכון [illegible] כי לא יכון להבאות באור יעמד: לא בלעות. חסר בן
הדשון כבלעות. לו לבם, כי יביר, כלהות בלעות, יכיר ויעמו, אם עכיתם בחוטיב
יבהלם, כב לעות, תבלעות, ויעמו בחשך הבלהות יח לא הוא עלפנים
לשחות ולשון על הבן מים לבחרת מעם. תעלל חלקתם בארץ, לא תהי נחלתם בארץ
כי הנעלים והשרים יחריבו חלקי נחלתם ואבלי לא יפה גלון יבה ברק
רמיה (הון הברק הסלולה בנתיבי הגשם) אור שרמ לא יפה ברק הטוב
כמו כבש חמר עלה (השני) יש גיב גם חם יגלו מים שלג. כלומר אין
שהוא עתה גיב וחם אשר כל אדם משתמש בפיו בקיום שלג להביר חומו
הרשעים האלה יגלו אות מים שלג לבלתי הנו כבש בנו אדם, ורבה בזה
אין בעניים והאבונים שהם בחה בגמל. עוד לבם אולו מים מעטים אין
אתם עלו מהם, ומעמיקים אותם רק גם כל עבר, שאול חטאו. עד אשר ירחו
לשאול, חטאו, ולא נחמו מדרכם הרשעה: כל יבחבו רחם. רחם אמו אשר
יגמר את הרשע מתן גם הוא שבחבו, מתנו רשה גם הוא תאמר עליו

מי

ולא יפה ברק הטוב כמו הברק הסלולה בנתיבי אדם לכתי אל כרמיהם

א הנחת
ישתו שבועה
ישים עלשם
והשבעה בקל
מלא לשון
תרגום הלא
שבועה תנים
פנינו אל עבר
כשהוים פנים
הרשה מעשה בלא
המאן עיר
הרבנים ושה
בן ט"ר
שהלה הדרו
בקהל

א הנתר
יתר בחולם
כתיב לשון
ברשה כמו
ויחתנו אלי
פי חנרו ו
בלעיבה עלים
הכניו עלבו
שלהם שהלה
בים, ובלהה
בלים ולתם
בחוטיה כמנו
אלון בן ט"ר
נוסף הרבו
לו חתולו
סגירה טו
קלר מכבים
יח חוס
בלבלבה יון
סגרה שבמגו
שלהם
לו נעמ אור
לא אור עלבו
מעב כמו
שחודי בלו
לא יעלה המלב
עהנוף הבלב
בים לבר חתר
נוסף לשמו
לנוף הנעב
שקעל שקמ
ולחו בלים
לנסקים על אמ
משלש
אל יחמ בנ
לשון מלבים
בקרמ חתל
והי עוקל ונבלב
ובקשו מרגלבם הבלבים
מנלבם עד שהם לו לבלמ

מי יתן שיתקיים מנין הרמה, אחרי, כמו מחשך אמרי, שיהי השם גם לחם מחנך לרמה
ותבר כבלי עולה. באותו תבר עולתו כבלי: כא. תנה, לשון שבר, כמו ינוקי
נבוך (ירמי' ב') ולפי הענין [לדר בלי־בראנט] הענין המוכן, ולא תלב. וגם אל
האלמנים לא ייטיב, האישה היולדת בנים, שאומה היא בעניני, לפי שהמתים יפה
והנם יגאבנים אלמנים לחרה בחיי: כב ומשך אבירים בכחו, ולפעמים אף
בלבן גם שלטון ומלך אלמנים. בכחו, משך תחתיו, האבירים ובאבירים,
ינוקי. אם ינוקי ומתנו בגבול הארצו. ולא יאמין בחיין [איוט ער אין לעבענט
גווים] ובבר כן על כל אביר ואביר: כג יתן לו לבטח, אין לו אם יתן לו בטחון
ומשקיף [לאיוט נגבן] על בטחונו. ועיניהו על דרכיהם, אשר אין אמר זה, על דרכי
האבירים. איך יפלם, ויתם את ומעול הנם: כד חמו מעט [בשו בעך אומנד
לייגד בייט עד בשאבלן]. ואינו. ואחר כך אינו, והמתו. כמו ומתו בדרך (תהי' ל"ו)
ואח"כ המתו [בינן אונד מוטן] כל יכבון לשון הלוך יכבון נשמו. ונאספו
כל הנכפים לא יכפה ויתנו כראש. ובחיים שבולו. כמגיל שבחיים השבולת
יבולו [מערמן אב גאלאנן]: כה ואם לא אפה [איוט עם ניכט אזאן] מי יכיחני ומשים
דברי. ומשם לא תחה לי ושיב על מתי: ❖

והוכיח איוב בתשובה נכחת ונעשה בכל יום, שאנחנו רואים השגיחה
גמורים. איך אפשר לחזר עליהם נגדו לאמר שחשבו על אמת
כנים מעלה במעשיהם הרעים לפי שהם עצלו יתנם מעבריהם: ואלמנים

לא יתן לו בלבד אין לבטח אין לו בטחון אלא כל מעיני עלבריהם ומעלליהם לקבר את מעלליהם עליהם לאלה בכלו

ל' אל רוצה מכלל ובן הבטחה שאמר לה בנים, והשמנה, הנשאות בגמרא ואומרה בלין לה כדי להחיותה עדם רבת בנים יתנוים לשנים לא ייטיב לחם

ואלעזר לא יטיבו בגדי עניים, יעריכו בעדו הנזר, על פני השדה. עד שגם המלך
והשלג ירטיבם, ירקבו נפש, ינשמו אבות ויעיפם, יחתרו בחשך לגנבה.
על. התנצבות האלה, עשו, ואיה איפה, נוכל לברוח עליהם טובה, וכבר גם לא שבע
עלה מעשה בפרש ריצוד ואלה לא ישיב תשלה. ואור איזה יבעתו בנפשי, אוזן
שמע, בחנך בחבה אצל, ומאוד אין מעלה ומרחבי. יקם לי יוצרי לא חוו מרחב
ימיו. ודרכי הנתיב שהוא נשגב בהם עדם בני אדם, אלה נהיה כן אלפיו
בעבר להיות בדרך ורעלו ומשך וטובלו. ומאין בתשובתו אולם שהשיבו כי יש חלק
נהנה כשל והוא בדרך באומה. אז בדרך לעני האדם ובתקבו ישים ארבו ותכנים
לבו כי הלא עיניו ראות שאינו כן. כי חלמה הרשעים, בעצבותיו חמה אין מנוח
להבדרך, וכן האדם אשר בנפשו, ידע כי הוא בדרך, כמו שראה איזה בנפשו
יתנה על החפץ לזה אין הרמה, נתבלה שמע, ועלה על מעשה איזה בכל ידעון
שאין בזה העולם חשבון ודעת, ונאשר יסר בכל מעלותיו הרוקרים והבאים ל"ל

כה

מענה בלדד. ב. המשל עמד עמו. ומשלה ופחד עמו לקחור שם
ועי. כל עדלה שלטתיהו בריותיו. המשל ואיפ אין פחד, אין משלה לכי ידרו
לבין כבודו, וכלל המשל אותו על עמו לפנן שמשלהו. והמשל והוא מלך
הכבוד לכן הנשמה ונחל כ"ל ומשנן משלו בעולם ל' המשפטים לגבורים. ועתה
בלדד

ומשלים
עלה שלום
עליהם

מעלה איזב. ג. ותשיבה לחכ. [ואיזה אוזן מרוחמים ומעין] ד. ונשמה מי עמה
ומי לא ידע כאלה
ועל בחלקיך נשמאים כלתי נושאים כי הגדרת מלאים כמשלה. לא
ה. הרפאים יחולו. לשון חיל וחלחלה [ביאור ריגון עמשטן] ושוכנהם אינני הימים
יקנה יחולו מתחתיהם
כלשון אינך הרפאים והם האנשים לוגרי לשון על פני הים, אז אינני הימים. אינך
שהם חגיל לב ולא יראו יפני מים כבולתם אשפכם. אם יבא בגן אורך תחתיהם
עד אשר שפכו מים קבמה, הנה הם יחולו לאור ויחתרו לעלות אל הבשה. ותלם
בגה. לולי. שנבנע האדם עד שהרפאים יעלו ויכסו אור פני האדם הינו אינך הרגלים עם
הים נפלו מעניהם. אם לא שהנפה, הכבד האדם על הרפאים, וגם לולי זה: ז
עמרים שאול עדו להיה השאול עדים עד כל אשר בלתי מעשה, ולא יאסר מי לכל
ביאורים אמה: ז עדה נפשן על תהו. הבט עד בקשתיה לפנן (יפני שבקשה הנאות)
אין הרוח מעמן. כפי הנדיק, לנדבי בני אדם. לכן תבל אינני תבו. כאלו לא
עמדו לשמה. לפי שאינני מושבה. כשאור חלקי האדם תעלה אדם על בלימה. כמו
עמדו לבלים (תלים לח) לשון חמיה ובלהר [מיינד אינגיהמעד ביאשטן] (שאול
הוא יתעלה מושבה בדרכה רחו לבל תפל. ינקב כמה ראה אם לא תיה הוא מה
מעמן רחו המעלה לא יתאור ישבתה בני אדם עלי ובל אם יעובנה ולא יחוינה)
ברעד אחר יאמרו לה. ובחלון ל"ט אור אורו אין העולם מתקיים אלא בזכות
משה ואהרן שפעל ואתנו מה ובשבה תעלה אדם על בלימה. אור אבוב אין העולם
מתקיים אלא בזכות מ. משה ואהרן עליו כאלו אינו

אינו

בלתי בעצמו רבים מאנשי מדינתו. שגם עלומות לעלה. בחיאים גדולים שם
בחיאי גדולי מלה. אך הם נחים יתר. והזקים ומבינים. לאור השכל. עד שאוהב
ארוך. לפי שנו הם. ומאיר ביאור החכם השלם שהרר יוסף נבונים גל
ואיתון בכים בעשיהם כמלאכי מעלה) ודע מי מהם לא ידע אורמז אור משנה ל גדולי
ומעלות סודות לאשר יבנו בהם. ובכיר שהעבה שגם בין ותשמון בעולם אשכן מעלה. כמו
גם גדול ונמון שם תהי הכל כמשפט והכל בדין. כי לא יפול מאנו בם ברכה
בעורה בלתי סדר נכון. וכל יבין בינה מלפני ה' (ואיתן תאור שאתם בדיקים
יכבה אונגל עדי אל: ה' הן עד ירח (הוסר הירח כמו לא עמה עלו שמל
(איוב כ"ה) לאון הטבעה והמרה) ולא אמל [שמים] כמו כמלו נמי (איוב ק"ט
אז שהוא לשון עד כשאמרו וכל כמשו עד ירח נגמר יעלה שלא ישהיל מלו
אמנון בדיקי שהוא אמלו) וכן שאר הכוכבים לא נכו בעיניו. אנך יפ"ל כי אונגל
רמה (המשל ובדיקי בין לעולם. כי לולא כן אין הטעמו סובלות שכל גדולים
הרבים אין מספר לגמה. יהי לשרטו ההנהגה. אב"ב גם התחתונים כמשפט
נתון. כי משפט אותה. לבחינו ה'. וכמו שאור הגדול יגיע ויאיר אות כל פנים
עולם כבה לא תגלה ברמה משפטו. לבחינו בדיקי אות כל בחינתו. וגם
משפטיך כמו נחלה כי אם בחיאי עליונים לא יבינו איך יבין
אונגל רמה וכן אמר תעלה ❊

אם הן. אם תבקש עמה לירח. ולא יאמל לא תעלה. שיהיר גבורה לה' שיהיר בך ובמאר

שני מאורים אלה נראים בעצם. ובראו כן עמלו על כמה שהיו לו לאור בבלתי
אם היו בעצמו בכח ההמשך כאשר בדשתי אני. אבן בעבור הענין שאינן לעולם
נגוף ונהפכה. אבל בעבור הבדיקים. המשיך עלמם כנגד אל. ואין להם מאור
מעצמו. אבל נחשבים בעצמם. כלא היו כאשר ואתנו מה. וחלנו המלה ברוך
בחנות לשתי מלות. כולל כתום כל-מה: ה' בדבר. כמו נעשר וכן מי בדבר מים
(משלי ל"ג) הנו ה' נעשר מים בעבו. ולא נשאר מן תחתם. לשמלך מדי מלה
בשמלך מים רבים: ט מאתו ה' כמו. כמו ומאתו אות הבית (מלכים א' ו') [מדי מעל]
פני כמו המה המשמים. אשר יכנו כמו ה' ברא. לשון פרישה. ושמות. והנה
ופשטו בעצם המשמות - פרש מעניים. תחת פני הרקיע (המשמים מים על כל פני)
המשבר. חוץ חוץ על פני מים (איוב ל"ז) כאשר הטבע נתנו:
שיכסו מים אות הקשה. אך הנו ה' הנוים ומפלים אותם. והסיבה מן הגלה
עד מן תכליתו. אור עד חשך [בין שום ליכל בשמש ביום הקיטרים פרי נעשל]
יצא מעודי השמים ירגלו. חלושים אז שבורים כמו ומליה לתרפה (ישעיה נ"ט)
שלון יתקנו לשבר: והמה הכוכבים סרני השמים המאירים. הגבולים. המסמרות
מעוגים. יראו. מעודי השמים. ותהמה [מתמהמה] מיד. ומאותן שמאירים] כמו ותהמו
תהמו (חבקוק ג') כאשר עשרו שמאמרו יתברך. כי בלבנה ומעשרים לפר לעולם:
יב בכחו הגדר הים. הגדר [מקום] מינעלו כמו תקני אדן (תלים ל"ה) כחו נראה בבריאתו
הים. ובשמו גלו (ומעוברים המלבנים הים להתיחס ולעשות ולבריאים כדרך נולד כמאר

שהים לבדים ומתמלאים ומתמלאים בשקלו. ומקבלים בלתי המלאים ומיסה לאורם בדרכים אותם ויקבלו מים שיקבלו האדם

כי מעמדם הרוח. בתוך ובתוך ובכלים

ולא לגית אל מלה. ולא יבנו אל תחתם. ומעלה אל מלה. ולא יבנו אל תחתם. ומלמעלה אל מלה. ולא יבנו אל תחתם. ומלמעלה אל מלה. ולא יבנו אל תחתם. ומלמ

כמעט לאותנו התלבה. אחר רחב. [ד' וואנדן גאן שטולצן] אשר שגו היה תולים
עובדים, אשר, יחתם, לבל ידעמו. עם תכל, ארצו. והמיב ידו להיה, הפסל
כאלו יתעל היה בראשותו שהוא גבוה מגבוה מן הארץ: יג ברוחו שמים שפרה
לשון ימי כמו אחרי שפי (פרוטוטיפ). על ידי הרוח ישפך אות השמים כלהרוח
ונשב. יפיר אות הענינים ונראה מאחר הרוע. חלו ידו [בייגר הונד בשריטן]
נתם בריח. הוא כבבאו בשביל הנכבד בעורל. ונעשה אותם שלון הויתו מן
הנטורים והשאריה החדוש אשר יחקבו ויתלבו. ויתלבו לבבי אל. אולם
חשב כעשה גדולי חנוכי לב. האשורים שהוא כובש, באותו הולך מובב אשר
תעולם לו והלך בשפל המדרגה. ונחל אותו נתם בריח. כי הוא נעשה בחרי
ארמון. וגם יש לו כשותו רשע גויה ונגב. ובנתם מלפנים מאחר תנועתו. וגם
ברוח יבדה: יד ומה שפן בבר. בבר מעט לפי ענינו. [וואס פיר ליינגנינט]
נעשה בו. [ווירד אזו בייא גהערט] אוך גדולות הם ורעם על גבוהתו מי
ישבון. וישם עליהם לב. להתבונן כה גבוהתו: טו והיות נשבאו מלפנו כשה
אז נבחרו הרשעים בזה לעשות הנקמות שבלב ל
השיב איום לעמם. אז תעיר נוקם עמי. אגדות הי. כה אמרתי והוד
פחדו. יתי נוקם אני אעשה לתקותה האמון ומעמות. אמם אין זה
לעבר להועל לך. אוך נפשך הוא. אחרי שהוא כה רם ומתנשא. לא יראה בן
כל בני חולך. הזה השפלים ושבו מלה אשר בעפר יסודתם: טו
כז

ל"ה שהאל
לו. הים. אלה
לפניהם

חלו. לא לא
נראה אור
ת דפקדת
אמים

וגם הוא
בבר נהרו
על ראיון
ראים שלא
יכולו ולהל
כאלים.

כ הטבר
שלו בבר
נהרו מאד
ועל הים
הויתי מתקבר
מבדר גיונו
כ שתי אמ
לבו על הבקרים התרחים אשר שם הבריאו לה' ועיני הארם שראו מלפנו ולא עשתי מעשיהם

כז.

הוספת אמרי איוב. ו. לו יחרוץ לשון חיפה (בגיטין מ"ט ע"ב ובעמ"ק
איך מיינת איזהו אמיתן ניכר בשעת מות אדם
אויס לעמטערן) לאמר הטיתי ומרוב טובה; ז יהי כסלו אויבי יהיה
נתשב כרשע, ותקוותי יהי' נחשב כעול. ח כי יבצר [בראש מי גינט]
כמו שנתן בצר (שמות ט"ו) מל מרשו גל כמו ונגל"ה אות הגויים (תהלים ג') [אויס
רוטטן] נפשי נשמתי; ט אם על שרי יתצב, היכל המלך להתצב. יו אם יחל לקיים
אל אלהים בכל עת שיורדם ולמשוך על שונאתי; יא אורה. לשון השלם.
כמו ירה בשם (שמות ט"ו) (אבקע"ה (שיושיק אתכם ושתקו ביד"ל ליסרכם)
אשר עם שמי, לא אחבר בריתי. כי הוא יגרש תקותי; יב הן אתם כולכם תיתם
כמו יחרים הוא יתם ושמו ולמה זה הכל תתבלו, אתם, להיות הלשים וחנפים
יג עריצים אחריים; יד אם ירבו בני. אלא לא ירבו בני כי לבוא לימי
חרם; טו ושריטיו (אשר ישארו מן החרם) יקבו ומשכם מטה ביתם אל בוותם
כשמיו לקבר (לקבר) ואלמנותיהם לא תבכינם עליהם. כי שמחו לאותם בעבור
שראו בם תחלואי ישראל והי' נפש כלעת, מתי, שמעתם מן הרלים; יז
ובחנר [ווייל לייפ הויפן]; יז יכין. הנה הכתי, לאדון שבטיך ולבוש ויהי אבן
לפני הנבוך; יח כעש [ווי' שמעץ ווערט] נבנוכד. כשומר העובד על המאור,
ומלה לו סוכת שומר; יט עשיר ישכב בעוד שכיבתו היה עשיר
וכאשר

ידעתם לא
יחקנו לב
כי לא הטיתי
תמיד מרוב טוב
לאדון אלפיני
ואדון אלים
אויבן גאוט שאר
ביין ומתקוה.
אמיב כלה
כי מה תקות
הנשל הבוגד
לאמר שלא
לדעת שלא
אשמעו מה
שמעתם מלשון
בתחלואי
ישראל יקרא

ומשי. יגיע יפקיע עצו ועשה אינו: כ תשגחו [וודרט אויך איבר ניין] מיס
שטפים הבאים על הושו. גנבתו [וודרט אויך וועג עמון] סופה. [מאיס אין
גווטרן] לא ישאהו רוח נדים אלא ואינו. ומעדרהו-כמו ויסעדהו: כב
ושלך המשליך עלו אות הרעה. ויבא בברוח יברח. כל מה שהי במו יברח
ויפן לצור כל טובו יעוקר ויברח מתחת ידו: כג ישפוך הכתוב כלל כמו
יפנו עליך כפים (איוב ז') ושחק כמשרקו ויתרקו מן (איוב כ[ז]) ב
אנשי מקומו ישרקו עליו.

גם כל אלה. התוקע עפרו בעבותו לאור עבות ואור תוא. ורוצה החוקע
בחרטים מאבדי חנם, ואור, כי מה, תעוה תנלה בעולם הבא. הלא
על אלוה נפשו. ולא ישאל אלהים בעדנה בעוה בעדתה. ומי יתן שתשוב
מוב ה' שמה תראה. כי לא מרבתי אמרי פי. והן אתם כאבריכם. הגיתם
משפט הנכון מאותו יתברך. ואב לזה גם הכל תהכלו. בהיותכם תפים שמפ
אמתם גם חלק אדם רשע וגו') אך אם אשר אגיד אליו, אותו אושיע. איין לו
מוקש ומבוא, לאנוש ברכו לו במשפטיו הישרים, ואמר שהאדם יכול להשיג
תכליות הבבריאה שאותם שהם נכבדים מבוארים. אך לתכונות האלהים. שהיו בלתי
לה ותכליות אין לו תפש מחמת איך יהיה עולמו. ובמינים שנשיגנו. והיו בדרך
שיפה. נשאותינו מרבלו בלי אז יחול משפטו עלינו. אבל בעולם הזה שאנחנו
אסורים בעבותים. אין בדרך ומשפט. כי איך יתכן שישפוט משפט מעולם
כאשר

כמה בלחלה הבבריאה העמת והשנים ודרך לפניהם כל תהלוכותיו מאות היות
עת היום הזה כולם. שחרם ולחרים לו עלינו ולא עלינו ומי כמל מעמו יגל אלון לחלינו
שהאל עיתה שמחתם לדמות בדרכם לאור

ויהי בימים נבוך הי' נשמים ינלאל בי בתחלה, האמין כי הכל על אדמת הבין
ובדברו בעסק הבאל שוב שנה אחת מעתו. באין משנה ותלבין בעלם הבה. אין ובל נעלם
ובאחרית הולך בעולם. גם הלו ראה כי דינו הלם בנחות ל ירכב איש לשלם לו כרחם בעולם הבה.

כי האדם אופה לו האדם לו. שלם

כאשר אין חזה באשתו לו, ולו יבוא כן מלפני לפני אותו. אנוש איש
תשנה עליו חלילה ורבוזו יתעלה: כי זה יתקיים בהנפש הרבה, ולחכמה אשר יבלה
אין לחם לב ולו יבלה שאין חבואה לחם ויתקרו אחרים

כח.

נאום

משך מאמרו. א. ויבוא [בין הדר שפרינע] יגון [בשאר איזה עם שעלבן] כמו
מנוסים אולו ונהב ולבנון שנוך שבעתים (תל' ב) ב: יגיע [ווירה הדר גמנן]
ואבן נחשה [בשם נפסדר עדל] יבוא לאון התכה כמו ויבינים לפני ה'
(יהושע ג') האומן יתיכון: גלגל שם ה' לתשוק, שיבואו אור, ולכל תכליתו
[פולגאונג] כמו תכליתו שנעה [תל' נלם] השמש חוגר מנוי ולכל תכלה
אבן אפל [בשם שיבדר שטוק] אור שהבדר מוסב על השם הנכבד לכל
תכליתו שבדר האל חוגר מנוים אפל. לומר מנוים מובן כאבן טגנך להיות האורים
טגנך כמו) ד פלן נחל ומשם גר (הנחל פלן ועלה על האנשים הגרים סביב
לו) הנשבתים מן הגל, עד שהגדרים ושבולי בני ארם ישבתו (ואין נגד מנוים
אופה הוא) גלו ומעטו ויחסרו כמו בלחם ומעות תגור (בראש') (איחר כמו
ומנוים ישובו ויחסרו) מונים נמו [שיסקן פלן ומשו מעלין ווינדר אבן] ונים תכלה
לבעבים ומעדים): ה אולם. ויש אולם מנוים יבוא לתם לעלה על שטיחה
ותחתיו הפק כמו אש [מונעבול עדר]: ו מנוים ספיר אבניה. ויש אולם
שחונרי האדמה ומביאים משם ספיר ומפרחות נהב: ז נתיב. מן הנתיב
לא

ז אל גלו שיגל ויחסרו מאנוש מכח אנוש, נגע לדרך אחר שהאדם יקשה. לבם תעלה אחרת
והסיבות והדעתות [ברבותם] וכן יש לומר פלן נחל ומשם גר בעבור הגרים הנחל נמשך ובעבר לדרך
אחר עד שיגיעו [illegible]

לו מצאו עוד אשר גם עוף לו פרח עליו, ולו שמלתו, לו ראותהו עין איה [בעד
גייער] ח לו הבריחהו בני אחל, כלומר כל חיתו יער. לו ברכו על הענף
ההוא, שחל לשון נאוה כמו בשם אנשי. ומשלים אנשי אחל היו. לכן שהחיה
רוחה נפה עליה, לו עדה - עבר כמו ועדה בתר (משלי ל"ה) הלא ועבירבעה
ט בחלומה שלח - האנשים החוזר ישר, הפך שורש הרים [אדר גרויבן ביום
בעריגע אויף] לחזור מה שתחתיהם. בגדולות יאורים מלרים ובנים שבו
יאורים - אל המלרים המשוכים ליאורים. הנה בונה אותם בנרי מים וכליך
ראתה עין יצאו תחתם כליך הנטען בשורש: יא מבכי נהרות חבש, לקשור
חבש [וועהרט ער] מבכי נהרות [בייא שטרעמען וואסער] ומבכי לשון כבי. ר"ל
כדבונו ימנע אות הנהרות מלהבנות מים אל מקום אחר, כמו מקום הבכי
חבש כמו חובל. והשו לשון כובש ומחבר. ותעלומה התעלומות שבהם יבצאו אור
[בריינגט מ' אויפליכט]: יב ומחשבה מאין תבצר - אוך החכמה אינה תבצר: יד
תהום אמר בעומק התהום איננה: טז לא יתן זהב סגור תחתיה. כי לא ראוי לו
להיות החכמה בעצור הנה: יז לא תעלה לשון מלל [מלאסה] לא תשבח
אך בחכמת אלהים. ולהר [מ' גולד אדר ניפט שמוק פון אויפ] יז לא יערכנה
זהב ונחשת. אין ערך אלה בזהב, ונחשת [מיט ביזנשיין]. יח ראמות
[אראבישן] ופנינים [שמות אבנים טובות] ומשך חכמה טובה היא מפנינים [פערלן]
ומה לשון משך כי הבר היא ומשוך שמו לפרחון יט

יט לא יעבדנה פטרת [טאלפאנים] מדינת כוש: כב אברהם ושרה
אמרו - כולו אברהם ושרה יאמרו, באמצע שמעה, ואין כי כל הברכות
אל אברהם ושרה, אין שמעה בעצים, אבל מן התבה נמצאת שמעה, ה
אין התבה תשמש ותאבד: כג אלקים הבן ברכה, השם כבדו עלמו
הבן ברכה בדרך משל, כי כל הרוצה לעשות דבר חשוב בזריז
להשתדל בדרשתו תחלה איך יעשנו, והואיל ולא מעשה ה' כלם בחכמה
אשר שגם הוא בחכמה בדרש, הנבואה לפניו, והביט בה, טרם ברא ברואו, בעולם
כד כי הוא לעצמו האדם ומיט, איך יבראם ואיך יכונם, תחת כל השמים
יראה, איך יגזרם: כה לעשות רוח משל, לפי מדתה ומזגה שתהא רוח
אחת כפי הרבה, ושים חבן, לפי מדת כל האדם, ונכבה (אין יכלם כבה, השם
יתעלה, עשה רוח משל כובד, ושים חבן ושיעור, לפי מדת הרוח, שלא יכבו עלו
ויעבירו חלק גבולם לצאת על היבשה, אבל מתחת שהרוח כבדה מהם הוא
עומד לעצרם, שלא יכלו לעבור גבולם) כו בעשותו לאטר חלק, גם רמה על שיעור
התבשה, בעשותו לאטר חלק, אתי ומטיר, על פני האדמה, ובדרך לחנוך עלות
לענני ברקים ורעמים, שהם יתהוו מהאדים תשרקים הנפרחים, וינגד
שגם הנבלעים בהמה, יעשה להם מרק, אולם ישיגו ומזון יתעשנו, על אילן שלא
ישיגו, כי לא ישיגו כי בעתים חמוקים: כז אז ראה אותה, בתחלת
הבריאה

לו ידעו עיט אשר גם עוף לו פרח עליו, ולו שדפתי, לו האוחזו עין איה [בעד
גייער] ח לו הבריחהו בני אחל, כלומר כל חיתי יער לו ברכו על הענף
ההוא, שחק לשון גאוה כמו בשם אנשי יחשלים אנשי אחל היו. לפי שהחיה
רוחה גסה עליה, לו עדה - עבר כמו ועדה בעד (משלי קה) רש ועבירבעד
ט בחלומ שלח - האנשים החוזר יבא, הפך מאורש הרים [אמר גרשובקי ביו
בעריגע אופ] לחזור מה שתחתיהם. בגדולות יאורים סלעים וגדרים שבו
יאורים - אל הסלעים המסוכים ליאורים. הוא בונה אותם בגרי מים וכליגר
ראתה עין יבאו תחתם כליגר הנמצא במסורש: יא מבכי נהרות חבש, לקשרים
חבש [ווערטר ערה] מבכי נהרות [בייו שטרעמע וואסערן] ומבכי לשון כבי. רש
כדבונו ימנע אותו הנהרות מלהוציא מים אל מקום נמוך כמו מבכי
חבש כמו חובש. והמוזלשון כובש ומעכב. ותעלומות התעלומות שבהם יוצאו אור
[בירגנ"ט מ אנפ"ל]: יב ומחשכה מאור תוציא. אוך החשכה אינה תוציא: יד
תהום אשר בעומק התהום אינה: טוב לא יתן בהם מגור תחתיה. כי לא ראה לו
להיות החשכה בעצם הנה: יז לא תעלה לשון מעלה [מעלה] לא תעבה
אל הבתים אמיר. ובלעדי [מן גולת אחר ניכר שאוכל פגן אנפ"ל]: יז לא יעמד
בהם ובתכיות. אין עמך אלה בהבה, ובתכיות [מיט מיאוסיגט]: יח האות
[אורמאלן] אולב אנאמ שגבים (שנות אבותיו) ומשך חכמה טובה היא מפנינים [פרלן]
ואמר לשון משך כי הרבה היא ומשוך שמו לגרחון

יט

יט לא ישרצו פטרת [טאלפאנים] מדינת כוש: כב אברהם ושרה
אמרו - כולו אברהם ושרה יאמרו, באמונה שמצו שמה, ואינו כי כל הזרעים
אל אברהם ושרה - אין שמצ בנמצים - אבל מן התכונה נמצאת שמה, ה
אין התכונה תשתה ותאבד: כג אלקים הבן ברכה - השם כבדו עלמו
הבן ברכה בדרך משל, כי כל הרוצה לעשות דבר חשוב נניק
להשתמש בדברתו תחלה איך יעשנו, והואיל וכל מעשה ה' כלם בחכמה
אור שנקרא הוא בה' בדמה - הנבואה לפניו, והבוטח בה' טרם בראו בדרון בעולם
כד כי הוא לעצות האדם יפיט, איך יבראם ואיך יכונם, תחת כל השמים
יראה, איך יגזרם: כה לעשות רוח משקל - לפי מדינה ומדינה משתנה רוח
אחת כפי הדבריה, ומים חבן - לפי מדת כל האדם, יגזרבה (אין יכלם בזה השם
יתעלה, עשה רוח משקל בדבר, ומים חבן ומידר - לפי מדת הרוח, שלא יכבדו עליו
ויעבירו חק גבולם - לעצות על הים בשר, אבל מתחת שהרוח כבד מהם הוא
עומד לעברם - שלא יכלו לעבור גבולם) כו בעשותו למטר חק - גם רמה על שיעור
הרעמה, בעשותו למטר חק, אחר ומטיר - על פני האדמה, וברק לחנים עלות
לעני ברקים ורעמים - שהם יתהוו מהאדים השרקים הנפרחים - וינבלו
שנא הנבלים בהמה - יעשה להם ברק, אולם ישיגו ואותם יתעשנו, על אינם שלמים
ישיגו - כי לא ישיגו כי בעתים חזקים: כז אז ראה אותה - בתחלת
הבריאה

לו מצאו עיט אשר גם עוף לו פרח עליו, ולו שמקום לו ראותהו עין איה [בעדר
גייער] ח לו הבריחהו בני אחל כלומר כל חיתו יער לו ברכו על המנוף
ההוא, שחק לשון גאוה כמו בשם אנשי ישמעאל, נשי אחל היו. לכן שהחיה
רוחה גסה עליה. לו עדה - עבר כמו ועבה בגד (משלי ל"ה) הלא ועבירבגד
ט בחלומש שלח - האנשים החוזר ישב. הפך מאורש הרים [עדר גרעוכיי ביו
בעריגע אופ] לחנוך מה שתחתיהם. בגדולות יאורים מלמים וגדרים שבו
יאורים. אז המלמים המשוכים ליאורים. הזר בונה אותם בגרי מים וכליגר
ראתה עינו ישבו תחתם כליגר הנמצא בישראל: יא מבכי הנהרות חבש. לקשים
חבש [ווערטע עדר] מבכי הנהרות [בוי שטרעמע וואסערן] מבכי לשון בכי. ר"ל
כדבונו ישנם אות הנהרות מלהבגיל מים אל מקום מקום כמו מקום המבכי
חבש כמו חובש והמשלשון כובש ומחבר. ותעלומה התעלומות שבהם יבצו אור
[בריגנט דר אנפיר] יב והחרמה מאון תעבור. איך החרמה אנה תעבור יד
הנהר אשר בעומק הנהרות אינה. טז לא יתן בהם מגור תחתיה. כי לא ראה לו
להיות החרמה בעצם הנו. יד לא תעלה לשון מעל [לעמ"ס] לא תשתבח
אך בתחתם אמיר. ובלהל [מיט גוט אחר ניכט שטוק פון אנפר] יז לא יעמדו
בהם ובתכיות. אין עמק אלה בהם, ובכיות [מיט ביאוטיגט] יח ראמות
[אורמאלן] אולב אנאטלגים (שמות אבנים טובות) ומשק תחתה טובה היא מפנינים [פערלן]
ואמר לשון משק. כי הרבה היא ומשוק שמו לרחון

יט

יט לא יעלה עמהם [טאלעראנטס] מדינת כוש: כב אברהם ושרה
אמרו. כולו אברהם ושרה יאמרו. באמונה שמעון שמעה. ואינו כי כל הורדים
אל אברהם ושרה. אין שמעם בשמים. אבל מן התכלה נשמעת שמעה. ר"ל
אין התכלה תשמע ותאבד: כג אלקים הבן ברכה. השם כבדו עולמו
הבן ברכה בדרך משל. כי כל הרוצה לעשות דבר חשוב נזכר
להשתבח בדעתו תחלה איך יעשנו. והואיל ולא עשה ה' כלום בתחלה
אור שנקרא הוא נה' בדמ. הנבראה לפניו. והביט בה, וראה ברוח בעולם
כד כי הוא לעצות האדם ומיט, איך יבראם ואיך יכונם, תחת כל השמים
יראה, איך יגזרם: כה לעשות רוח משקל. לפי מדתה ומניה שתהא רוח
איתה כפי הרכבה, ומים תכן. לפי מדת כל האדם, ונרכבה (אין ילקח כמה השם
יתעלה, עשה רוח משקל כמה, ומים תכן ומידה. לפי מדת הרוח, שלא יכבדו עליו
ויעבירו חק גבולם לצאת על היבשה. אבל מתחת שהרוח כבד מהם הוא
עומד לנתרם. שלא יכלו לעבור גבולם) כו בעשותו למטר חק. גם ראה על שיעור
התכלה, בעשותו למטר חק, אתי ומטיר על פני האדמה. ודרך לחניו ולוחות
לענני ברקים ורעמים. שהם יתהוו מהאדים השרקים הנפרחים. וינצלו
שם הנבלעים בהם. יעשה להם מרק, אולם ישיבו ואולם יתעשנו, על איזה שלא
ישיבו. כי לא ישיבו כי בעתים חזויים: כז אז הלה אותה. בתחלת

הקריאה, ויפרש כולו ספרה אחת לאחת. כעין המפר כפי לבל יתפה
בספרו. הכונה לבני עולם, וגם חנוכה הוא בלשון חנוכה, ולא כן בני עולם.
תשיב לו יבוא, עתה סופה, ונלך גבולה: כח ושוב לאורך, הלא, אין לאורך כי
לירוא לפני בלשון והיתה תשיב עמו, ואותו היא החכמה שיבור לו האדם
כי לעולם לא יכול לבוא אל הכלות אחרי החכמה ❖

• כט •

תוספת איוב .ב. כיחי נגש כלבנון שמחשה ארה כל חיל, כבה
התחשו הנלחות ואשרי ונגש, ג בחלו בהאירו כי,
הלכן שחר (ישעי' יד) לאחוז אולם חשק אינו כמהיה חשק ונגש בעולם
תשב הלחתי בשמחתו אות: ד כיי חתקי יי הנעתחתי בסוד אלוה [ביאור גאיטרס
גהיינרס] היה על אהלי, ותולו האלוקיות בסוד מוסר מאות ה: ה סביבתי נערי
משרתי, ו הלוכי כי תלי [מיינ טריט] בחמה כי בחמאה, ונגר הסלע התנך
יצוק יצוב עמי פלג שמן יצוק כי ויצקתי על חומן (שמו קיט) לגור לתאוות
לפי היה לי ז בנעורתי שעדי עלי נחתי תגלה גבוה מיכנתי כבסאו לשפתי
עליו ענני הסיר במעוף גבוה שברחובות נריה: ח ונחבאו [פערשטעקן איך]
כי הנה הוא נחבא (שמו"א יא) בישעיה [ביאור אולטר] נגו עמו עלבו בלהיה
אלפנו, ובלך ישמו על פיהם בעבור כבודי: ט נגיעים כי פגעיה

ויכן

תרגום
הקורא לאל
החרפן

התרחקתי
בחלב שמן
מן שמרה

וכן תהי לגיר (שמות כ״ה): יא כי אמן אבר שמעה שמעי, ותאירנה
[בייטש מיק זליג] ותעירנה תביר על מיטר אחי: יב ברכת אבר
מי שהי אבר, ומק, ומטה יבו, הייתי תומך לו, ומי יתן שתהי על ברכתו שבתך
אז, אדנן הייתי הסבה שתחל ותעלו. יד נבון לבשתי בדרך היתה אלמנה
ולבשני והיה תקאמרתו. טעמו, כתמיד בולן ומרגמן ונגנן [איין הייטרשאפט
הוטן] כן היתה משלטי ומנהגי נאוה. בעיני חזוי: טו עינים תינים היתי
לעור, וכבגד לפסח: יז ורב לא ידעתי הרבה שלא ידעתי אחרהו. ח
חנתיו ובשתי היטיב טרם שגרתיו: יז מתלצות [פאלקלעכן] ומשנו מתוק
שנו הולאתי ומשלחתי, אתו אשר טרם: יח ואמר בחשבתי עם נא
[ביט מיר נעמן] כלומר עם שלום מיתי אמור: יט שרשי הקנה - מוסב לה
שלמלה. על מי יתנו כתבי נא, בעוד שהיה שרשי הקנה [גינג אונד]
כ ונשתי ואיתני תחלינך תמיד בתי. לטובה [בעסערט מיק] כא ויהו
ויחרו כמו ויהלו לנים אבר (יחזקאל ג) ומאו לשון בזיה. יתבזה לו עלתי
אות אשר אילך: כב לא שנו, לא יחלקו ומיחו, ועליהם נטפה מתי: כג
ויחלו, ויכפו, כמו על מטר הפרו [שפאנרן] לולגים כמו יוחג ומלוגים כד אשתך
אולי שאונו שותך שהפ. לא יאמינו להתגדל בי [גיגד ניכט גלויבן מיר ריכד
ווארטן] ואור הפך כלומר חם ברוך ויפה תארי לא יפלון. לא הגיעו לתשובה
לעיק

לדיק לו [נכטי מי גרינע גהאלטן] כה אבתר מרכם. אם אין בהרתי הטאם
להם והאיתי על אודותם השיבון בראש כלם, והיו מתדמים עם ישראל כולו
נחמתם ומעשה אשר אבלים ינחם ::

ל.

א. ועתה נבקש ו יום שיתה לנו רעה, לשית, להעשירם עם כלם
בזון: ב גם כם ידיהם. רבשם וכם ידיהם לזה ו. לו שאתי
לבי עליהם, עליהם אבד כלי. הנוים, לו הושיעו עמי בזרעם ובזרעותם
אובד בהם: ג בחסר [מאר הנעשה] ובכל [מאר ראשם] ישבו גלות ובבר
העודים. הרוגים וכן הרגו הרגנום, על לשון ריפה ערגו. גם לפליטים
רגים ארץ גיה מגם אמר שוגה ומשולה [פסר באורבן אורב עלעגד] ד
הנלקים הלוקים כמו ונלקים מלוות (דברי ל"ג) מלות [עמלען] עשבים
הרעים. שלא יצמחו כמו בארץ ישה. וכמו ארץ מלחה (ירמי' ט') על שים
אות ביאר ביאר] כמו אחר השיחים (בראשי' ק"ו) ואחר רקמים. ה
[ווערגלעטר ווארגלעל] כמו גחלי רתמי (תלי' ק"כ) לחמם מאכלם: ה מגגו
כמו בלשון המם אבדים בגו. ולא שלף ינגו מגנה (ייר' ק) מגרב עיר
יגורשו בעבור עניות נושיהם. יריעו עליהם כראותם אותם כאשר יריעו
על גנב לכי שלוד ולא שלמו: ז בעדל נחלים בבוץ כמו

העלה

תפלה כעלה נבל תפרח (איוב יד) . או לשון עריץ . [און ביז גרויזאם בעכט
לחלו ונחתו לשבט . וכן בחורי עקב [אין איא לעכר] ובפיה [שטיק ריצלן
כמו ובתפיה עד (ירמיה ב) : ז בין שיחים [צווישן ביז ביסר] ינהמו . יצרו
כמו הנהר הבא (מלכים ט) תחת חרול [בייסטלכן] כמו כי פני החולים (משלי ט)
יוקמתו . יחברו כמו ונקמתו עליביה יצרב (ישעיה ב) : ח גם בנו בלי שם
בלהב [לאוג לויטע] נכאו נפלו לשון נכה שפלים הם באיזן ט לשון . אלה
שתון . [איין שלאפן] ' תעבונו [האבן איין גרייל אן מיר] לא חשבו .
[באהנן ניכט] יא יתכ יתר נשתי . פתח [האט אויס גשלאפן] ' ושני
לשון שני . ורמן כמו שתג וכן רמן שתקה (ישעיה לו ד) הלא שני יראו ולא בושו
יקון ואלו טרם זה היו חוחים הכסה ברמן לבלתי לבבך אפני יראותי . שלחו
שלחו מעליהם : יב עלימן הריחה [בלוהזרך יגמתב] כמו הרי הריחם שבלים
הנטעים והנטעים יגוזו על ימין ללגן וכן נעריו הנלעגים הנטעים אברוחים באלון
נוסע . רגלו שלחו כמו שלח ומגיעים (בה ב לבו) רגלי שמו רגלים וחוחים על גוים
מהלכי שיברתי רגלי . או רגלי שלחו . [אחרן יגלי הלה . כל אנשי שלומי . ומשלו
עלי . [ריכט מיר אין וועג גמאכט] אחרתי אויבים האויב שהיו רוגים להביאו לי
היתה השאלה נחה לפי : יג נתשו לשון הריסה ונתלב . לא הבאתי לי נתיב
להמלט . הנתי יומת הנתיבי יומלו . שבל לפי הבחיתני . לא עובר לשון נגיד
אין בריבים לעבר לפי בהבטיחי : יד כפרל רחם יאמרו [ווי זו ווייטע ווערן
הבאו עלי תחת שנאה תחת אנשי חשק אחרי התגלגלו לבוא עלי שלו

שלא אשמט והיא טו׳. ההקב׳ על מעל הָפְקֵד תִּרְבּוּן הכהלה כרוח הקדש
לדברים הללו. כבה תקבה לנביאתי [מיינע פרעדיגער] כמו רוח נבואה
(תלים נ״א) ובשם ועל הצורה בכה דברה ישועתי ואינה: יז תשמיע קולי
[גיסט דיך מיינע גדלי איבר מיר אויס] ותחנוני ומי מנין תקשיבון ומי מנין יז
עצמי נגד [בורק צוהרט] כמו בנוי לכם כל מין (שמואל א״ו). ומרגלי יודעים
אל הגדים הרוקנים. יקראו עורקים כלומר היסורים הרודפים אותם אל הגלגלים
הם לא ישכבו ולא יקומו: יח. ברב כח הנגדים יתקף ישתנה עדרי שהוא לבולם
כמו ויתקפם שאול (שמואל ב״ו) כפי כחנתי כמיום הקרבתם האדר
ומרבה לגורלי כל מאדרון גלמי הנגדים. יט הורגי השרגי לאון יהי כיום
ואתמול ואתבונה כמקום ומקום: כב תקבלני [מיינע מיך הין פרעדן] ותמלטני
תושיע [נעדר שטרעבטס מיך ווידרפרייגלק], כג תשיבני לאחור ובמה מועד ובמה
מועד שהוא הבר המתרב לכל חי: כד בעי. בקבר לשון לא. המצה (מיכה א״)
הבר תהו בגלל שמה. לא ושלח הקדש יבוא ליסר אותם כמיום יקומו מיסוריים
אם בפעם אחר כמו וקבר שניהם מי יודע (מל״א ב״ב) הלא אם ישלח להם
הקדש אינו המיתם להם תשובה לאותם הנכאבים: אולם שוב לשון יַעֲנֶה
המשוטו ונענו בהשחתם בקבר הלא לא יכאבו שם: כה אם לא בכתב
כלומר לא אבה ונענה כמו בעבר שאנו חי. בעוד שאנו מרגיש נשמה יום הקבוץ
עצה. בשעה וכן בדברי הקדש לא יתלוש מקום עצמות כמו מעי תחתון חומאו
ולא בשו. לא עצמו מתנחמים. ומשון ומי מנין [הוט מיך אבר פולק ביי עלנגאר ביי]
.כח.

כח ועוד הלכתי שחור הלכתי בלי חמה שעשתני שחור כט עורי אלי הלחם
ועלתי חרה פני בארצי אין חרב יפה חמישה אשתין .

וספר אוהב כל הבלחמה נפרד ויתעוללו עמהם כי נפשם עלו מבני נאנן
ועריק לפני ריעיו כל יושר מהלכו ותוף לבו . ואיך נתן ביושר ענן
כל אדם ואין בו ישרת מאומה . כפל אשר השיגהו ומיו כשור לעלה
ודבר לשון עוקי . שנגוע בו דבר כלעל . וגם מחק לבבו כהתגאות . לא הישיב
לותוף ולאולמים ולא תפק יד עני ואבון ומם לבה הטמן בברו כסיפהבאים

לא

ב . ומה חלק . (חלק לי אלוה ממעל בעבור בנותיהם) ומה נחלת שדי . הי לי תחתי נה
מרומים : ג הלא איד (כבה . שהמיעני ראוי היה) לעולתלה . ונכר לעולה
ונכר עמרמלל (ראוים היו) לפעלי און : ד ותחת לשון חושה . ותמהר כמו חלתי
ולא התמהמהתי (תל' ניט) לא שהרה רגלי לדרוך על דבר מרשה . ולא מהלכי נמל
מאומה רע : ה מאזן כמו מאזנה : ז מאחרון יעקבו הרשעים : ט נפש לשון
פתי : י תטחן אשתי לאחר . תעשה לאחר לתשמיש ולבועלה . כמו עמי עניים
תטחון (ישע' ג') שפרשו (תכבתיהן) ותבשו . ועלי יכרעון אחרים לבשרם :
יד ומה אעשה . אמרתי לנפשי איך אמיתם רבת עבדי . ואמתי ברבקת עבדי מה
אעשה כי יקום אל ויפקד עלי לאחר הדין מה אשיב אליו עד הלא בבטן
ובמו

כי מה חלק
לי . מעל
על הארץ
בעלוהים כל
יגיעתו אבותיו
ל

ונכר
לשון אם יהיה
לזה הלא אי
בדי רואי
אסור לקרות
דין כמו כי
לדרך אמרים

וכמו כן אמרתי בבטן אמי כבר גם אותי עשה ל בבטן אמי, ויצרני [הוא
איהן בעריסה] ברחם על תקונו ועמן אתבר: יח גדולים היה גדלו על עמי כאלו
היינו אבינו, גדולים גדלו מאד כמו הרים גבוהים (ירמי' ל) ובבטן אמי, כבר
בקשתי ברחם אמי, אוחבה, אוחבה ואתקבלה בטובה בזמנה: כא כי אראה בשמי
אמרתי אלה שהיינו חולה עמו ובחלי. בשמי לעשות לי מה שיעלה: כב
ושמתה [פירש בעל אבן עזרא] ומעתי הלא גם יבוא מרוע, מגנו [הגנה]
כג ומשמתי מעמל [פירש בעל אבן עזרא] כי לא אוכל לסבול עשות עבודה אחרת:
כד כולו תעלה, ולכתם [בדם גואלי לעמם]: כו כי אל יאיר לעור מאיר
היינו הולך תמיד באור ובלחתו ומרח יגיר לעור הלבנה בעולמה הולך
כמאור הולך ואור כירח יגיר ומאיר: כז ויבא לעין כמתי נפש
לבי על גבה בסתר והרימותי אותם שמי בעבורו לשבח אותו ה הנותן לי
כח לעשות חיל בכל בעבר, ותעזרתני לבי במאמרה לי לגאול
לב ויעקב [בעלה - בעולה: לא מתי אהלי, ארשי אהלי, הוא שונאים ואהבה
הראשון, ואמרו מי יתן אותו בחיי, אינך כשנאל אותו בשרו לו נשבעה ושנאה
שנאתו בו. לב בחבי בסתרי לד כי אמרתן [בשם איך העשיר גדול
השבן [בעל אבן עזרא] יחתני לשמן אחתם, לו שמרו לבי להמון רבה, ולא מה אהיה
ברגלי עשיתי ולו הטיתי מנגי, אינך כשעשו לעמי המון רבי ובנו משפחות
כלומר לו פניהם שבאונים בני משפחתי ואתבהל מפניהם.

ואמרתי

שנדרש לשון נקבה לו אינו יכול שם אלו אינו כמה חולה לו אשתו לבי עליה
לה תני כמו והקויתי תי [ביחוגיל ל] [ביו אנגיבן אור מדרש] יעקב ולבן
ויקרא כשר מדבר יוסף כתב שיש ריבי (אוש ריבה האמונים לכתוב מבדרי
רשות בין הארשים והמדרכים לפני הדיינים יכתב גם יוסף ויבוטו
שמה יד ריבה כלב הוכרי האמונים לו אשרון הספר הנה לשון דרך לאות לבעל
אותבנו אשרון ויהי מאה על כתרות: לז יוסף בן שבע אמידון לבעל
הריב הכתב יוסף (לא תשא מחלה) להבטיח על יוסף והבטיחנו בה. תשב ואתם
כמו נגיב כלך ושר אופה אותו הוא לח, אם על אשתו תנשן התנשן על ומשלו
אשתו בחרם לחנות שנשן כי לאהבתה נעבן בה כבים, ואם יתר הלוה
לויהי הרכב] הנוף הנוסף אחרישה לב אם אכלתי כה התשן אז
יבין לאשר אכלתי תנבתה לו כסף ולו מחיר אוך בעלה ונפש בעלה
הסובבים בה, הכתב כמו הראבתי ובן עמה עשה (ירמי טו) ולהעל ביום
לרבק בעד אנשי לוטש גוזרי אמרכל] מ תחתי תמה יהי עדשי יצא חוח-
[ביסטלע] ותחתי שמרה בעשה [מולב גוויקס] נמו ויעשה בעשים (ישע' ה)

לב.

מענה איהוא א ושבתי סיון לב שבתי משוש ואיבה בין מדות אחב
כי בדין הוא כאשר הל יאו בעוהו עוד בעבר האיתן
בעיני

כי הוא עומד על עצמו ומעשה אות לבו לאור כי בדרך הוא ובאמת הם שהוא ירגיל
בעיניו אבל באמת הם עצמם רשע הוא: ב הבני, משיגל הדעת שהיה אבינו
בן הנעלם בקראתו קב"ה בלשון מלכה ואמר אחי אברהם שם נאמר אות
בן אחיו וגו', ומשקחות רש"י יתכן, שיחסו הכתוב, למשפחות אברהם, שהי'
נעדר אברהם כי רש ונשאר היה וכן נקרא אברהם על שם אבהון גוים, אלא
הי' רש ומתנשא ותפש הכתוב שם כמדת בלשון נכר ונעלה: ג וישיאו
אות איוב לא מצאו מענה כי להרשיעו אות איוב: ד חכה - התעכבה: ו אחלקי
ההובר איך נמשיטל מחות, [פון בי בוויגן] נעי [מיינע נעמען]: ז רוח [בעת
גייסט] ונשמת שדי תבינם - בא"ד כולו נשמה בהיר תבונה להבינם: ט ולא
בנים יבינו משפט ולא הראשון מושך עצמו ואחר עמו: יא הוחלתי כמו
ויחל (בראשית) נפתיו לדברים, אמר הייתי מאזין, כמו האזינו השמים
הטיתי אזני, או לשון מאמין רגיתי לשון ד"ר כמה תגיעו בתבונתכם, עד
תחנון [בעד איזה טעפטן] מלין אתם: יב ומדברים, ומליצים אתכם, או לשון
בחור, כמו האזינו עמי (בדברים לב), התבוננתי על דבריכם יג פן תאמרו
מצאנו חכמה ה' נדף באיש ראשון שהוא רשע יפל, כי לא ידפנו, ולא ידוע
משפטו, כי לא איש הוא, שבמעוה יהדפנו בלא איבה, אין אות החכמה
התבונה כמו הגלה ידיעה ופלאי מעשה תבונתו כה, כי אין לכם לפניו
יגל

באמרכם אין אלוה מדת הוא בי שמר בעפר ובקרקע תחת ביני

ומשאל ולהשיבו תשובה אחרת: יד ולא ערך אל מלך לא ערך מלחמה לנגדו
להיות אין המשיב, ולא כן לא כאורחים השבתי לו: טו חתן [גינוס פרינצעס]
ושרתיו. הנסרו מהם מלך יז והחלתי וכאשר חכיתי [בא איך אם גאטס/רט] כי מצות
לא יעברו: יח מלתי כי מלאתי כי כבה אנכי מלא משלן עד שרוח בתוך הנוקבות
[דעם טאגס איך] רוחי בה בקרבי יתר והנוקבות לחריבל (ישעי' ק"ט): יט בתוך
בין כתרים לא נפתח והחל סתום בכלו. שהאור תופס בתוך הכל. כאובות מצרות
כאותם מן שאובות תבשים יבקע ארחו נבלעות: כא לא לא אבנה לא אעלים
שמו ולא אסתיר בסתם השם ערך כבלר. כמו ובשם ישראל יכנה (ישעי' מד)
ואמר אלהאו לא אחוסם ארש ולא אשבחנהו בשבח שאין בו. כב
כי לא ידעתי אבנה. כי מעולם לא שמתי על נפשי לעשות מעשה איך
לכתוב אמר השמש כי יראתי כמדע שמבור ואבנה אות הנה ישראל שאני
מיחדן מאשר מיוחד ∴

לג

ג. ושר לבי מתוק ושר לבי. יתישת אמרי. ומתוק שפתי בחר אלו הפיוט
ובה יהיו סדר אמרים ומתוק בחר שפתי אלו. אלה כמו יזכרו: ד חת
מלתי כמוך: ה ערבה לפני [שאר מיך ומאן מיה] הנקבה [שטלי
מיק]. ו כפיך אלה מרכבתי. מן כפי מן ד הכל כמי [מכל וואו מאו]
לילי שנינו ברוחים ומוכים ליל כלור אין עשה כמוך מחזר מעשה ומה
נלחם

כלומר לא יעמוד בדרך אחת בעצה הבורא, ואיך תוכל להבין מעשיו
הרי הוא בעשותו דבר אינו צריך להשתכל עליו ולשנות ברצונו, אבל נמצא
הוא אל איש צריך לחדש בו דברים איך הוא בדעתו יעשה הכל בשלום וטוב
ובתנאים מתוקנים יעשה הכל מתוך הנחת על מעשיו ובלתי להתבונן לאחר
בשאינו הגמור. ורז"ל הזהירו, עד כמה צריך לחשוב, מחשבותיו, על מחשבותיו
לעמוד מעשיהו ועם כל זה שעה בעשיו ואחריתו הזהיר חסרון ואעפ"כ הוא
בנפשו לפעמים יתחם על מעשיו: יז ובמוסרים יתחם לעמוד חוזק לפעמים
ומוסרים לבלתי (עבודים מוב): יז להסיר אדם מעשה להסיר האדם מעשיו
אשר היו בדעתו לעשות גנבה מגבר יכסה (הגנבה והגזלות) יכסה מגבר, ובלי תגזלה
עוד, יח ואחרי מעבור בשלח, לשון חרפה כמו ויעל שלח ומגינים
(בה ה לב) חלקם השם מבינו. מוסרים על הדבר אשר ידע הוא בה
שיתגזלה

ותחלואים מות וכל מלעגים בתיאור יו מיסר הקשה על בני אדם בהמה אחריתו יו שאו עד הבנה לבני ובקרת לבו ומבינים בחלום חלום רע יכ כל ארבי ראשו יתעלה בתחלה להעיר בקדמונו עי. חלומות. ובקלותם אות לבו אב ומסרון בקבץ ווסר

כח כאור פני מלך חיים: ל לאור [אור פני המלך] לג אור אין אור אין
לך תורה ואמונה ואמונתך ואמונתך ∴

ענה אולם הוא השם נקמה שבטי ואמר כי אחר עשיתך תבעטו בבורא
אמת שבטיך אתם מי יאמר אם לא תחטאו בעתיד ותהי השל
והוא בה יגיה מבין עניך לבן הבני יסורים עליך להגיע דרוך
ולהיות נבחר לפני יתעלה ובן הישר המלוך בהכנו לאבמלך בהיותו
שונה עם שרה. ואמר גם אנכי ידעתי שבתם לבבך עשית זאת ואחזיק
גם אנכי אותך מחטוא לי ∴ וגם להסיר הנאה הכלמנים כלה יתעלה לא יגע
כמו הוא לב

∴ לד ∴

משך מענה ליהוא ∴ ג. כי אין מלן תבחן. אם אמרות הנם אין
רצות. ואיך חסר כבר הבאות ובחיק ישרי
לאחל אם הוא טוב או רע. ואמר שאין בה כבר האזן (כמו מהשגות השכל)
וכן אין הטעיה בכח החיק (כמו כבר הלשון אשר יתעצם מלן חוטי גדרי
הנה. אשר ישתמש עיון הטעמים כלה"ל [עדרוזן]. איך לפי שהאזן
הוא לפי הכנה אל השמעה. ולא יבין החוש וכן החיק יבחן ויאזן
השאל על אמתת הגדרים. עד אשר יטעמו המטעמים. ונראה בתחלת ההשקפה
כולו הם קמעלים מלשמעו ו על משקלי אכילה. אכיבה לכל אוכל מאכלים

שיתגאה לבו ויתפאר ויאמר, ועי"ז בא לידי חרב ואבדון, ולכן הקדים
לו הקדוש, שיהיו לו לאומר השל. להסיר מדעתו הרעה אשר יבוא לעשות
יט ויהי עליו במלאכה איתן וחזק במלאכה הראשון מאוד עליו ואחר שלו
כ ונהפכתי חיתו לשון יפעיו תחשוב החפ. ואהאן. ואמר המאור בעיניו
והבאין בדמעתי חגא. ישראל שעמד על הר סיני פניה אהאמן
כמו המאור ופעיו תאוס מאוד תעוה, כמא יכל פיה מרואי. בפה
כלה ונפתחו ובלתי נראה ונאמר בעיני הרבים לראות עליו. או מראה לשון
טוב ונאה. ומ"ש פיה היתרון יתר מטוב ונאה כמו הר מוראה ונעלה
(פס' ג') ישמ מדבריו לו ראו (ברחתו מדמתו. כמו ולך שם [בדרך
גשלאתן] (בדברי ק"ג) לראו מה שלו נראו ולא נכרו: כב וחיתו לשון
לאותה מין מוחה, כד ויחנו [מה מראה איתן גדמיא] פעמו. כמו פעמו
לשון פעמון. מצאתי כתב. כפה מצאת לו: כה חטאם מלה מורכבת
מרוטה ופל. ופי כמו יצאתם ופעיתם (מלאכי ג') שפחות תתרחבו
ותתגאלו. כן אמר מה יראה ויפעה. ויתרחב ויתגאל פעמו. מנגד
כאשר היה מהיותו שמר. כו ויראו כמו בתחלה. יראה פני אלהים (בדברי
ויחיה בהם ותחזקו אלה כו) (בדברי ק"ד) כז. אשר יבוא. כמו אשרנו ולא
נדרש (תלים) ויראה ויאמר לבונבו אנשים חטאתם ולא שוה לי. לא שמתי לבי לאמר
איך אחטא לפני בדרשי, ולא שוה לי. כמו לא נחשב לי. כמו מלון הלילה בדברי
כח

שיאשים אותי ויאמר כי אין פשע. ולכן משפטי כן אמר אנוש
חלי [ויעלה מעל ויעלה איך] חגא יסורים בלי פשע שמתי
לו; שיהא לעם שלם על משפטי ה' אמרם: ח ואמר. ובדק על אמרת
להיות חבר עם פעלי און: ט כי אמר לא יסמן גבר כבר נגעתו ויקאנתו
(ואמרת הבריאה לא יעל גבר ברגלו ברגל עם אלהי: יג מי פלג עלו
מי נתן עלו שיבראו אדם הלא לא הפלג להיות בראו אות עולמו, אוך
בחסדו תגאל בראו אותי: יד אם ישים אלו לבו. אם לבן ישים אלוהים אם
הלחם מה הוא מין ולבלם אלהי אל
רוחו ונשמתו אשר שם בכל חי. (מן החיים. אל) יאסף אלו,
יגוע כל בשר יחדו, ולא כן יעשה כמו שמנע אלהים מאבו כי גדל חסדו
עמהם: יז ואם בעבר, אם תרצה להבין אמרה, שמר נאמר: יז האין אנוש
משפט, הגם, מי שהוא שונא משפט, יחבוש, לשון חובש ומכשל. ובראותו בלבל
(בדברי ק"ד) (תלים יח) יגוזלו לאמר מהו הגד ויעבירו מן הצלם
ויסירו

מלה מורכבת מה הוא מין ולבלם אלהי אל

אם לבו ישים אלוהים אם לבן ישים אלוהים

אל הוא מחלוקים אות מלם

ויסרו כל אביר ואביר לאביר כי בתקון ב"ה בלבד כלל כי לא על אופן
שום עוד לשון רבוי הוא כמו ויבקע על נוארון עוד (בראשית ט"ב) (תשובות עלומות
יתר מדי חטאותינו) הלך אל ב"ש בשפט בנים עד ואולמע מיטגאוט בא רבה ריקלל
כד יחדי ירגלן לשון שבר כמו היורד ברגל (ירמיה ט"ו) יחגלן כבוד עמי
בארץ חוץ ומפרש, תחתם הלעפ: כה מעבריהם מעשיהם. והפך הלה
כהלילה הפך וחלב לו הנה עצמו ופניו כל תחת-מינים כמו שבו אומה
תחתיו (שמות י"ו) במנוסה יכם לשון חומה - מפנים הכם כמו מפני עליך (איכה ב')
כח להביא עלו עונם בעונם על. והוא מאחר לשון מעבור בעונו עניים הנפ
שאין מדתינו לשבר נגמו על עונות אחרים אעפ"י שבני אדם נענשים על
מתכונת הרבון לעבר ולהועל גם אות גם המאל ולא יתנאר שיבאו האורם אל
מתכונת השאמות מבלתי בני אדם אחרים העוברים אותו על תעלתו לפיכך
בחסד הנבון כביכול נשמת הנוגע יתברך אשר כונן בהגה ואשר על כן הגיעם
לו מלבד (מה שנעשה לדעת, לפה שיהיה) הנבה באונשי מדר המבול ומגדם) אשר
פגרים בדרכה. ולא האחרים לחם אל, לפי שהיה חוס בכבש. והשחתת
הנבון. עד שהרבות נגעים רבים. לכן העיר חותם עליהם גם שלא ומהר לפגע
בעלת חטאו בני אדם: כמ"ש ותהו ישמע (אם הנבה והשמיט, והורת שאנן, את
אשר יתנה) ומישרשיר כל וכל אשר כמה ירשיעו אותם ז"ל (לשון

שיהיו
כי אלבדל
מדר המבול
ומגדם שם
יתעלה הי
כמלכי ארץ
לבלתי אחת
ולמען הוא
לשלם ולא
ידעו לבלתי

לשון ציווי) ויסיר פניו. אם יסיר פניו ולא ירגיל אחר
תורה ומתן. מי ירגיל אותו פניו בתורה ובמצות) ועל גוי ועל אדם יחדם
בכבה יכל לנהוג בתקפו ושעטף ומשיבם בשלוה ואם ירגיל יסיר פניו
ולבו יתר ויוסיף מאתם שלום) לא מלוך אדם חובל לפניהם אם יחון
לא יתן מלוה לאדם מתחייב) כמו ולא תתנם אותו הארץ לשון חובה. מלוך
כמו מלמלך (ולפניהם יתפרק יגונו ומלוך עליהם מאחר מאלה חייבים)
מושלי עם מאותם מלכי עם ומשליהם: לא כי אל לא האדר. מה שראוי
לאדר אל לא כי יאדר ישראל עלי מאז מלכי) ולא אשחתם בעוקם לבבך
לעמו. לא אחבל לשון השחתה כמו וחבל אותו מעשה ידיך (נחלת ה') לבב
בלעדי אחרה. וכן כתוב לאדר להשם. מה שלא ראיתי אני אתה הורה לי: לגר
המעשיר ישלמנו. אדר אלהיהו לאחב המעשיר יבקש בשם איך ישלמנו
תשלום פעולתיך כי אשרתו מקטני ה'. על אשר לא בקש לקי. ואם תאמר
אל מה לי ולך. לתקנת יחד מי. בדברים האלה. כי אתה תבחר. הלא אתה
הוא הבוחר להתקבץ בדבר. ולא אני הוא המחל לעשות. ובוחים. ומה יעשה
ומה שתרצה להשיב. בבקר והשבה: לו אבי. הסב הדבור לעשות השם
יבחן איוב אותם השם בביאו לו לוחי הבחנים. עד נגם לבים אם עקבל
על תשובתו על שמם ושם לבו לחוות. אין לחיות מהם

אבקש. ישר הלב כי אותם תבחר לחת תמיה ולא אני אל תחרשו ובולמו

ויעזרו חסר הכל

או יבחן איזה הישבה תשובות באותיות אין וחסר (הכל) וכן היה צריך לאמר
על תשובות להשיב באותיות אמן - - - כי יאמינו על חטאותם פיעל. לפי
שבינינו ישמעון ישבע ורחבה אמרו לא להמרה לולו ברוח כביר אמרים
שהוקשו לעדנו ∴

והעירו אליהוא כאיש אשר יעור משנתו איך תאמין כי הבוראו עולם
ברוב חסדו ורישע ושחתו לאמת, אשר לא חוס עשה, ואיך
תמה יאמין, כי הקל אמת ישנא אות מעותו, אשר רוצה ראוי באמונים איך הלא
עשה משפט, ולא יעות אמת בריבו, אפס משפטו נגלה, לפעמים לא ראוי
איש בעולם הזה כי, מכן הוא לוקח חבין הגדול, ולפעמים, ראוי בעולם
הזה, לגלו ומתו ורשעים, ההורסים ישוב העולם ומבחר, אשר עלכן, לא תתעל
על השחתת ברר הובל ומאם. שאיהר עליהם יום פקודתם יתר מגולות
(האנשים) הרשעים החטאים בפשעותם. לפי שהדבר נגלה, לישב העולם.
לא יאחר לשלם, אם ההורסים רבי הם, ולא יכולים האלוף לשאת אותם
וכן בדרגתו חנגתם ירשעו, ואיך הוא בה חיבה שחטאו בשגגה ולא שמו עליהם
אל בהבטו כי יחטאו במתים. ולמען שלא ישבמו מלכים יכשיתם ואבדה
ונלה הם: הקרואים בקול חגלה ומרו ואבדה. כי אות אשר יאהב ה' יוכיח ולא יעזב
לפשע ולחטא שחת אלה הם מתכונתם מענות אליהוא הנאמרים ∴ לה ∴

לה׳

מענה איהוא בן הראות חשבת לחשפט הצדק, מה שאמרת בדברתי יתברך
ג מה יסכן לך, מה יועיל לך, מה אועיל מחטאתי, יתב.
מאשר חטאתי: ה הבט שמים וראה, ערוכים ורחוקים, ושור, והסתכל שחקים
וראה, כפה גבהו מאד, ואיך כפה גדלו מעשיו, אוכ איפה בין תכון גדלתו
ורחמותיו יתעלה, ומה אנוש נחשב לעומתו. ומה תועלת אז נגד יתעלה אולי אם
חטאתי אז אם בדברתי ח לאנוש לאדם כמוך, תבל להגיע כמשפטך, וכל תבל
להטיב כמדותיך, ולא לו כה. ט ברוב עשוקים, אשר הרשעים, יעשיקו
ויצעקו אותם גם ישועו, מזרוע רבים, אלשר, שלטו עליהם, ויבינו אותם ולהם
רשעתו הרשעים יגיע לכל שהם בני אדם כמוהם) (ונתן זמירות בלילה לא תצמר
כמוך לשון כריתה כלומר בלילה על מטתם מבלי בשת, ואבמו, או שהמו לשון
גזירה כמשמע כלומר שנתן שר הכל בני אדם לכמו הדעקות המצרים על
עניים בלילה המעלים אותם הקפה, והרשע הזה, לא מי שלאו ידעת כחכם
עלה בהראות אותם הבריות לתענוגים כמו גם מיגר מגיע להם: יא מלפנו
כמו מאולפנו לשון למוד ובן תמן תאולף (מאו, ק"ב) מלמדנו מדרגות מהבהמות
העוף כמו שמשם בנו ההשגחה לחשוב ולהשיג מעשה כל הבריאים בעת
הישל אומר עוד ה בתוכם מתלמדים. ואתנו עופות לשמים יאמר מרחם
בלבנו ובחר מדקים. כמו שאור חיינו בעיחבקן ק. תמיה כוכבים ומשתנה
ואור

אל כיאורו מרוב עלוקם. ויהיו עם אולם לא יכינו את לבם לחשוב על המתחמן אלו ולא אמר אל אלוה

ואור יוחנן אמר לא נתנה תורה לישראל לבדן בעצמו מחול שעשה ברכי בסתר
ונגלה לפני שאינה גלה מאל חברותי ועדיותו עיניהם ראו מבינתו אולם
לפרוש בגלל ברוך אלקי מתרגלו שמעיים ווחכ בועל: יב שם יצרנו (שם בעמוד
הסיומת לבן מו המשים גם המה יצרנו) ולא ידעה: שמה גאון רשים שהקנאו
בהיות בהיות שאלהו ברוכת על עניים ומלים כמו שאמר לעלה מרחב עשוקים
יצעקו) יג אוך שואל מי שבעבר נעלמה שואל בעניים שאין לו לעזור כי גם הוא
הרשות והיקר אות אחרים: יד אבל כי תאמר לא תשורנו אבל שאמרת
ולבלב כי לא תרגיה איה איפה משפטי אני אומר לך אין בעל יש לפניו. ותחולל
ותלפה ותכבה ו: טז ודעתם כי אין פלג אמת ודעתם תחול ותלפה אבל
שאתם חולה. כי אין הוא פלג יפה על הרעים לפניו ולא יגע ולא יקים
לפרוש בפשם בחרב עינותם מאור אשר עשו. אני אומר לך תשתקן ותרגיה אות
אבל כי יש מין לפניו אז שהתחיל הנה עם הבאי אחרי יגישון נה בנה
ונפר אליהוא תעל מבר לפתח וכן ביאורו ודעתם כי אין כי חנם איוב פלג
אם מתנבלן מעבר לפתח ולא יגע בפשם מאור ברכי ה' ומשפטי הנמנים
בפשם בחרב. כמו ומשמו ברשע (חבקוק ג') ❖

ונענהו עוד הבט כי אין האדם יועיל ולא שיר להבורא בבעבורתו
או בהטאותיו אוך לפני אדם כמוהו כמוהו. ואיוב אמרת לעלה
כי

יק אל שחסר הנשא וכן נריק להיות: אדם. אולם

כי תהיו אויביכם לך הלא אם נעשה הטוב כי לא בטוי שלם בו רעה והלא אתם
לא עשיתם בו רעה להיות נוקם עליכם. והואילו הבשם נטר בתולדות הגבורים
כלם כל איתר מהם בעת השכל אולתם עתה לבבנו לשמח עליהם לב
ולהשיגם. מעלותם וטובתם אב נאות לו חמת הנתיב הישר ועל מעל טוב
ואיך תאמר כי לא יומל לעמם טובו וה' לא ישגיח על מלוות מעשיהם
הנכונים והמסוגרים כמו סדרי החכמה אשר כמנן הוא כה הלא הוא יתעלה
בהקיצו יראה נתיבי החכמה אשר שב ומשיר לכם בחכמה ::: ○

לון.

תוספת אדוא יב. כתר ל. בעיר ואמונה. חכה לי מעט ואעתר לך. כי
עוד לאלוה. מה עוד מלים לאמר לך בעבור אות

לוב לאלוה ישרת כמו בעבור: ג אושא בעי לרחמן. מבעי אושא לבבר עמו
ורחמן לבני אדם שאין כלם יבינהו (ולמעלה ולבוראו אשר כלנו אותן נבון
להבינו בדרכיו: ד הנים בעות. בעות בלומות לא מחוסרות לא גבוה ולא
שפל יהיו עמך: ה הן לא כביר חגר ואמלל בחכמה וחסרי ולא יאמיס
לעשה יבינו גם הוא כביר כחלב. לעלה אות הענוים מיב חלשים ומוכל
אות הרשעים אדיק גמן כמו שעור חכמתו. ויתן שיהי להם בגמן השלום
ך לא יחיה לרשע. ולא יתן לו מחיל. ומשפט ענים יתן. ז לא יגרע
ולא יכחה מלכים עינו. אות אשר יכפה לשוות בעיניו. ואלף

לשלם לו כפי בריתו ביום המן בשכר גמורה, ואת אלכים יהודים אותם, והיותם
נרדפים לפני המלחמה, ויגבהם עד אשר ישבו עם המלכים לנגף בהרגותם, ויגבהו
[בלשון הקודש] ח ואיש משבטיהם אשורים בוגים בכלים כמו לאשור אלהים
בגים (תלי קיט) הנה גם מאשר לכמון בחלי עון בחבלי ומוקשי עוני: שלומיגב
להם פעלם כי פעלה הנה הוא כמגיר מעשיהם על עונם: ויגלה את אונם לאמר
ואומר כולל מאשר שישובו מאון, כי ה' חפץ להצדיק בדרך והחיותם, ולא מאחר
בעבורו גם לשלם לו גמול חטאיו לעצם ישוב ונחם ויטהר מעשיו: יב משלח בחרם
כמו ומעם שלח (בה ב לב) כלו בחרב ומבחר מן המלך ויגזרו בכלי נחשת
[כלים בגיר עם כפר עזרא]: יג ותפלל לה' כי תגע בהם יד ה' ישימו ויחפרו
אולם ותמה ולא ישמעו ויגעלו אולם כי אסרים בחבלי עון כי יחנפו לבם בחלקות
ויאמרו תמר שבריהם המה ותמת נעשה עול להם במלחמה הקצר אשר פעלם:
יד לכבוד תמות בנעדר [מיט ומאהל] כמו ונעדר פרדה ואמר (תלי קיט) נפשם
נשמתם. ותחם תלאו מהם להתוך הנשים והנותרת בדרך טמאה ומנוף מעפרת
בחלמה בהמתם: טו יחלם עני בעניו. עני הנכבד יפני ה' יחלם אותו
ויעלמהו מגרתו בעניו בהיותם או בעניו שבוגדו הוא ומונגו נשה עורלם
כמו התפלל לה הנכבדים. ויגלה אזני אמון בלתם אוף ושובו שיחלצו מחבלי
עונם, יז ואולם המתק פני כי. [עד היום ביום לאום ~~[illegible]~~
פני

ם או לא יבקש לעשיך עוני אולם היא מסיר ומגלה השגחת עוני מלקוח של אדם לעשיך

בקבשים כמו עקם הקבשים והחבלנאל פרוים מלאות שהם שרד אחר לוים

אם כי רחב ואתה כבר רחבת מאוד היו לה לו מובן בהאט אונטן ניין באדן
ברשו יבן. לו הובן בו תחתיו שולים ונרנע) און לאון כבר ונגיה ובלעג לאמובן תחתיו
ניין איטט אונטן נפט עמן) אבל מעתה שלו הניחקלים בלי נחת שלחנך מ-
שלחנך בנחת ומנחת, ולו אין אין אמן וכל טובה. רמז לו"ם על שבר ומרגע עלהב
ונהיו לעוש כבר רחב. באין מובן ולא גבל לו. ולשבר יהיו שלחן נחת אין ואמן -
בשיון תכנע עלהב. וכבתרי הרשבם ז"ל שכתב כמו שאין הגם הבראות וחלמים
יוצא לשלים להגולד מר מבטן אור לפי שלו ראה מאורות מימיו. לעמן יכבילבים
מראה לבראה. כבה אין לון הגם הבעמי מעלים שבר תמוכב לחתן בעלים
מה מעלים הקפשות. אוק און מבאים אותם לפי בוגיתון בעולם הזה: יז ובין הגם עלאת
לעמוד אות ה' ולו ינין הרחקו מבאתיך וגם אתם מרב כבני ישרי פיק. ונעקדה
מול משפטו — אלהים. הנם הוא יוסף להמתין מרו. בין ומשפט שלהם. תעמוד
ובלהם [באמם איהר אורטיל אונם מעטן מיו מר האלטן מעקן]: יח כי חסה פן
יסיתך בשפלו. אם החוה ומעבה. הסיתך משפלו [ען ביינפל] לחר
הוא הסיתך שתסתפלו בין הגם שלבבו יתנו ותעבה ליום בחוה אלהי
אוו מספר לאון מה כמו ספרו שלו (איטה ב) לומר הלבבו שהם אותה ה
מרחם מעלה יסיתך החוה לבבו בנעמי. גם כי רב כופר חון רב לו. טה
לך

ס"ד
שביית
נעלם
רחב שאתה
מרחב הבלו
רחב לו
מובן ניכ
מעלים און
רחב אתה
נרגע בחיב
לו און
לו בלה
ומעמן

לעוש

און מהזו
ומר כמוס
מעיר ובין
מלה מה לשון
אלהו מעשה
ספרו ובין
ומשפט
יתעלם לך

לך ויסיר אותך מן עצותיך: יט הזריק [בויברו ואהל פנו
בריטן] כמו לאדם ומרכיב לה (משלי טז) שפרושו השרש יחשוב בלבו איך
יחבר ויגמע לשון שומרך חונך ומשרך, כמו (מלאכי ב) ומרכיב שוע לפני ה'
וכה ביאורו הכן לך שומרך ומשרך לו בדבר שלא תבוא עליך בזה גמול
מאמרי כי בכל מה שתאמר לו יגיד אותך ונגרם, או הזריק מלשון מרק כמו
וכף המשבה לך משרק לו בדבר למען שלא יבוא לך בזה ובן היחשבל
ומאמרי כתוב: ל אל תשאל את תקוותה כמו כמהר ישאנך בל (מלאכי ג) והלוה
חשך הלילה, ומשמה בן הקדוש הלוה. לשון שאיל תחתש שיוכרתו שאיל
מאמרים, כמו אל תשאלו בחכמי ומי (תלי' ק"ו) מן לכתוב שאיל במקום, כמו
אם תכתוב אות האות בכלי (משלי כ"ב) כא (כי על זה. כלומר על אמן מחרת
לשון שבחרתו לאחר באמן, שמון, יותר מלשונו אות עליך, והקנעת אותך,
מלפני בחר ומאמר ה' הבטיח, או שבחרתו אמן בעבור חבלי שון שהיית
נלכד בנעשי בני אדם ולכן בחרתו אמן (ל) ולא שבחרי אליהוא מובטים כמה המאמר
אם אשרך היית חוטא ולא שמת שגגות חטאותיך על לבך והוכיח מוכאים
אותם לזה לא תקשית מעשיך ונתנת על הרשע, ולזה יחרה אפך לשבר
תרפתי, ולתוך ידי מריעים מעשיות שפתיך, וגם באלה כמן לשבר אינם
בעשותו הראשון שחשב על אדם שהוא עשה לעצמו גנות רבים ברכי מחה
מעון, ולא יבעטו בשפתי ל. ובכל אליהוא על דבר החלוקה, אם מעשה

מעשה

ונעשה אתם היו לך לעם מאהבה, כמה לו יעריך הוספתם אך על שיעור
שיעור הוא בחכמה שתוכל לסבלם. ולו כאשר אורחת לעלה אם תתאבנים כחי
סמן ט וכל הדברים אז שהוא בה ידע שתתעא לעתיד אשר שכל הנביאים
לך כיבו יעוריך לעזן לפור מורשי עונך אז שבחר חטאות חטאו שגגות
ולו תכשר אחריהם לעזוב כתבי חלאתך. אבן היו לך לשבח אתם ולהשגיח
עליהם כב ישגיב יגדיל ויחסם בכחו בחם תחתו. מי כמוהו מורה לאדם אמת
מופר השכל. ולמה לו תחיל על יקונו מה שהוא מורה לך: כג מי פליג עליו
מי יכנה עליו ויבטל מזון לתת חשבון ברכו ומי יאמר לו פעלת עולה.
כד כי תשגיא לתבל ותקיאו [בעטלא נהר שאם בין ודרך בעהר גרמא אמטא]
אשר שורו אונשים [ווא נהר העטלא אין שוד] שורו מלשון אשורנו ואורכם
המאבה) נה כל אדם תלו בו מפלגו. אונים יבוט מרחוק. [בעד מעלא
ניבט אבר נהר פין בעד הפרעה] לעבר אל מה שרואה. ישלח מרחוק ולא
ישגיח לאותו. כז הן לא שגיאו גדול כח. ולא נעלם בו. ולא השגתו מפלא
שנים שגיאים. ולא חוך חשל ותחתו היא עלים תעלומו יתעלה.
ואין לך עמל לו ולחתו. לא בזמן ומה. ולא בעלים תעלומו. ואיך יתעלה להשיג
דרכי חכמתו והנהגתו יקונו בחם הלא האדם מעל תכליתו ואיך יגיע לדעת
מעל תכליתו להשיג הפלאתו תכליתו: כז כי יגיע נפשו מיך יגיע הדברים לשמעו
נפש מיך [בעד שמעו נלמעלה הפרעה] יגיע [ביאת מעלבה] לאון

ותקיאו
הנשמה
הנבלה
פעלו

התבה כמו שנזכר שבתורה (תל' יב) לאמר לניטורה כמו ואם יעלה מן הארץ (בראשית ט)
וכמו שנזכר הענינים שהר לאמר בעבור אמר והוא הכשר העולה מן הארץ בעבור
לדעת שבאו חכם
החוק והוא האב וכשר יעלה מן הארץ ויכמר בעבדים. ורמז גשמים אל לעלה
העולה מהקרקע כשיעלה לרקיע שעליו מים מעליו בכח ירמוז
לשון נעלה כמו ירמזון מעין (תל' סה): כמו אל אדם יבין האדם יבין מתי
כשהם ענינים עבדים ופרשי עב לשון שמות ורעוץ עמו יכמיו כמושות השמים
נעלמים ב) תמונות [בומן] המים על כמו תמונות מן (בתי ב) ואדם יבין מתי
תמונות מיתי ענינו ורקים אליהוא להחמות אותם אמים אמרם ומעד מן
ומרם הגד מתי הי' הגשם על הארץ. ומתי יבואו ענינים ויתנו על המון מים בשמים
ויראו אור ברקים ומדמים ואנם ישמו הענינים לחנותם כמו שהארצות החונרים
ואמרו שאמן לאדם השג אמתת בעתי הגשמים לפעמים נעלה שלא יהי
גשם והוא כמו. ולפעמים בהפך. ומזו שאמר שלמה עליו נעלה ורוח נעלה
אמן. ואם אמן לאדם חנירה נעמנה בחכמה הנעלה למען. איך ישתבח ויתפאר
להשגיח ברכי הנבחרים יתברך ומשפטיו הנעלמים: ל הן כמה הן מעלה
עליו על הפסב אור ברקיע ושרשי הים. ומרמי הים. כמו הכפל משורש הרים
(למעלה ק"ט) אור כל יבואו הים כסה: לא על כפים על ענינים. לפי
שבתחלה הענן עלה כבלא כמו שאמור באליהו (מלכים ח) הנה ענן כבלא אמש
עולה

ב

עולה מיקרי לפי שהיא נעלית על הבריות ביותר כמו ואל תאמר
(ירמיה ב) יצוה על עצם הטהר בוטטר בתולתי הפגיד לב כי בא בני
טהר יבין עניני אם להטהר עליהם אולי ויתן עליהם אוכל לטבריר
(אל אונך) והוא עלמן כבריה לג יצו [בין באול] כמו על הדא ברעו
(שמות לב) הדא יגיר ויודה על הגשם ענה אנך ולפעמים מ ענין אנך
על עולה הדא (אולמן ענים וענין נכים ומוסב על תחלת הענינים
הדא והמתן יגיה לו ויודה כי יעשה ענים וענין חיל ו' בעותו ובבלאו
והוריך הגלמ על האדם) . לן .

משך מענה ליהוא א אנך לאמוצה באות יחרה (צטיבלטו כמו
ויחרה יחרה (בראשית ל"ט) . ויחר ויפל ושרו
נחר כמו (לנתר על האדם) לבי יפל מעמו . ב שמע שמוע ברוגע עלו
שמע על הרגע עלות הרעים שהוא מרעים . והגה המייה כמו לא יהגה תלמוד
שהוא המייה שבור אשר יגיו עמי . ובאה כן את הבתר הנעורה על רעם
כולו הוא שבור מל שיהיו הבריות מלפני ומה לעשים יהיה בתים ונרות
ג (ושרהו לשון שור והבטה כולו הבתר שבוט תחת כל השמים) אז שהבור
מוסב על לל יתעלה שהוא יראה תחת כל השמים להרגיש בבריו ומעשים
ואורו אור בריו נטה על כנפות הארץ ד אחריו אחר הבתר נשמע על רעם
ויעשה ה' בקול גאונו ולא יעקבים לא יאחרים [בלי רוץ האלקים] כמו

ומטה כבר

ב אחרים על כל הגלגל
רוחה כמו
ברקים ואלות
וטרטיאות
ומקיר
הוא כמו

ו אז יגיר עליו רעם יעל האדם יגיר השם רגזו ורעותו כי ויגיר כמו הה מלעגים וכמו הה
אנך על עולה על כל אשר עולה ונוסח מ הנים עי אות כולם ושביר כמטרות עולו ויאמר

כי אשיב
גלו אליו
גלו אליך

כמו והנה עבד עניה (בראשית מט) שפירשו לפקד ולזכרה. כי אחר הברית עד יבוא
הדעת ולא יעבדם שום אדם בלתי נשיאת עול? הה נפלאות [גרמניקה]. ואולה
היה הנשיאה והגזרה לבני אדם עשרת גלותם מבלתרם ולא נצר להם: ל כי
לשלם ישרה ונצוה הוה עלי אדם בעת שיגרשם הוא יתעלה. כי הרחה הגר
יקבלו לגרגם מוס ויכפישם שיתלבו להיות שלם. וגשם מטר להתגיר
אבר מטר לרוח רע שאינני רע כמו בחורף הנם הוא יותק ויהי לגשם. ועשם
בעונם בה פרשו לעשי מטר וכן גשם מטרות עזנו. הוא מטר סותם [פשלם ומגלם]
ל ביד כל אדם יחתום [פעל שלמה] הגשם שבבר יסגיר ויעצרו מלגזות.
לעדות כל אנשי. מעשהו. חסר שם הנסתר וכל לעדות כל אנשי מעשה
מעשהו שלא יכלו לעשות מלאכתם השדה. ולא יכלו לעדות ולרחש על מעשיהם
שדה. או נירות השלם הנבר בתחלת הגרות. ומתר שיסגיר ויכלו בעבר
בר האדם מלעשות מעשהו בעבור הגרות ורבל שאנו בנה הלשון חותמות
שבלים יתבר ומגיע וחותק. ובוחם על הגשר. והמגור שבחבלים ונראוהו
חותם. ולהיות כך מאורו [ער פעל אוסט אלר מענשנס הענב אלש בשוסיק
גין ארבייטס מאן נאך גיין ארבייט ער ענדיגן נאן] ח ותמי חיה בנו
ארב. כמו ישב בעורב חנרים (תלי יוב) הנה תבנו בחלות הדרך תמיוק
מארב. ותשבון שם בעונתי לוזר גם להיות שם מגיש מכן ומגון לשבון
ולמגוי נפש בעונתי.

ומוסב

ומוסב על הנשים והשלג הנגרם שלמעלה הוי תבא למעלה מארבה שהוא מנוף
הנלקח לחסות שם: ט אין התבר מנוף חלל אותם והשחלות שהם כמו תבר
מנוף נתבאו תבל מלמעלה תבר למחנים מרבה רוחות הנשבות תבאנה מחורי
ארץ ומזרים שם כמו מגורות (יואל ג') ושמן ברה כמו לברות ולהבדיל (ב')
אין הרוחות הנשבות והנפלגים תהי ריחה הנרמה. או אין פעמו ברוח שהוא
כמו תבר ומצון לשונות שאר פעמו הארץ שהם מרבה בכמות שנר. לפי שרוב
שוב העולם בתנועת רוחות. ומצון תבל מלמעלה [ויתרבו ומזרים לשון
פנוי ונפלים כמו ברה הלוה (בראשית ל"ד) לפי שבמנוע נפלים שיושבים ומלים
בו נרמז אותן מזרים. כי לא יכון מושב נכון לבני עולם בכל נלהו ומצון תבל
ריה ונוע. או מזרים. כמו מגורות (איוב ל"ח) לשון מגורות המגורות הן הנם מבית
התקנות והרוחות הנשבות והנרמות: י מנשאות על כנפי מנשאות ה' יתן
ריח כי גם גבולי החוצים הלכו בתחלה אותם שיש בהם גלות ברוח הנר
אשר מצון הנשים ינפלו לו ריח. ינרמו בלהב לפי טרטוהל ריפטל ותחבר
מים. מים רבים במוקם [אין גוף] כמו ויכלו מלו שמן (ויקרא ב') ומוסב על נשמת
הלל כלומר אם ינשים ויכלו הנה יבואו מים רבים [יא אלף ברי כמו בקרוה
והבית בית בעבור לשמן שיהי חיה בעולם יטרח עמי להטיר מטר.
פעמו. אין נהה ואשר בנהפם נגם (יחזקאל ל"ג) והפלו הלו אין רוחה או

כמו ויבא
אורבה מלמעלה
וכמו לפנינו
בראש מוקם
בראש בריאה
על ואשר
שמהטאל
אין גם

או בדי שישו בהם (וכן מצות ה' בהם לקיים מ"ז וכן מן כבר יאמר בהקפת
הכי והוא מן הכתובים הנבדים וכבר אבל אפ' בדי אין בעמו בדה
בדברי הכלל ומעשה] טריה לשמה לדברי המשה - או שחסר בדי המעול וכמו אין
בדברי טריה עבה - טריה כמו הו מלי טורה (משלי מ") כמו מעל אמרו אמרו כמו יפה
ויפה הדן] בין ליכל בדיכל ברוך ברוך ומלאכל כלומר אין לפעמים בחיות הדבן
והעבה - ונראה כלו יהי' מטר ואיך כן לא יבאו אלפים האור יגבל ברוך הדבן
ויפרון ב והוא מסבת] ברוך ברוכנגקל מתבקש] בדבר מדבר ומדבר]
בתחבולות כמו בתחבולות תעשה לך מלחמה (משלי כ"ד) לפעלם לפעול אותם
וכל הדבן יאמר ויתבקש מי תחבולות ה' לדבן לפעול אותם הדברים והמבים
להמטר מטר כל אשר יגרם לכל פרוק אשר יגרם מלפני תמל אחק: ג אם
לשבט שבט ומדר מלכות יבא המטר לשבט ומנסר בעולם משלטון הגדרים
ומשחית התבונות. אם לארצו ובעמים יבאו לגרוק העולם. ותתעלמים לפי שהם
מעי הגוים. ובעמים לחסר ומגיאו אלה שאין מעשים טובים להמה. ומגיאה
להמטר בחסרו הגדול בכל. ומגיאה כמו המגיאו אלו (ויק' ט") מלו התבל
בעוד מלוה מנוי עליהם על הנבדים ההמה לשבט או לשלל או לחסר. והוקיר
אור מנוי [ומנוי] מי אמר ויעד ויעלה לפסל הדיקרי בתבל]: יז התבל
על מלאי עבה. כמו מלאי [אמר מטרמן] ואין חסון לו כמו מנוי ומעמלו
אל

ווי הדבן יקבר אור הוא הבדיר ומנגוד האור פעורים. כי לא ידעו אלפים בדוק
שהמבן בן ולא עבה. וכן הוא דיקר משמקו ומרחו

עמ' אורו בין העולם ומשלמו ומה הדברים אשר יגרם אור ויתבטל אור ומתבטל על אל

אך בדברים אלו מבוי עלמא כולן מבוי ורחובה שלוחה ופרלס אינן אלא
מלאות מלמון משא כלאי (שם ט"ו) מלאתה שהיו חנים בעים: יז אשר עמ
בהשיגם הרוח מדרש אל תתבר החוק מלאתו נגבה: יח תרגום [טופס אויס
בריטן] וכתו וירקון אתו פתי הנהם (שם ל"ו) שחנים לשרים כמו כי מי בחנ
(תה ס"ט) התרגם ותפשיט עמו אתו השחנים שחיר חנים מיון [גלס איין
שפיגל] מוקר [גלאסן] שהשמים חנים וכתרים ומזהירים כהתכאות הנעלות
מן נחשת ע"ל שהוא נק ומזהיר. כמו ויעש את הכיור ואת כנו נחשת
בתרגום הקבאות (שם ל"ח) יט הומדנו מה נאמר ו יתעלה. איך שיעלה
מעשיו. אלק הנה לו נתרוקן ערוך ומשין מפני חשק השגתינו: כ המלך דוד
לו כי אושה אנכי לבבי ולמלך מעשיו אלק אמר אוש כי יבלה. אלק יפלה אוש
האוש יבולע כל השבח ולא תשאיר לו עוד מלה ותקונות. אלו האוש הערבי
יבלע ויושחתו אלק אמר שמקום כל ערכו: כא ומתם לא ראה: אמר. הלא
עתה הפשטו בגדים (ומעשים שבכל יום אור בורח) וכן הוא בהיק [לויטער]
כמו ואלק בהרתו לבנים (ויק' יג) (הכל [illegible]). וכן אמרו בהרתו עבה כלומר
האור בהיר בשחקים ונובלן לעלה מלי מעלים והעננים יחלו לפני עין
האנשים עד לא יראו האור ומה הרבה הגלי אין אלו רואים. אלק מל
מסך ומבדל לפנינו עד שהוא בורח עבריה ותטהרם מהעבונים לשחקו מן הישועה
אל מקום. בסין כמו בסוף מקום. ולשון מקום ולשון לעת/ דהמקום. עד כמה ישאו ויבבר
לא יבקש תחתיו

אל יכלם לראות באור בהיר

אלק האלה בהיר ונובלן בשמים

בשרות עבה ותשהרם

הגהות

ואם עלה אורו לזריחה ביום בעריפת עלות והיתה יום בערב (ברכות כב) ונמצאו
שתים יחתם. הרות הדק והנקי כמו הארגמן מלבדם הנהב (נדה ג) שבחשו
המקום הדק והנקי כמהה שרות נמצאו ונמצאו האנשים והנשים להיות
נופש אור נקי ובהיר כמהה הטהורה לעל אלוה מלבני אלהים שהאור נורא בהוצ
והארץ כבר שרי לו ובאונהו שגיאת רח. לא נשיגם השגם כח שרצ שהאור גמול
כח כלומר האור לבשיים נשיגם אוק השגם שרי לעלם ומלעיבם. ומשקט ורחב
לבבה משקט אלהים וכן בדברים הרבה שהאור נהגם בבריאתם לא יעלה לבם
אדם שישים על כבוד ויבין האמרה אל ומשקט. וכל שהאור מעל ומשקט
אבל לם שהאור חב לבבה לא יעלה אות האדם בדעתו: כד לכן יראוהו
אנשי יראתו בעצמו ומבינו מעל יראוהו אלהינו. והואל לשון בוי ראוי להם שיראוהו
כי הוא לא יראה לב חכמי לב כי נסתרות חכמתם בעיניו ולא ישיגו מעט השגם
אותו: **ובמענה** האות עוד ומשקט לשון לשון עניים באומרו לא תכל
להביט בעין ומבטיח לתשובה לאשר יאיר אותו על העניים אם יחזו לפניו לכן לא
עוד מה יהיו שהעניים אנם יסעו לחנתם. ואם יהיו שלם או טהר מחלל אוגשיעבב
ובן כל לעבד שמאות העלם הרחוקות ושון אות נביבתם. עד שאשם יחזור
בחזק אחר חזק. ונם כל זה לא ראם לשתם. ואיך: נעזוב דרך משקט. אחר
אותם בו בעור שגשם ניר מאין מסלל כי אין לנו בו חפץ אותם: לח

ראו אשר בדרך ל"ו. ומה עתה לא ראו אור כמו אור כילת לראות אור הלבנה. כשרות עובר
ומטהר האדם אשר הבדלו בינו ובינתם. בחיינו. בקבר רוח שלמה שבאו הטהר והמובדל
חשוב עלם. על אלות נראו הדרי איך שנראות אין חוץ

על אלות נראו הדרי איך שנראות אין חוץ

לח

מענה ה' א' מן המערה. על דרך השברתו רוח מערה - אז כמו עניה
מערה (ישעי' נ"ב) שהכתוב יתואר אות ישראל בעניים
המוערים ומעשים בחלותם ושלותם שהם לא נחמו כפה אור הכתובים
מן המער והמעלה שנעשה אויב בעמתו לזה ה' הראיבו ומענהו ה' מן המערה
אשר הי' מוער: ב' מי זה מחשיך עלים בלי דעת (הוא עשה עצם חשוב
כמו כל יתנבא לפני חשובים (משלי. ל"ב) ואיזהו מאיר ומבהיק עלים אם מן
אותם בחשך המלות ולא באור השכל. כמאמר שהמאיר מלא פיו מלא הבהלה
שהמה בבלי דעת: ד' איפה. איה: ה' מסגיה. מאותיו: ו' אבן פנתה
אבן בסוד פנה. כלומר ראה על מה עמדו האדם. הטבעו שתעמוד עליה הארץ
כי לא תעמוד רק על כח יצוני בלבד: ז' בדן. לשון רענן. היום חיות שם
בעונים שירגלו יחד כוכבי בקר הם השבעה משרתים שגם יחזור כוכבי אור
ובעם שמלך שמות כוכב אל אור. ומישנו בני אלהי הם המזרחות המלאכים
ותקונתם היו רעים ותחמתם. וכן אמר באלה המבריים רבה שכל אין
שהשמים והארץ מתקנתם אומרים שירה. ותרגם לענין זה: ח' ויסך בדלתים
יסך בסכך החוצץ לפני. והוא הרוח שסבב הנקב אור הים ברוח שהוא מבדל
ומאמר לעומתו לבלי ירבור חץ גבולו משל לשון הנתנים בתים יכל המלאו
ומלאו אות הבתים עד שהמים עליהם ונגשים עליו ומעלה.

והנה

והשה לו יריון וירבו על אדם כי אם אשר שהם מחבים לפי שהרוח המוכבת
אותו חכמה ומשכל לעשות חנן שהם. עד שלא יכלו לחבת ולהבין את הרוח כי אם
אחר שירבו על שיעור מה׳ אנ הם כבדים מזון׳ ולא יכול לסובלם ואני מיון
עלי אדם. כפה שיעור הנקבה לתת לרוח משלו כבבר׳ לנשמה מי היה עד שעלו היה
העולים לא יכלו לעמוד על הישבה׳ וכנהו הכתוב בלתים הנאים והרוח ינוח
וינוד כבלתי התמכ על ברה׳ וגם לפי שהמים נבלעו כתבר הנמר בבלתיו:
בגימו. בישבו עם כיאתה גוחי (תל׳ קיב) ☠ בהנבעו מרחם חתקים שמנו
יגון: ט בשומי עמן לבושו. כלומר מנין גם אותם לבל יכבידו על הרוח ויעבדו
חן גבולם. הנם המים המתוקים אשר נבקעים אל הים עולים על מי הים. כיבש
עליהם שמני הים שהם מלוחים ומרים. ומתוכר יעלו עליהם יהיו לנו אור ומנין
להיות לטור על פני האדמה. ומרכל חלקתו. גם האדרים העליונים מן הים
על כמה חלקים נעשים מרכל [ביעל עפל] והוא לחים חלקתו [ביעל ומיעל]
כמו והחלל לו חלקתו (יחזקאל לב) כי כל מה שיושפע הים להביא לתבל
יתעשו לעשות מהם אדים ומרכל לפי. ואשבור עליו חוק. בגזרת חוק כתיל
בריות עבות. שנשבח בחגיגת אל הישבה וכן נקראו גלי הים שבביים. כמו
כל משברך עליך (תהלים מב). ואשים בריח ודלתים. כלומר סובבים אותם בריח
ודלתים כמשבר: יא ואמר כמו עמה. ישית בגאון גליך. [היא נר טהר
ביעל ומעל]: יב המיוך ליתי בקר. האיש היה בקר

ולבשו [ביעל ומעל]

ולבשו [ביעל ומעל]

הקב אם יעשה כלה אין. אם תבקע ונלחם לו תבקע כלים: יג איזה הארק
ישבן אור׳ הרעשה אות כל הארק׳ אשר ישבון בתוכו האור. על העליונים והתחתונים
וחשק׳ איזה מקום. הרעדה כל מקום שיש חשק: כ כי תקחון אל גבולו שתראה
אות כל גבול נקו׳ וכי תבקע ונכבה כיתו׳ כל תקומה השמש: כא יעשה
האש יעשה שרש שהיתה בעלמ׳ העת שתולד בו. ומספר ימיך. אל האש יעשה
שתכ׳ מספר ימיך רבים. כב הבאות׳ לאלדות שלם׳ אם הנעשה עד מקום
הרוח שמי העלי יקבלו שם להיות שלם אל בבדו כי בימות החורף שהרוח
אינו נפשט ושטות אין האדים העולים עולים מעלה מעלה׳ כמו נאבים אל
האדם, והרוח הזה יקבלו לתחתונים, אל יהי׳ לשלם עם האדמה כי אין
כבר הרוח לכל בקל לכפות יותר שהיותם נאבים׳ לשטח האדם, אבל בשמות
הלם שהרוח נפשט והוא שובל אות האדים׳ ומחלק אותם מעלה מעלה, אל בהגיעם
לעלה בהרוח הזה, הנה יקבלו (ויכבשם) כבישה אחר כבישה (בחיותם)
רחוק׳ מרחוק אחר ואל יהי לו בדרך עשה כאבן: כג אשר תשרתי [איך האובים
איהן גלגל אדר כמו האולם] כמו מרבלם בלי חשק (ישעי׳ ב) לעת בבר.
עד עת בבר לוחם ערבה ומלחמה. ערבה גם הוא לשון מלחמה כמו כיום הלחמו ביום
ערבה (זכר׳ יד) כלומר אני אשאר אובני ברד ואבני אלגבישים לגרון על האשמים
ולעשות אותם מלחמה לעת בבר אשר הכנתי להם: כד איזה הארק יחלק
אור מוסב על מנהגו קטן הבאות אל כל מקום שהאור מחלק יאיר ויבין

מגולת

ואותו אונס לא עדי הים ואונס ישתמש מדנותו. ואיש שהיים לשה בשלובן
גדר יתר ודרש לא זה הים נסרדים בחיים ומתים כי הוא שלמה אנה כאולת
תהומות לא יותר ואחר ניוס בעוונו ולמה יגדרם

כי מנותיך. יבשת [האוסט בוא אין גאטן] השחר. הנמירה הבנר מנוח:

יג לאחוז בקצות הארץ. כמו בנפות כנותיך (דברי ל"ב) הטלק כל
לאחוז בקצות הארץ. וינערו רשעים ממנה (אולם גיק בוא גאטלען רוים שיטלען)
כאשר האוחז כנות בידו ומנערה? יד (תהפך כחומר חותם החותם ותתיצב
ווירד גיק ווארדן ווי לעמן) זה שהם חותמים ומעלמים את מלכים לעשות רצונם
החותם יתהפך החותם כמו המלך בגורתו ויתצבו כמו לבוש (אולם ווי
איינן קלייד) כלומר מעלם האומה שאין מאמינים הגורה. ותחת החיים אין
בו. לא אור תתהפך הארץ כחומר חותם בגורתו האותיות עליו מהנמחים. וכאלה
יתיצבו האדם בו גזרותיו ומעשיו. כן הרשעים שהם בחיים ישתנו והמתים
שכבר מתו. אין הם לחיים ישובו חיים. ויתיצבו בחגר והבדר. כאלו הם לבוש
טו ויענש רשעים אורם (כל גלוסה לעלה) הרשעים גויתם כן שיהיו בעל
ושיגערו רשעים. ויתהפכו כחומר חותם. ויתיצבו יום אור לרשעים שיהיו
אפורים) יו הבאתו עד נבכי ים. מבוכי הים שהיו בתהום מנוח שיתערבו
והם נבוכים יחד. ולוחצים שם והוא מעמק התהום. ובתוך תהום התהלכתי ואין
עד נצחים ומקום ימות התהלכתי: יז הנלו לך שערי מות. הבינותי לשערי
לבריות מתי ימותו. ושערי צלמות תהנה הנמצאים התחלה מתי שתבואו עליהם
יח התבוננתי עד רחבי ארץ. [האוסט בוא אין אבר לאנט הוא בריטה עד רחבי
כלומר תובן ומשם כל תולדות הנמצאות עד רחבה ולמה מעמד אל התלות
על כל מרחבי ארץ ומקום תנוח כל הבקרים הנמצאים ומה נעים הנמצאים בה הגר

ף אל מוסב לפעלה על אלה האחר. כי הנה כל אלה מחוץ ואחוז בכנפי הארץ לנער אות הרשעים
כי ירון ניעוך ובל הגנב בשמה נשך ובן הרוגה. ובזאת אלה הרים לא יעמדו אלה מרבו
ויכמו אל תלולים ובמו נגדו

נט

מגולת ארבעה לעמה יחלק גם האור על שאר כוכבים וכסולמים. יפל. מתי יפל
רוח נביאים עלי ארץ: כה מי פלג מלשון פלגי מים [ווסער לייטונג] (תלים ק"ד)
לשטף [צו גדן פלאטן] וכמו ארחל שוטף (דברי ל"ג) תעלה [שטייגט] כמו ואתה
תעלה שלחה (יחזקאל ל"ו). מי חלל לשטף מי שטר תעלה וכריכה. ודעה האט
בדעת פלאגן רעגן ביינן לוגן אויס גשטיילטן. ברקי. חניך עלות. ומי פלג שבמים
לעלי הרעמים. חניך עתים ברק. ובגמ' אור יהוראל פירוש מעי פירות. אור
פפיר עיבור עלשתי מעלות עמ' סמיכתיו. ובתנור השני מרגלה. פנים
ובאונים לרבים כמו מהנים הברק והרעם יוצאו: כו להטיר על ארץ לא
אנשי אשר לפעולה פלג מרבים. להטיר על ארץ לא גר בו אדם. ומדבר בשלתי
לישבי תבל עבור חטאם שחטאו לפני ד' והטיר המטר במדבר כפי מה
שהראוי לבא עלו במנוח אמרם: כז להשביע שואה לשון חרבן כמו תשאה
שממה (ישעיה ו') ובלהה [בשאר ווילסטים]. ולהצמיח מוצא בשאר בעולם מדברות
להצמיח טרף חיות ימר יתר מחלק האמרם וטרפו: כח הנם לטר אבר הנם
לו סבה כברק אבר שהוא סבה לגרעו. אבל המטר אין סבה לו כמו תלוי
בדברי עליון. כמו שכתבו החוקרים שלפעמים הי' ראוי שיבא המטר ואינו בא
ולא נגדר הסבה זה. אם מי הולר אגלי טל מי הצמיח אגלי טל. כי הצמיח
ד' שיתקבצו נקבי הצמחים מפני החום כמו שיתקבצו נקבי בני אדם ויעלו
מעה מן האדמה החמים שבקרקע אשר יצאו ברק נקבי הטיפה

כמו

פלגי רעגן

ס ובאלמה
אל בקלון
שקשה עין
ובלא כמו
ערלה. שלא
ערלה ערלה

כמו כן יבאו אויבי הבטחים ולחוצים מרוב עבודתם והיה יבערבו בהם ערב
כבוז עליהם ובירת הלילה. אז יתבקעו האבעבועות וישמו לאים, ולכן הלילה
מבואים בענוים הבשאים והבטח: כמו הנרח [בשם אויבים] לפי שגם בעוים
הנעבדים לרעת כח אלהי הטבע [הפיטראלה] ומוצק בא"ל זה הכח מבטן אם יבאו
גם אם יעשה, וכפרי היינו כמו בן בכפרי שגם הוא בא מאויבי מאויבים
הנעבדים ע"י רוח הרע: ל כיובן איש יתחבאו כשנעבדים הנשים אמנם
הנור הנה יהי' מלאה' כיובן. על פניהם. והנשים מתחבאים אינם עדיים, יתחבאו באלו
ויסתרו כמו ויתחבא האדם (בראשית ג') ופני תחים יתלבו. כאלו הם נלבנו כ
לא ישמו מנוסה לא התעשר התכל להתעשר מעבודתם כמה. ועשר כמה
לבו יבא שנים הנבירה המנהג שלהעבור הנור הרחת מנושר ומכרם ונבור;
או מושבת כמו תפרה להמשיך ולהחיה חוש הכמו גם ע"י החוק הרוח
המתעבה (והוא מפגיע) הנה כמה בהבה הרוח וכמו מושך הרוח כמשר
מאירתי לעלה (פ' ז' ו' ו') לב התבנו מגרתי כמו מלות [הפאנטי]
ומים על פניה תעבר. המים הוא נבונה כבכמים יבאו כלהעד [הים] ומגלגל
ולשמן התבנים מרה הגדול שהם ב' כמו' ב' יתלון לב' פיוט ברבים
ולשה. יתרעו ויבאו לפניהם כמן המתבה מרבים לעשות לבו המים ומשך
והמים ל' על פניה, המה הרבה' הגלים, יבאו מרוב הגלים. תעבר. [בוא
כאלו הלאה הפיטראלה] הים אותם מתנגד אותם (מין הקשה) הולך ומגבר לג

ובן יעקב
המים
בלים אלה
יעלו ל
לעמוד
לעמוד
ל הים
ובלילה
ל. ורחמים
הלילה
אשר מים
מלפי ט

מאמר כי
מעבודות
כי מלפרעה

ירעם ט.
מים הרעם
מלשלו

ובאלו
יבאו

ולכן אי
יחד נוסף

לז מי יפרי שחקים בפקודי החכמה כמה נחבא מעשיהם ומשמרים [בשם
ומשמר שלומכן אין המלך] מי ישכיב [מודר ויון בשם בחור למען] כלי כמו ויהי הבאל
שרשו כל כלי ומבלי. יבטח כמו יבטח הטל שבטח בזה. לשון ירבה
ישקם לח בבקרים עפרל [אין גישמן מדר בשאיבה] ומוכן [בו הומלן] שבנו
מים על עפר אל עבר שהם יתישם. לחמר אחר. בבקרים מלשון יבינה. וגם
לומכן מנה הענן. ותבים ישבתו [אונם בחא מדר לעשה אל אינגדר לעמלן]
לט התבוד לבאו טרף החבוד טרף ולחם חן הבאו. ותחת כבקרים תפלא
ומחיתם בבקרים תפלא מי שבעם. חיתו. כמו מנגות חיתו יצק (שמ' ל"ח) מ
כי ישותו בעצונות ישכבו שחות בעצותיהם ישבו במארבם ומו אורבה. ומצן
אורבה טרף: מצא מי יכין לעורבה ציד. לחמו. כי יגרו אל ה' ישוטו. שנבקש
מלידתם לפי שאם רוחי העורבה תאבדם לבן. הוא יהיו מולידיהם שאינם בטוחים
שיבקרו אותם מבלי מזון ומחיה. יתעו לבלי אוכל. הם ישלחו תועים לפי שאין
להם אוכל והקבה מזמן להם. יתעים יתבקעו מתוך בטחון מולידיהם. כל עת
שרבצו בחמתם בקשתם. לחמם אותם. ואלה הם מאכלם ❖❖

• לט •

א הידעת עת ילדי סלע [שטים בסלע אחר מעשים] ובעבור גדול רבצם בלתם
בשר חבלים ושחמון עלון לחמ' סלע והפלשאלה. והוא בה' מנינו המלכה
[חולדת אילות. לשון חיל הילדה כמו לא חלתי ולא ילדתי (שמ' ב')
שרחמה

ובן יעקב
המים
בלים אלה
יעלו ל
לעמוד
ל הים
ובלילה
ל. ורחמים
הלילה
אשר מים
מלפי ט

מאמר כי
מעבודות
כי מלפרעה

ירעם ט.
מים הרעם
מלשלו

ובאלו
יבאו

ולכן אי
יחד נוסף

לז מי יפרי
שחקים
בפקודי
החכמה
כמה
נחבא
מעשיהם
ומשמר
שלומכן
אין המלך
מי ישכיב
[מודר
ויון בשם
בחור
למען]
כלי כמו
ויהי
הבאל
שרשו
כל כלי
ומבלי.
יבטח
כמו
יבטח
הטל
שבטח
בזה.
לשון
ירבה
ישקם
לח
בבקרים
עפרל
[אין
גישמן
מדר
בשאיבה]
ומוכן
[בו
הומלן]
שבנו
מים
על
עפר
אל
עבר
שהם
יתישם.
לחמר
אחר.
בבקרים
מלשון
יבינה.
וגם
לומכן
מנה
הענן.
ותבים
ישבתו
[אונם
בחא
מדר
לעשה
אל
אינגדר
לעמלן]
לט
התבוד
לבאו
טרף
החבוד
טרף
ולחם
חן
הבאו.
ותחת
כבקרים
תפלא.
ומחיתם
בבקרים
תפלא
מי
שבעם.
חיתו.
כמו
מנגות
חיתו
יצק
(שמ' ל"ח)
מ
כי
ישותו
בעצונות
ישכבו
שחות
בעצותיהם
ישבו
במארבם
ומו
אורבה.
ומצן
אורבה
טרף:
מצא
מי
יכין
לעורבה
ציד.
לחמו.
כי
יגרו
אל
ה'
ישוטו.
שנבקש
מלידתם
לפי
שאם
רוחי
העורבה
תאבדם
לבן.
הוא
יהיו
מולידיהם
שאינם
בטוחים
שיבקרו
אותם
מבלי
מזון
ומחיה.
יתעו
לבלי
אוכל.
הם
ישלחו
תועים
לפי
שאין
להם
אוכל
והקבה
מזמן
להם.
יתעים
יתבקעו
מתוך
בטחון
מולידיהם.
כל עת
שרבצו
בחמתם
בקשתם.
לחמם
אותם.
ואלה
הם
מאכלם

ים
תשלה

שלם
הים
ומים
לפני
מאמר
ובקבה
נגן
בלתם
לו
עד
מבלי
ישמה
מולידיהם
[הבל
אבל
ובל]

לב [redacted] חלק שנים, תהלוכ שנים ותנועתם, אם תשים משטרו באוקן
ומשלתו כמו שטר ומשל הנגע כל כח שכתי השנים על האוקן לדר התרים לדר
ולק. לדוקי לוו להתגיר מחשבתי שיש, ושהמרת שיש תכשיל לאיותק שכבה שמשי
שיש [בשו מעמאך בשום מאמר] כמו שמשל ימים ינגע (בבר' יג): לדה התשלח
מרגיש ולכו. [נאונסט מאו בריו מלינגן אויס לאוקן באוס בריא הין פאיתן]. ומאמרו
לק הנש מאומנים אנחנו כרגנק, לעשות משלחתק: לד מי שת מטחות חטה
מלשון טחה. כי הלחמו טחות ומכסות מחלה, נמ מלשון השם יתי שמרה
שלהם טחות בעינך, שמרשו שרק מעשות כבה יאמר הכתב מי שת
החטה בחרי האדם. אז מי נתן לשתי בינה להלם שהוא נוקה מבינת
הדעת כמו משכיות לבה. ורש בן ונים בעמר אחר כשהלכתי לתחום לן ישראל
היו נרים לכלה נגם. ולתרגול שתי. וכן אמרו כי אמר על תרגומו אומר
בחוק הנותן לשתי בינה לפי שמ הרגשה מלה בכרבות התרגול. ומרגיש
שיני הרוח ומשיר יקשין רוח מחולק בכרבותי הנה הוא נרמז ונעמר. כי
נראתי היא כדשמ המחינה כשדק כמומר המלשון אותן בין הנערות. או מגות
מתפנוות המחוקים. בכה ירגיש התרגול מחר, בקמיו בו רוח המקר שהוא
משתנה. ומאו מלבד אחר ולא יתמר ורואה המקר לבניו. ומלבו נוקם ושמתה
בראותו המשתר וגם אנחנו מתרכים לשמו יתברך. ומשמחים במקר. לבן ימלאו
פינו תהלתו ונאמר בחוק הנותן לתרגול הבינה שראה התעלמות ומעבר מאורה המחמ
לז

שרחמה בך והוא בלה מלגנו לה מחה. ואתם לא תבדל ותשמר מת לבנים
להמנגנים לפם מחה, וראה איך תכנס הכל בחכמה. והכל בעמי: ב תשמר
ירחים. התשמר מתי תשלומים חבשיה, ובעמי עמי לבתן: ג תכרתם לשמכם ניסוק
ומו לבתי. תפלתם לשמן בגוד כמו פלח ובוגד (תלי) תבלהם תשלחם
לאבן איהרע ומרתן אויס] ד. חלמו לשמן בראות כמו ותחלומיכם ותחיינו (שמ' לה)
יחגנו בנפש. יחבו חבר [שמר גיהן גיק אין גטרייבע] כמו לשבר בר (בראשית
אבר מעהרן גיק אין גטרייב] כשיגלו נגדי הם מתפרסים בעצמם. ולא שבו
לשו. לשלבהם. והם מיב תגנים על תלבהם, ואינם מגיבים לתכבוטיהם ואם
ה מי שלח פמו תמי מעשה. שהפמו [בשם ווילב] לק תמי שאין
אדם מגלו לשדו עבודתו בהאות כי אין המו בן תכבוד לפבולכן. ומוסרות
ערב תבלו עזר: חמור הבר מי פתח והתר. שמן עלו על ארם: ז עבדה
[בראהייגע] מלחה [בראו אויסטע] לשלכן ומעמן לו כמו ארן פמו לחה (תלים)
ז ישחק להמן נגיה [עד פמר לעלט בשום גטשמל בדר שטאט] תשואת נגש
השמן על נגש [פשוכה] בשם טרייבערים] ח יתור כמו ולא תתרו (בבר' מ)
לשון תמי. יתמי ומאה על ההרים אם יש שם מרמה ולכבר: ט המבה
ריק. הירלה לחם. [בשם אמן האוקן] לעבור אותק אם ילן ויתנגר על אמשק
י התגשור ריק. בתלם עמותו. התוכל להגשיר מאש בעבות התלם. שהוא חבל
תלמי המחרשה. תלם מנוק הגובה מהמחרשה והגיר. אם ישבר עמנים אחרים
כמשמש הרגבים. אחר המחרשה לעשות עפר תחות ינרו ישברו.

שיקור

אשתך יגבי הדינים אחריך ולתן שרך יא התבטח - התוכל לבטח בו
יב התלוין בו [נאמנים אז אחרן טרויען] כי ישבר ויביא לך צרעך לביתך
יג בנך רעיך עליה [איינע פריינד ווי אויבר שרען אפטרעטן פון הלעטן]
ועריאת כן בנך רעיך. עפי שהיו תרגנן ותתעלם בהוד כנפי ועזבותיה הקדוש
אף אברהם [אף אתה תעשה] שתרגיל חסידיה אז אף אברהם [ציב שאחן
לייגטן] חסידיה [בית שטארכן] ונעלם [איין פריינד אויבר אפטרעטן] כלומר
אין בהחסידה תשחר לרגל מנים אינך כן הטוב. יותר מהודר ויפה בעזבותיה
יד כי החסידה תצמיח לרגל בילדיה. ועל שפר תחפוץ [לעשות גיט בייזהייטן
ערדרן אויס כריסטן] ואז הי' [בעשה] תחפוץ אותם טוב תעודי כמו והנהה תבוא
אופנה (השם ית') תבוזנה לשון בזיון ורמיה; תחזיה תחפוץ כמו
לא תחפוץ שור בראשו תלוי עליהן ותבוזן אותם; יז בעבור אלה אורכות
מן נשה ושחת [הורוג אונד נעדר טרטלגן] לעמוד בעיר. לא לה - באלו לא לה
הנם. לרין יגיעה בלי פחד לא תפחד לאמר על מה לרין איגעד. יח השם
ברוך נשה לשון שמחה כמו נשיתי טובה (איוב ג') יט כעת בעודך תחיה
כעת אשר תגבה לרגל גבוה והיא בעטרת כשור פטיש ומריאן. וכמו ויגבה
שור ומריא (שמואל ב' ו') ואז תשחק לעם ולחכמי החכם אחרי לבנה יט
רעה אלמן רדף על [פיט גטליטגרן] כלומרבגאות בגאוה כאלו אלופים בקשנים
כ (התרגשן לשון רעה כמו ורעים מלכיהם (ישע' ז') כלומר התכל להרעים
כשור תרעיר לארבה) והוד נתן [גיין שניידן אונד גטרטעם ווערדן] אחר הוא
(או כשור תרים עלו עדרו ותרעישנו. אז חוד נתן אותה ובכל עדנו לאחרים) ואלו הרשעים כלו
אל-שמתיך תעשה כן ותרעילן כשורך כשור הזה עולה בקשנו ורעדנו ובלעתה
אחרי

רוחו הולכו עמהם. ועל[illegible] נתן אומה כולו יהיה שם אומת כבה הזו
נתה כלא יקרו בארץ [טטראקט אויך בארץ באלן] וישרש בכחו. יבוא עמו
לראות נשר [בדן גהאורנשטאן] כב ...שתן לקחר ולא יחת [בירגל נכט]
ולא ישוב שחור שקר חרב כבר עוד תרום לשון חן. אשפה כמי בני אלמנה
(איכה ג') אין שהאשפה [דער איכר] תרום [לומפן] עוד כמו לפנינו. ואין
אש להב [גלענצט] חניה [שפיס] ומארן [אונד אנדר] כד יגמת ארן
עושה גומל בארץ ולא יאמין הקחר אין כי ישמר על שקר אין המו יאמין
שוש שם אמה: כה כמי שקר. אין אף יש בי שקר ורמי על כל
תנוך ועוד יאמר האח [גוי איר] כבירם השורש בשקרו ושחון על בר
מה רמי שריש אויך בשרש ישמו בעלי ובעל תחצרתי: כו יאבר [לעמט]
כמו יאבר כיונה (תלי ק') המסלל בינתיך. ספרים בנפש ותיש ועומר
אוקן העגב. ואמר שם על נכון מבלי שאתם הוחלו בבינתיך להקם בית
כט ושם יקר לשון [ויחפרו ונאתאלטן] שם הוא יתור ויבוש [לעגאוכל]
ומרחון עינין יבוטו. כי כח האותו גדול וחזק לי יעלו [איהם] כמו ושמת
שכנן בלועיך (ישע' ס"ג) שהוא בגרונך. בלעו בם בלועיהם. לוד ושם
לחיים ובאשר חלוים שם הוא נעבד ❖

מ

מענה ה' יב. הרב עת שבי ישר [טוהלט דר בוכט ווסיגל] ❖ אין אם לא

הנה (ברוך אמת) שיתה הארץ עם אשר בקרבו הוסיח שפטי ארץ
(תלים כ"ב) ויכיר לעם פרי שהעלה [ישראל] המשמש ב פרי אונטווישטען]
ד עליהם כמו אשים נפרק כי עמה (נחום א') [מיק וויזר ליכטפערטיג]
יה אושעק ואין לו עוברים להשיב מול כבודך, ומהיום והלאה אשים שמי
על פי מלבר עוד. שמיה דבר מחלת עתיד: ה אותה. כמה אחת
דברתי ולא אעלם עוד כאלה. שמיה בפסוק (ולא אוסיף) לא אוסיף
עוד לדבר שנית שתהיה שמיה בפסוק ו מן המדרש כמה פעמים ובמקום
פשרה (מעלה שניתי את שמו ולא מדרש אחר בו) אלא לחוות לשון ויש
הנבואה: זה הוא. הנה מי שבדרך אתה תמר ותמטל משפטי. לאשר שהוא
מדולל. ושותם תשיבתי אפס לומן להבטיחך: ט תמדים על רגלי: מגה
לשון עמי ותפשוט [שוינגן דיך]: יא הפך לשון פאר כמו פרי בעמי
נבי שאול: יב ומחק. ראוי ומין אוהב לו. ראוי ושמיה בעמוס שהם: יג
מגיה חבוש. ענין ריר ורקבה. ומלאה [פון אורמע] כמשמעו בפסוק: טו
בהמות. אומה חזק כבתרי עד ועמה. שהוא שור הבר ומקחתי משניהם
מפלאי הילדה: יז ואון [גיין פון ישראל] בשריר. בטעם בלבורי בטעם עמו
לו כרוח שרק (חגי ו') יז יתפלל נבל ישאל נבל ויתגדל מי חפץ
עד שהוא גדול ושם כמו אמר גדי פחדו. אשרי הזרע [גיין הייל]
ישרון. לשון עליה יגדלו ויגלו מעלות כמו ישתחו עלו מדנאי (איכה א') יח

יח עליו עשיר כמו אפיל נחשה. [ובלשון שטרבע] כמו ויתגאל ויאמר
(בראשית מג) לשון חנון ואם. וז כמו עלה הנחשה [בלשון ערבי] גדיו
כמו עליו ובן ועלמותיהם יגרש (בראשית ב) שהוא לשון שבירת העלים כמו
ברגל [בלשון אינגלעזר שטאב]: יט. הוא ראשית ברכתי לו. הוא עשיר מאחיו
הבכורים שהיו בהבכורים לדעת חיי ונקם כמו הוא כלבד שהוא האור הכבד
ועשיר כלבדו להיות חי ונקם כראשית הבכורה שבראל הוא כמו שלא יאותו
הבכורים אפים ועבור הטא אדם כמו הארור לעולם ואותו לא פקדו העונו
יגיע חרבו כמו ה' כלבד הוא יגיע חרבו לשחטו ונולות גה לא יאות לעבד
לעולם: כ. בל [בלייטדה] נכסי יבולו. הה הריש ישאו לו עשביה לשרלו וכל
חיה השדה שחקו שם לעשתו: כא בעלים אילות ובנים בעלי הנעלה
על שם. (ויתפרש דרך תנפה היכול ברוב אבלה ושכיב תחת בעלים) בסתר
קנה בתוך ביתו קנים ובגב אדם שלים: כב יסתרו בעלים בלון אלה
השדה יסוכו ועשו עלין בל יסבהו יסבבוני ערבי נחל: כג הן יעשק יאשק
אול כי יבטח עשק לא יחפץ לשון חפצון לא בנחל בחפצון יאלר חסדון
ושאבה הנהר להתעלות בכראשונים. יבטח בלבו כלומר יחשוב כי יגיח ויאשוק
גם כל הירדן לפיו: כד בעיני יקחנו הנראה לאדם מעלים תחבולה לקחת
אותו בו ולכדו לון הבעלים וחבלים ינגה לו פיקיו להמשיך אותו אל מנים אחר
יקים: כה תמשוך לוכתן שהוא בא גאל שגם הוא עשיר חי ונקם כמו הארור
חמר הנוכר התולל ומשכל בחרם [ביט בדרש באומדן]

ובחבל

יון לאדם
ריחת מרשלם
הדולמן ושעל
כל פודל יאומל
הויפט ויאמל
שלין

ובתרגום תרגום בלשון כתיב שמנביאים מאמון תרגם ושם הבא ומשרש
אותו בו ; כמו אמון [אומנא] ובתרגום פיטו אייקר שמעתא יקרה לחייו ;
כמו הירבית אליך תחנונים שתניחהו ; כמו התשחק בו כמפר׳ התרחל
לשחוק עמו׳ כאשר תשחק עם הפר וטל׳ ותגשתו ועשיתיו לשחוק בו ; ל
ירח׳ הסכמת חכמים ורצים׳ להכריחם אותו בעניהם׳ או היעשו אורחה ומעבדה
כמו ויברך לפי כחו (מלכים ב׳ ו׳) יחלוהו היתלוהו להיות טלל לעשיר ומעבדים
לא התעלו המלכות (כמו כשם יעלו שם (יחזקאל ב׳) התעלו פה שלמתיך בעורה
הרבה עוד בשרתה׳ ובלעז אנים [הייגיקא] מלשון גלו׳ כמו מבלתי (לעורר ט׳) והנה
בכל אשר לו העשוי מבטיח יתרם בו הוא הבא ולבבו בו לב (שים עליו.
התעבה להשים עליו כפיק בתקפותו ובקי׳ ; כי׳ הקב׳ גבר שתעבור מלחמה
עליך׳ אל תוסיף שלא תכל לעשות ומוסיף ביכולתו כתיב׳ אל תוסיף על מעל
אל תוסר (בראשית ל׳ה) אל תכל לעשות עמדתי באחרתיך׳ לג הן תחלתו
לעוים תחלתו עבדה ונפסקתו הבא אל מרוצו ומלאכים גם מאומות מרוצה ומטל
ויושלך כמו בחיל ומטל הגורל (משלי ט׳ג) ∴

• מא •

מא. לא אעבר וגבור אדרים כי יצורנו מעבדנו והיומו מעבדנו ; ומי הוא זה
אשר לפני יחזיק להלבבי הלא אין לפני בראו׳ לו יגוש ; ב. מי הקשה
מי הקים בסבר שאותיבי לשלם לו גמולו׳ הלך עבדתי׳ תחת כל בשרים לו הוא
ואין אין בריק ומעשה אמת ותגמולו ; אליג.

בשלטים
ביות נבר
בחרו
מי לשאול
שאלו
מחרבת
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

ג' לו אחרים לפי הקיבה בכה פרשו לו אחרים גבוהים מגאולתינו אשר
עשה עמ"ל בדרך. ולשון בדרך ומשוטה אז כמו ומעשה בדרך (יחזקאל) שבמשו
הדעתים הגדולים והחזקים. ולפי הנה כמה לו אחרים בדרך. ומופת על הפרשה
שומעלה על מי הנביאים ואשלם אם הנביאים אמר אחרשלו על גאולתך. ותכל וחשוך
יפה עדתי. אז מלשון חן. לומר עדיך חנ"ך מי. גלה לך לבשו שבה לבחינתם
לדבר מגאולתי הלוחן מענין הגדל אשר בדרך מי יבטח לגלות לך לבשו. ושעשיו.
בכל רמ"ל שלך מלחמות והתחבולות מי יבא ויבטח לבטל רמ"ל כמו בחתם ומן
(תרגום) מה שמשמע לך בהבטחה והבטיחם בכבוד הרחב [גדול מגבים]. אז לפי
ענין [גדול הרחב]: ה' גאולתינו. חמי מ"ל מי. יבא לבטח הלא מבינות
שנים אמה: ז' גאולה מה לו כמלכים מגינים בחזקי ושעשיו שהם מגינים
לו מגור חוקם כך לעשיו מלכים [אל איינגנך גשלאגן] ח' יתלבן [הסמן ביקלו
גאולן] עם שלו יתקרבו ט' עטשותיו ביקן נים כמו בחלם המתעלם
בתפלה. כאשר יתעטש. תהל ותאיר אור מענין הכנעתו עטשותיו. ועינין יאירו
כשמשים שחר [ווטן בטגר מארגן רעטהגן]: לפי מרים [פיילן] כמראה אל
מעלה. בקבלה של מעלה מענין [בים חיים] יאל כמו. כאשר מלבוד ומר
רוחה ופרח הפלה הכל. כמו מאוד תפרוס (תרגום) ואגמן לפי עניני כמו
מר. ונלחם: יב נפשו גחלים תלבט. ונשמתו תלבט גחלים והם מלמד יגיע
יג בגוזרו ים עד. לומר עם גזרו תמיד עד וגבורה. ולפני תחל בעצבת
בגבורה והמשמעות שמל לשחת. ולפני ביקה [איינגן ווסט] תחל תשוב
ונמצא בברכתו ישמעו מלכה בעצה ובהבה שלהם

אינה כמו עיר מוקפת (תוי"ט פ"ו): יד ומלמד. לשון פרוד והבדל כמו כי נלאו
(בראשית ז') לשון הבדלה. ענפיו חתכו פרי מחולל (יומא) ברבי. לו. בעצי בתרו
הבנין ונתחי בשרו וחלבו. יבוש עלין. יתלקט עלה ונשים ותנים בו לבל יאוש: 165
לבו יבוש כמו יאבק לבו בקרבו חבר כאבק המוסד ביסוד הבנין ואבן המוסד ויבוש
כלה תחתיו. כשל הדבר מלות שנותה שהוא חבר כאבק התחתון שבחיים
כמו כלה רבה (שמות ו') יד משאתו נגוה אויב. אם יגביה ויתנשא יהיה
אויב התנינים הגדולים והחזקים. ושבריה יתחשבו כמשר שם וכן 2 שבו הים
יתחטאו ויחסרו מלכו כרח תהלוכותיו. לו הים ינחלו שבריה: יז ומשלהו
חרבה. לו תעלה. המשלו בחרבה הנה היא לו תעלה. כי תעבור החרב
מלכו יבן תנים ומעשיה לו אין. ולכן עניינו [מעשיה] ושריה. כמו שרון לו
אולה. לו ינוח לכנו. ולו יועלו לעמו: יח יחשב לתבן ברזל. הבדל נחשב
בעיניו כתבן. וכן הנחושה כעץ רקבון: יט בן נשת. בעל נשת לו הנשתות
אשר יורו עליו הוא לו יחת. מעינו בורח מלכנים. אבני קלע. ונשר נתנו עליו
אבני קלע. הנה הים בעיניו כעשב הנחל עלין: כ תנתה [מאי האומר] ונשחק לחצץ
הוא לומר להמשלת כמין [לאמצע] כאה תחתיו חדודי חרש (תחתיו. יעוחו
חדודי חרש ואבנים חדודים) יקבע. ירמוד החרש שתחתיו. [בעד עדן אונטר
איינקל] בעדן מעלה יעמיד כמו כמו. יקבע לשון הנדה. כמו יקבעתי. יקבע (מלאכי ג')
כב יחיה כמו השבעה עלי אש כבה יחתיה ויחזק חגבולה. כמשר ישוט
ויפוס בהלכו ונשם אמר הים בעמקו יגב. אל גב כמרגלה [ווי איינע גאלבע] כג

כג אחריו ואיר נתיבי נתיבי אחרון כי לא בפחדה יצא איש ופלאו ונוס עבדו
ויחשוב הקדוש לשבך יעשה הקדוש נוגה ונחלל כאלו שבך עליהם בו: כד
ושלו. ואמה לו הקשו יכון הקשני נעשה לכל-חת שלא תהי לו מחתם ואומה:
כה את כל גבלה ישוה. [עד איבריהם אל מקום המקדש] הוא מלך על כל בני אדם
ונושאו על כל הגבוהים לשלם בני נפשות הרוח [כמו שרים ומושלים] וכן בדגל שלם
פעולם:

הנה ה' גלה ארון אמת בתוכחה גולה בהיות שלא נמצא אלוה כמו ה'
וגבורתו שעשה בעולמו כי הכל כישראל בחכמה ובתבונה
ובדעתו ובכל מלאכתו ומחשבתו. ואיך ישא נפשו לשנות משלו מארון מעלה
ומתן ה'. והכל הוא בה' לבדו מיגונו מטה שמי רוח ומעלה. ואמר
אמנם היום בימינו אולם הבטחתו איך הקדמונים בעמותה ונלבה להשיב
מחתיה ולקיים עליו לו הבנים. ואמר אמר הבנים על מה ארון הטבעו
כי הי' עושה רק ברוח ה'. ומלונו אז איך תבינו הטבעים מתנועתם איך
נוגעו. אז השמש חוק ונמצא אים לכל יעבר. עמוד והבט איך מגמול שמתיו ואיך
הסגרתי אותם כבוסקר ובבית כלא. אז אמר הנמתם בדיק להשיב שיבואו הדם
והשחר ואשר גם בכל יום יתחדשו חדשות. חדשים לבקרים שחדשים יגעו
ויסוף. ויתהפכו בחגרם (אות אשר ישאו עליהם בחותם סגור וחתם יתהפכו)
לחותם טיט הנבוך והחרס. אז איך בשם לחרבי התקים לעשות כל אשר בו
כי לא יעלו ארם לבוא שמה שהם שערי שוח ולמות. אז איך התבונני על

על כל מחשבי האדם להתאמץ על כל הענינים הם, או המעשים כל הגבולות שיאבדו
שם האור והמעצות אשר לו ישיגם האור ויהיו חשך. אז המעשים מלבדים
משרש שנולדתם כי אם בעמק הבוז תולד אז הבאות אל מנוח הרוח המתן אשר
יהיה שם השלם והבחר ואלו יהיו שם אוצרותם שלם ובחר. ומים מעשים כל
האיצלות שהאדם יחלק אותו להם. ומי נוה לשמך מים רבים שאבו אל המים
שיבאו. וכן הבחרים והרעתים. וכן לעמודים. ישולחו הגשמים מעוף מחבר אין
שם אש. ובני הישוב. לא יולו ומשרש עליהם. ומי הוא הסבה להם ומטר
כל אלה הסבות לא בעצמם. ולא שלאתם בהם יר. אז אוסף אותם ישרות בנתם
כיפה וכה עדו ומשמרתם כל אום אותם תמיתם הוגים מהרי מלהרי יום
אוו האותם מסבר אות הבלבים בהשגחתיה. המעשים חוקות שמיל מה יומרו.
עלי ארץ. ומה אותם תמים. מעשות כל מגל מארץ. להשפיע כחו ומעשה. האותם.
תכל לבתם. שיבואו לך שקעתם מים. מעל. אוסף אותם שמתם החכמה בלבות
החיים. ואוסף שמתם הענינים. על ענינם. בכל. החכמה. הנמצאה. להודיע מה עלם
האמתה. הנמצאה לשום. אוסף אותם הכנתם שון לאמה. כי כל חיה ביחתם מעון
והוא ברחם גדרתם אשר הושם בו בגיחתם תולדתם החיה מדומדתם מרגיע מעון
והוא ישהר לבא עליה לטרפה. וכן המדרה עובר הנמחים מלי מחיה.
והרכבה מעמין להם יתרשו מבנותם אשתם ובנותם והמה מעצלים. וכן אוסף אותם
ותבנית המלטה לכתם ילדי מלך. ומאלותם לרחמים הדבר. אז הקרבו ומרוב להתנו
החמור הבר. והרשלם שאינם מתעלמים על אבנים אחרים ואינם

שיש יתרונים בעבד או שזה גם כבר כולל יתרונים [בגיד כל יש] והלא
כי החיסרון בהתעוררם והיא תעבוד ביום לילה. ודק לא יבינו ונעלמו
מכם החזה אשר תחזם ויגלו מעלתיכם. אז הסתכל אותם לב הסוס בעלמה
ואם אתם תעבדה עליו עדיין הנה הוא יעלה רעש ובוהר כולו העלמה
נחב ופניו כלבו מוכן לעלמה. אז הבינותם ישראל הנם לאמיתם החיים
ובדע אשו הבדיל החזה לשכלם שם בגל החזה אז אם נתנו כח הלאומות
בדיני הנשר להביט מרחוק מקום אשר שם אולם ומקום אלהיהם יביטו לארחק
מקום אשר שם הדם ומזבלם והזבל והכנתי שבעתו הנלחם כלם לבל אחה
כי חוק אשר יקם בו ואיך תשמר אלו שמתי עין על בני אדם להכלם תעלתם
על היותם טוב ו"ת

ועוד עוד ה' ואמר כי משנן גדולי הנבדה שור הבר ולויתן הנבלה
בהם כח ה' וחכמתו בתבונתם מקומם ועליהם אמרו גם שעתיד
הקב"ה לעשות בהם מלחמה לגבורים לעתיד לבא. לפי שתלבתם להמשיך
ונוסיפים לעד ולעולמי עולמים. לכן יעלו בהם הגבורים עד שגם המה יתבונן חייתם
בעלכם להיות חיים ונוסיפים. והמה שכן ומטרותיהם בחמשה. הוא הלל
הראשון שהוא מטרתם עצם שהם יבינו מעשה הטבע אשר כבר בהם הבורא
יתעלה ואשר שכב ישמשו לזו יאמר ויבינו כל הנמשר הם מעיר על אותם הנלחם
וישתכלו הכן תכונתם על חלק מחלקיהם כמה זה בהם מקומם ולא בחלקו
שהקליר בהם גם עתה הבינו ה' לאיוב והמשמר על תל הראשון לעתה

לעשות את כל העשה איך הדברים יתלבנו ויתגשמו והשם יתעלה אשר עשה
להעריך ערכנו תעלה עם הצדק ולשון משלים כאשר בבר והיודע סבת
כל הדברים. ודע לסבת כל עשה בנו שרש ועקרותיהם. ולמן גם לעדות יתן
שכר גדול על עשה עין בדבור עצתו אשר ודע הסבה הגדולה הסובבת
ומקיפה וכמו כן יודע לעניש לעשה עין בדבור בסבה סבתו והוא בחי יודע
לעתיד ערכי עשה כל איש ותחבולותיו כאשר יודע ערכי כל הדברים
אשר שם בתעלומות הילדים ובתוקבק הבינהו מעלמו לאמר איך אלמי
שהנשמה הזרע והחמונה תהי במערות לפני בריאה עדיין מעלמות
הילדים הטבעים והטבריים השלמים התחתונים ההמה לעשותם סדר יותם
כמו מלהקים שות החמרות איך הוא יפים נתיבי החכמות והתבונות והמעלות
כלם וכאשר החכמהו אמתן העולם והאיר לו כאמרו אור חדשתי גם איוב
נסוג אחור ונתן תודה לה׳ ∴ הן הנה המשל הכתובים ובחכמה
ולשלחכמה ובדעת • מב • ולהורות נקלף תקרת חיים
והבדר אל אריות כה
מענה איוב ובי ידעתי לפי הכתיב כם אתם בעלמק יש לק המעת
כי כל חכל ולפי הנרי ידעתי גם אנכי ידעתי כי כל
תכל [בחוץ] סדר ומעשה אלמם לפי שיכלתיק כלתי לק ונבול ולא יבלב
לא עלם ונמנע מק׳ עצמו כל׳ מחשב ועד סוף ל ד מי זה יעשה כן לבי
עצמו להעלים עצה מק׳ השכל ואין מחשבה ומגמה נעלמה מק׳ וכל העלים
עלבתי יעשה כבלי עצמו. לכן אכיר ואמלא תמה שהגדתי ולא אבין מה

מה שאינו הואל ונפלאות עבדתיו אותם התנחמת מפני לא אעשה לשונאיך
ד שמע נא ל״ה ואנכי אשבר לפניך אשאלך השאלות ואתם הודיעני: ה
לשער אמן בעשותיך עלמים לא עשתי מתוך אלה לשמדו אמן אשר בעשתי מלאכתי
והרי אל עשתים עיני הותקי: ו ד״כ אמרתי ונחמתי, אמרתם אמר בדברי שלמתי
נבה מלחמה ונחמתי ואתחרט מלהיות על עמך ויעקב לבקרתם ש״ו:
ז כי לא בחרתם אל נכון כדברי איוב הוא מעל בנפשו כי לא חטא ואתם
הרשעתם אותו ואחתם אלו מדותיו הטו אלה גנה לא היה נכון ובלא בחרתם
השבת מלי תקנה שעשיתי אתו משפט מעולם ואתם הייבותם אלו לחשובם
ח והעלותם עולה. כי הלא המבחנתי בעדי מחשבה אשר לא מאסה
כי אם כמו אשמו. הואל ובעבורכם הכתי אותו בכלים לפי שלא יכם
הרבה להשיבם ומעמי והלא ראוי להכות אותו על בחינת הסתר והכם
כי לא בחרתם אל נכון כדברי איוב, בחרו היו טובים מבחרתם. אותם
הלא בחתר אמן כה בעזוב בין ומעמי, מלהשיב אותו ואומר כי הייתי כלה
לעזות חנון ואב לבחינים אותם ונתם אמר איוב ובחר אל לבו לעמן יכלם אתכם
ומצא אות מעלתם אשר מעלתם בו בדברי האבל מה יהב מה יהב מעמיתו שבמן
אמרתי לחבירו אמן יהב מבלי מה שאמלם אות חמיו. וכן עשו ריעי איוב
ולכן עמתם לחם הוא מלה בעבור תפלות איוב: יד ישמה שהיא לחם
ומאורה כמור יומם. נגעה עמה ובניעתם כמיה נגעה. כן הכוח הנה
שמשיגים בו הכוח [בעת שאינו] הלא שהי עלבה הכוח ואינה אל הנורא להתנשא
הכוח כמו ומשם הכוח עני (מלכים ב ט״ו) ◆◆